

Belediye

SEYİT TORUN

CHP Yerel Yönetimler'den Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı ve Ordu Milletvekili

ÖNCE İNSAN

Eylül ayıyla beraber yeniden yükselişe geçen Covid-19 vakaları karşısında merkezi hükümetin yokmuş gibi davranması ve sanki bütün sorun yeterli tedbir almayan vatandaştaymış havası aslında gelen fırtınayı haber veriyordu. Haziran ayında açıklanan "yeni normal"i sanki "eskiye dönüş" gibi algılayan halkımız mı tek sorumlu? [Sayfa.3](#)

Röportaj

SELİN SAYEK BÖKE

CHP Genel Sekreteri ve İzmir Milletvekili

"ÜRETİCİ VE ÜRETKEN SOSYAL DEVLET"

[Sayfa.2](#)

Röportaj

Prof. Dr. ŞEBNEM KORUR FİNCANCI

TTB Merkez Konseyi Başkanı

"ULUSAL ÇIKAR İNSAN HAYATIDIR"

[Sayfa.4](#)

Röportaj

Prof. Dr. TÜRKAN GÜNAY

Dokuz Eylül Üniversitesi Halk Sağlığı Uzmanı

"ŞİMDİ EVLER VİRÜSÜN BULAŞ YERİ" [Sayfa.6](#)

Röportaj

Prof. Dr. KAYIHAN PALA

TTB, Covid-19 İzleme Komisyonu Üyesi ve Halk Sağlığı Uzmanı

"İZOLASYON VE KARANTİNA İÇİN AYRI MEKÂNLAR OLMALI" [Sayfa.8](#)

Röportaj

ÖNDER ERYİĞİT

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sağlık Daire Başkanı

"ŞEFFAFLIK OLMADAN PANDEMİ SÜRECİ SAĞLIKLILIK YÖNETİLEMEZ" [Sayfa.10](#)

SODEMSEN

Av. H. ECEM DEĞİRMENÇİ
SODEMSEN Toplu İş Sözleşmesi Avukatı

DEPREM NEDENİYLE OLUŞAN ZARARLARDA İDARENİN HUKUKİ SORUMLULUĞU VAR MIDIR? [Sayfa.14](#)

PANDEMİNİN DÜNYADAKİ VE TÜRKİYE'DEKİ SEYRİ VE ŞEHİR YÖNETİMİ

Fotoğraf: Uğurhan Betin - Getty Images

2020 yılına damgasını vuran Covid-19 pandemisi şehirlerin ve şehir yönetiminin kritik önemini tekrar gündeme getirdi. Küreselleşen ve karmaşık ağlarla birbirine bağlanan dünya şehirlerinin sağlık performansları birbirlerinden farklılık gösterebiliyor ve bu farklılıkların etkisi şehirleri ve ülke sınırlarını aşıyor.

Ayrıca söz konusu farklılıklar pandemiyle nasıl başa çıkılabileceği hakkında önemli ipuçları veriyor. Bu çerçevede çıkarılacak dersler sadece mevcut pandemiden çıkış için değil, pandemi sonrasında şehir yönetimi ve gelecekteki benzer problemlerle başa çıkmak için de rehberlik ediyor. [Sayfa.12](#)

COVID-19 İKİNCİ DALGASIYLA MÜCADELEDE YURTDIŞINDAKİ DİKKAT ÇEKEN UYGULAMALAR

[Sayfa.14](#)

Haftanın Röportajları

[Sayfa.15](#)

"TURGAY ERDEM"

Bursa-Nilüfer Belediye Başkanı

"Nilüfer'de yalnızlık yok, dayanışma var"

"MEHMET UĞUR SERTASLAN"

Bursa-Gemlik Belediye Başkanı

"İşlevsel ve daha ulaşılabilir bir belediye"

"HAYRİ TÜRKYLMAZ"

Bursa-Mudanya Belediye Başkanı

"Mudanya'da yoksulluğu sıfırlayacağız"

“ÜRETİCİ VE ÜRETKEN SOSYAL DEVLET”

18 yıldır tek parti iktidarında olan ülke son yıllarda giderek derinleşen büyük bir ekonomik kriz yaşıyor. Ekonomist olarak bu süreci nasıl yorumluyorsunuz?

SELİN SAYEK BÖKE: Ağır bir ekonomik buhran yaşıyoruz. Ekonomi, üretimden ve üretici güçlerden yana değil, ranttan ve yandaştan yana tercihlerle yönetildi. Kamu kaynakları siyasi tercihlerle yanlış kullanıldı. Bu rantçı düzen, kamu ihale kanununu 18 yıl boyunca ortalama ayda bir kez değiştirerek, Kamu-Özel-İşbirliği (KÖİ) projeleriyle ticari sır perdesinin ardına gizlenerek, hiçbir denetime tabi olmadan halkın tüm kaynaklarını kullanma yetkisini bir aile şirketi olan Varlık Fonu'na devrederek kuruldu. Devlet kurumları tek adam rejiminin araçlarına dönüştürüldü, liyakat temelli değil “saray” a sadakat temelli atamalar ve işleyişler tanımlandı. Kuralların yerini keyfilik, kurumların yerini şahıslar aldı.

Ne geleneksel sanayi ne yeni gelişen dijital ekonomi ne tarım üretimi desteklendi. Rantçı inşaattan ve tefeci finans sermayeden yana bir düzen kuruldu. İktidarın rant tercihi ülkenin kaynaklarını gelir yaratıcı alanlardan uzaklaştırdıkça toplum ihtiyaçlarını borçla karşılamaya mahkûm edildi. Ekonominin kendi kaynaklarını artıracak adımlar atmak yerine dışarıdan borç alan, dışarıya bağımlı düzen kuruldu. Ekonomik bağımsızlık kaybedilince siyasi bağımsızlık da ortadan kalktı. İktidarın tercihleri nedeniyle dış politikada egemen güçler arasında savruluyoruz. Dış politikada ağır bir kriz içerisindeyiz.

İnsan hakları, doğa hakları, sosyal ve ekonomik hakların tümü bu düzen içerisinde yok sayıldı. Sosyal politikalar sosyal yardımlara, sosyal yardımlar siyasi parti sadakatine indirildi. Çağrı yakalayacak, fırsat eşitliğine dayalı, hak-temelli, laik ve bilimsel eğitim yok edildi. Eğitimde ağır bir krizin içerisindeyiz.

Bir yandan yoksullaşıyoruz. 2014'de 12.000 dolar olan kişi başına milli gelirimiz bugün 9.000 dolarına altına indi. 16 milyon kişi yoksulluğa mahkûm. İşsiziz. İş arayıp bulamayan, iş aramaktan vazgeçecek kadar umudunu kaybeden, eksik zamanlı çalışan, işsiz gözükmeyip tüm haklarından mahrum edilerek ücretsiz izinle sefalet ücretine mecbur bırakılan milyonlar... En geniş tanımıyla bugün 10 milyonun üzerinde kişi işsiz. Bir yandan borçluyuz. Tüketicilerin bankalara borcu 800 milyar lirayı aştı.

KOBİ'lerin bankalara borcu neredeyse 850 milyar lira. Bir yandan da dışa bağımlıyız. Ekonomik bağımsızlığımız tamamen ortadan kalktı. Dışarıdan kaynak bulunamadığında ekonomi durma noktasına geliyor. Dış borcumuzun milli gelir oranı kriz seviyelerine ulaştı. Paramız pul oldu. 2013'de TL'nin dolara karşı 1,80'ler düzeyinde olan döviz kuru o günden bugüne istikrarlı olarak ve 2018'den beri daha da hızlanarak değer kaybetti, 18 Kasım itibarıyla 7,71 seviyesine ulaştı.

Ortaya çıkan ağır yıkım, çok boyutlu tahribat ve kriz siyasi iktidarın bilerek ve isteyerek açık siyasi tercihlerle kurduğu düzenin sonucu. İktidar bu tercihleriyle “şahsım devleti düzeni” yarattı. Rant düzeni oluşturdu, tek adam rejiminin düzenini kurdu.

Düzeni bilerek ve isteyerek kuran iktidar bunu değiştiremez. Kendi iktidarı bu düzene dayanırken düzeni değiştirmek iktidarını bitirmek anlamına gelir. Kamu yararı ve ülkenin geleceği yerine kendi koltuğunu önceleyen bu iktidar, varlığını sürdürebilmek için düzeni de böyle sürdürmek zorunda. Bu da krizin kalıcı olarak aşılması için ihtiyacın düzen değişikliği olduğuna, düzenin de ancak iktidar değişirse düzeleceğine işaret etmektedir.

CHP, 37. Olağan Kurultay'ında İkinci Yüzyıla Çağrı Beyannamesi'ni kamuoyuyla paylaştı. Beyannameyi ekonomi politikaları açısından değerlendirir misiniz?

SELİN SAYEK BÖKE: Cumhuriyet Halk Partisi'nin 37. Olağan Kurultay'ında oybirliğiyle kabul edilen İkinci Yüzyıla Çağrı Beyannamesi, Türkiye'de değişimin siyasi tercih bütününe ortaya koyuyor. İkinci yüzyılda düzeni değiştirmenin siyasi iradesini tarif ediyor. İkinci yüzyılda güçlendirilmiş bir parlamenter demokrasi ve hukuk düzenine eşlik edecek güçlü bir sosyal devletle Cumhuriyeti yeniden ayağa kaldırmının reçetesini sunuyor.

İkinci Yüzyıla Çağrı Beyannamesi Türkiye'nin ikinci yüzyıldaki kalkınma hamlesinin reçetesi. Kalkınma, bugünün salt büyüme odaklı ekonomik modelinin çok ötesini tarif eder; insanların kendi potansiyellerini geliştirebildikleri, yapabilirliklerini artırdıkları sosyal değişim “kalkınma”dır.

Bireye “yapabilirim” dediyecek olan güveni, özgürlüğü ve umudu sağlayacak olan katılımcı bir demokrasidir her şeyden önce. Düşünce, ifade, örgütlenme ve basın özgürlüğünün olduğu bir demokrasi, kuvvetler ayrılığının esas alındığı bir demokrasi...

İkinci yüzyılın kalkınma hamlesi işte bu nedenle ancak yeni bir anayasayla güçlendirilmiş parlamenter sisteme geçilmesiyle mümkün olacaktır. Böyle bir kalkınma Türkiye'nin toplumsal barışı ve huzuru sağlarsa var olacaktır. Katılımcı demokrasi ise, seçim ve siyasi ahlak yasasını, demokratik temsili, denetim ve hesap verilebilirliği tesis edince kalkınma sürecini sağlayacaktır. Bu nedenle İkinci Yüzyıla Çağrı Beyannamesi'nde bu siyasi değişimler kalkınmanın temelinde yer alıyor.

Bu ülkenin vatandaşı olmaktan gelen bir hakla her yurttaşın kendi bireysel hedeflerine ve ulus olarak toplumsal amacımıza ulaşmamızı sağlayacak güçlü bir sosyal devlet bu kalkınmanın odağında yer alıyor. Sosyal devlet, kalkınmanın iki temel unsurunun güvencesi. Öyle bir sosyal devlet kuracağız ki hem bireyin “yapabilirim” demesine imkân verecek hem de halkla dayanışarak “birlikte” gerçekleştirilecek. Çağrı yakalayarak dönüşen ve istihdam yaratan bir üretim atılımının paydaşı olacak üretici ve üretken bir sosyal devlete ihtiyacımız var.

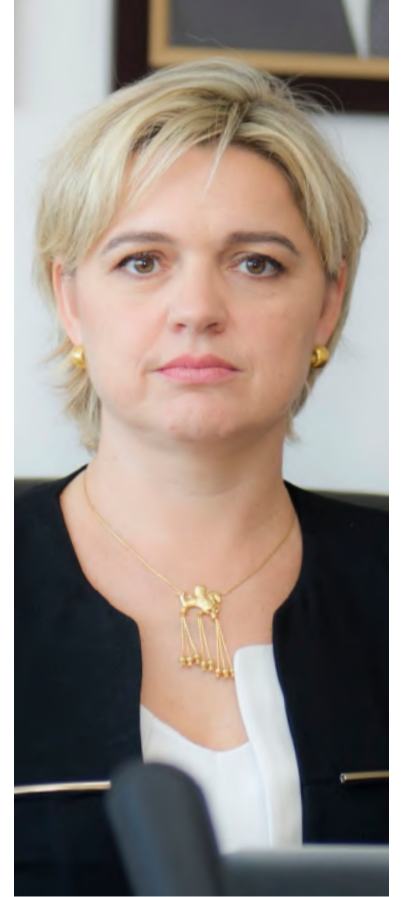
İkinci Yüzyılın Kalkınma hamlesinin özünü oluşturacak güçlü sosyal devletin kurucu ayakları İkinci Yüzyıla Çağrı Beyannamesi'nde mevcut. Devlet yönetiminde ve toplumsal düzende liyakat hâkim kılınacak. Sosyal devlet, bütüncüllüğü gözetecek ve yerelin de devletin parçası olduğu gerçeğinden hareket ederek yerel ve merkezi yönetim arasındaki dayanışma bağına kuracak.

Her bireyin hedeflerini gerçekleştirmesine olanak sağlayacak hak temelli, fırsat eşitliğinin sağlandığı ve liyakatin önemsendiği bir sosyal devlet kuracağız. Kuracağımız sosyal devlet hem fırsat eşitliğini sağlayacak hem piyasanın ve düzenin ortaya çıkarttığı adaletsizlikleri ortadan kaldıracak ve yeniden dağılım görevini güçlü bir şekilde üstlenecek. Sosyal politikayı bireyin topluma karışmasının aracı olarak gören, bireyi güçlendiren ve sosyal devletle yardım temelli ilişkiye mahkûm etmeyen bir sosyal devlet. Hak temelli, eğitim ve sosyal yardımları bir bütüncüllük içerisinde uygulayacak “Aile Destekleri Sigortası” programı işte böyle bir uygulama olacak.

Röportaj

“SELİN SAYEK BÖKE”

CHP Genel Sekreteri ve İzmir Milletvekili

Kalkınmanın yadsınamaz boyutlarından birisi elbette insanın yapabilirliğinin artmasını sağlayacak ekonomik ve maddi imkânlar. Böyle bir kalkınmanın olmazsa olmazı; üretim, üretici güçler ve üretkenliğin artırılması. Yeni işler yaratan, tüm işlerin sosyal ve ekonomik hakları gözeterek güvenceli ve insan onuruna yakışır olmasını sağlayan, yani “iyi işler” yaratan bir sosyal devlete bu nedenle ihtiyaç var. Üretimin rantçı değil, üretken olmasına odaklı, üretimin insan haklarını ve doğa haklarını da gözetilen bir bütüncüllükte olmasını sağlayacak bir devlet anlayışını temel alacağız.

Böyle üretici ve üretken sosyal devletin tarifi İkinci Yüzyıla Çağrı Beyannamesi'nde yer alıyor. Üretici güçlere yol gösterecek güçlü bir “Stratejik Planlama Teşkilatı” kuracağız. Kamu İhale Kanunu'nu üretimden yana tercih kullanılmasını güvence altına alacak, rekabeti ve şeffaflığı sağlayacak şekilde yeniden düzenleyerek üretken sosyal devleti kuracağız.

Yıllardır süren yıkım günden güne derinleşirken yeni bir düzen ihtiyacı da belirginleşiyor. İkinci yüzyıla girerken tarih bize düzeni yeniden kurabilme fırsatını ve daha önemlisi sorumluluğunu veriyor. İkinci yüzyılda hep birlikte, dayanışarak, ortak değerlerimiz etrafında kenetlenerek kuracağımız bu geleceğin tarifi de burada konuştuğumuz İkinci Yüzyıla Çağrı Beyannamesi'nde mevcut.

Covid-19 tüm dünyayı ekonomik ve sosyal olarak derinden sarsıyor. Salgının ikinci dalgası bizde birinci dalgayı aşmış görünüyor. Bu sürecin yönetimine ilişkin görüşlerinizi alabilir miyiz? Nasıl olmalıydı? Bugün acilen alınması gereken tedbirler neler olmalı?

SELİN SAYEK BÖKE: Saray iktidarı sorunların çözümü yerine algıyı yönetmeyi seçiyor. Pandemi de farksız değil. Covid-19 salgınının başlangıcından itibaren iktidar sağlığımızın korunması ve ekonomi arasında tercih yapmamız gerektiğine dair bir algı yaratmaya odaklandı. Bunu kendini sorumsuz ilan etmenin zemini olarak gördü. Doğru çözümleri geliştiremediği için her iki alanda da yaşanan felaketlerin sorumluluğundan bir gün birini, yarın diğerini öne sürerek kurtulmaya çalıştığı çok açık.

Oysa ülkeler arası karşılaştırmalar halkın sağlığının korunmasıyla ekonominin gözetilmesi arasında bir tercihe mahkûm olunmadığını, bilakis sağlığı ve ekonomiyi birlikte gözetilen bir anlayışa ihtiyaç olduğunu ortaya koyuyor. Daha yüksek ölüm oranı yaşanan ülkelerde ekonomik küçülme de daha yüksek. Örneğin, İspanya ve Birleşik Krallık'ta Covid-19 sebebiyle yüksek ölüm oranları ve çok büyük ekonomik küçülmeler eşzamanlı olarak gerçekleşirken Güney Kore, Tayvan ve Litvanya'da Covid-19'dan düşük ölüm oranları ve daha az ekonomik bozulma eşzamanlı olarak gerçekleşmiş durumda. Bu gerçeklik iktidarın sorumluluğunu netleştiriyor. İktidarın iddia ettiği gibi ekonomiyi kurtarmak için sağlıktan vazgeçmemiz veya sağlığımızı korumak için ekonomiden vazgeçmemiz gerekiyor. Tersine, sağlık ve ekonomi el ele gidiyor. Yani iktidarın sorumluluğu, "hem sağlık hem ekonomi" bütüncüllüğünü sağlamaktır. Bizde iktidar tam tersini yaptı ve yapmaya da devam ediyor.

İktidar, pandemi konusunda en başından beri vatandaşlara karışık sinyaller veriyor. Bir yandan sağlık krizinin derin ve ciddi olduğu konusunda ısrar ediyor, ama öte yandan da bu ciddiyetin ihtiyaç duyduğu önlemleri almıyor. Tutarsız politikalar belirsizlik ve endişe ortamını da sürekli hâle getirdi. Artık tüm dünyanın bildiği gibi yaşananın gerçekliğini dahi halktan gizliyor. Oysa devletler halklarına yalan söylemez!

Saray bir yandan da pandemiyi yaşanan tüm ekonomik ve sosyal krizlerin de bahanesi olarak kullanmanın algısını yönetmeye odaklandı. Her krizde olduğu gibi bu krizde de iktidara göre sorumlu iktidar değil, pandemi ve hijyen kurallarına uymayan halk oldu.

Biliyoruz ki yaygın test uygulamalarına, etkin takip ve izolasyon politikalarına ihtiyaç var. Testlerin yandaya değil, tüm halka ama öncelikli olarak riskli çalışma alanlarında emek veren milyonlara uygulanması gerekiyor. Sağlıkçıların sağlığının korunması gerekiyor, sağlık sisteminin sürdürülebilirliğinin gözetilmesi gerekiyor. İktidar bu alanların hepsinde kendi sorumluluğunu unutturmaya odaklanmış durumda.

Ekonomi politikaları da farksız. Pandemi koşullarında belirgin bir iyileşme olmadan normalleşme kararı alındı. Sonra da salgın kontrol edilemez boyuta gelince yeniden yarım yamalak kapatma önlemleri açıklanıyor. İktidar halkı her zamanki gibi ölüm-açlık-yoksulluk arasına sıkıştırıyor. Yapılması gereken belli. Doğru koşullar sağlanarak halkın evde kalabilmesi güvence altına alınmalı. Halkın evde kalabilmek için doğrudan ve karşılıksız gelir desteğine ihtiyacı var, yeni borçlara değil. Akılcı bir kapanma stratejisi gerekli. Tüm dünya önce büyük ve kalabalık mekânları kapatırken iktidar "normalleşme" sürecinde önce AVM'leri açıyor. Devlet sorumluluğuyla yöneten bir iktidar güçlü sosyal devleti var ederek "hem sağlığı hem ekonomiyi" koruyacak bütüncül politikaları uygular. Atılması gereken güçlü sosyal devlet adımları bellidir, önemli olan bu bütüncüllüğü gözetilecek bir siyasi iradedir.

Ekonomik sıkıntıların sonuçlarıyla doğrudan muhatap olan yerler yerel yönetimler oluyor. Pandemi, Karadeniz'deki sel afetinde ve İzmir Depremi'nde bunu yaşadık. Sizce iktidara yürüyüşte yerel yönetimlerin alacağı inisiyatifler neler olmalı? Yerel yönetimlerin partinin politikalarının sahaya taşınmasında nasıl bir rol oynayabilir?

SELİN SAYEK BÖKE: CHP olarak yerel seçimlerde büyük bir başarı gösterdik. Ancak milletin bu iradesini kabul etmek istemeyen iktidar belediyelerimizin hizmetlerini engellemek için her zaman yaptığı gibi hukuku ve kamu yararını yok sayarak partizanca politikalar izliyor. Her şeyden önce yerel yönetimlerin devletin parçası olduğundan hareket eden bir siyasi anlayışı iktidara taşımamız gerek. Partimizin İkinci Yüzyıla Çağrı Beyannamesi'nde yerel-merkez dengesinin kurulacağına dair ortaya koyduğu çerçevede işte bu anlayışın yansımasıdır.

Yerel yönetimlerimizin bugünden aldıkları inisiyatifler sorunuzun yanıtını da oluşturuyor. Hepimiz görüyoruz, pandemi sürecinde iktidar vatandaşa IBAN gönderirken belediyelerimiz her tür engellemeye rağmen inanılmaz bir dayanışma örneğiyle vatandaşın yanında oldu, mağdur her bir vatandaşımıza ulaştı.

Aynı örneği en son İzmir depreminde de gördük. CHP olarak bütüncül bir yaklaşımla ilk andan itibaren yaraların sarılabilmesi, kayıpların mümkün olduğunca önlenmesi için hemen gerekli adımları attık. Yerel yönetimlerin bütüncül bir devlet anlayışının ayrılmaz parçası olduğu gerçeğiyle hem Sayın Kemal Kılıçdaroğlu hem TBMM grubumuz hem de İzmir dışındaki tüm belediyelerimiz İzmir'e el uzattı, hatta bizzat İzmir'e gittiler. Yereldeki güçlü koordinasyonu ve kurumsal kapasitesi nedeniyle pek çok noktaya ilk erişen İzmir Büyükşehir Belediye'sinin itfaiye ekipleri büyük bir dayanışmayla 55 yurttaşımızın enkazdan kurtarılmasını sağladı. Arama kurtarma için kullanılan iş makineleri ve ağır vinçlerin tamamına yakını İzmir Büyükşehir Belediyesi sağladı. Sarayın bakanları gibi siyasi şov olarak değil, dayanışmayla yara sarmak için el uzattılar. Halk için halkla çalışan, bir yarını bugünden var etmenin adımları bunlar.

İktidar yürüyüşümüzde yerel yönetimlerimiz ve yönetim anlayışları büyük önem taşıyor. Hepimiz bu sorumluluğun bilincinde çalışmaya devam ediyoruz, etmeliyiz de.

SEYİT TORUN

CHP Yerel Yönetimler'den Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı ve Ordu Milletvekili

ÖNCE İNSAN

Eylül ayıyla beraber yeniden yükselişe geçen Covid-19 vakaları karşısında merkezi hükümetin yokmuş gibi davranması ve sanki bütün sorun yeterli tedbir almayan vatandaştaymış havası aslında gelen fırtınayı haber veriyordu. Haziran ayında açıklanan "yeni normal"i sanki "eskiye dönüş" gibi algılayan halkımız mı tek sorumlu?

Siz değil miydiniz okullardan önce AVM'leri açan? İç turizmi canlandırmak için promosyonlar yaptıran, tatile gitmeyi teşvik eden, çocuklarımızı "korona mı geleceğim mi" seçimleriyle baş başa bırakıp sınavlara sokan? Koca bir üç ayı doğru dürüst hazırlık yapmadan geçirmiş olmanın bedelini yine "maske ve mesafeye uymadınız" dediğiniz halkımız mı ödeyecek? Saray hükümeti harcamalarından ne kısıt bilmek istiyoruz. Deprem vergileri adı altında topladığınız afetle mücadele birikimi olan paralar nerede, bilmek istiyoruz. Her gün bir ekmek parası için kendini yollara vuran milyonlara sırça köşkerinizden "maske takmadınız o yüzden" demek mi bir devletin bütün söyleyeceği? Tüm dünya "şeffaflık" salgınıyla mücadelede çok önemli bir kriter derken biz vaka-hasta sayılarıyla oyalanıyoruz. Algımızla, aklımızla âdeta dalga geçiliyor.

Bakanlık verileri saklıyor mu? Gerçek sayılar ne? Bugünlerde daha da vahim biçimde anlıyoruz ki, bakanlığın kendisi de hastalığın yayılmasıyla ya da hastalık nedeniyle ölen yurttaşların sayılarıyla ilgili kamuoyundan gizlediği verilere hâkim değil. Zira bakanlık bu sayıları elde etmek için gerekli ölçümlerden sistematik bir biçimde kaçınıyor.

Günlük PCR testi sayısının artışıyla övünülen bir zamanda yakın temaslılara PCR testi yapılmıyor. Şu anda Türkiye'de binlerce insan Covid-19 bulaşmış insanlarla yakın temasta bulunduğu için "evinde karantinaya" yollanıyor, ama bunlara PCR testi yapılmıyor. Hatta bu kişilerden ateş, kuru öksürük gibi hastalık belirtisi gösteren kişilere de filyasyon ekipleri tarafından ilaç ulaştırılıyor, fakat yine PCR testine sokulmuyor! Hastanelerde sağlıkçılarımız büyük bir risk altında, canını dişine takmış hâlde bir savaş veriyor. Uzmanlar İtalya gibi olmaya ramak kaldı diyor. Merkezi hükümet ne yapıyor? Tedbir adı altında yine AVM'leri açık tutup 65 yaş ve üzerini, küçük çocukları evlerine kapatıyor. Ekonominin devamlılığı tabii ki önemli. Peki, insan olmadan o ekonomi nasıl ayakta kalır? Ekonominin o insanlar için iyi olması gerekiyor mu?

Bizim insanımız gelişmiş ülkelerin insanlarına gösterilen hassasiyeti, sahip çıkılmayı hak etmiyor mu? Avrupa ülkeleri "ne kadar çok test, o kadar etkili mücadele" diyor. Eczanelere kadar teste ulaşmayı kolaylaştırıcı yöntemler geliştiriyor. Çalışanına, emekçisine, iş insanına "merak etmeyin biz size sahip çıkacağız" diyerek tüm ülkeyi kapatıyor. Her fırsatta hiddetle parmak salladığımız o Avrupa "önce insan" diyor.

AKP iktidarında ülkemiz ve insanımız hiç olmadığı kadar sahipsiz, hiç olmadığı kadar kaderine terk edilmiş durumda. AKP iktidarı bir kez daha sınıfta kaldı. Krizi yönetemeyerek, zor günler için vatandaşından topladığı paraları ne yaptığının hesabını veremeyerek, ekonomik olarak iflasını saklamak için insanını her gün ölüm riskiyle işe yollayarak, esnafının sıftah edememesine gözlerini, kulaklarını kapatarak sınıfta kaldı.

Bu, bizlere, 252 belediyede her gün vatandaşının sıkıntılarına bir nebze derman olmaya çalışan CHP'li yönetimlerimize, kadrolarımıza daha büyük sorumluluk yüklüyor. Biz elimizi taşın altına sokmaktan korkmuyoruz, korkmayacağız. Onların ötekileştiren, dışlayan anlayışına karşı kucaklayan, sahip çıkan olacağız. Sağlıkçılarımıza, esnafımıza, yaşlımıza, çocuğumuza, yokluk çekeneimize el olmaya devam edeceğiz. Birbirimizden güç alarak, ortak akılla hareket ederek bu zor günlerin üstesinden geleceğiz. Biz CHP'yiz. Ülkemizin, insanımızın her zaman sahibi olduk, olmaya devam edeceğiz.

“ULUSAL ÇIKAR İNSAN HAYATIDIR”

Halk sağlığı açısından koruyucu sağlık hizmetini önceleme nedir? Bu bakış açısıyla Covid-19 sürecini değerlendirir misiniz?

ŞEBNEM KORUR FİNCANCI: Bu söyleşi gerçekten çok önemli. Yerelden geliştirilecek birtakım projeler öncelikli olmalı. Yerelleşmeye ihtiyacımız var, çünkü ciddi bir merkezleşmeyle karşı karşıyayız. Hatta tek adam anlayışıyla karşı karşıyayız. Öyle olunca yerleşme tümüyle göz ardı edildi, o nedenle sağ olun böyle bir söyleşi yaptığınız için.

Koruyucu sağlık hizmetleri ne demek? Aslında bizim özellikle 1970’li yıllarda başlayan, Nusret Fişek Hoca’nın önderliğinde gerçekleştirilen sosyalizasyon projesini ve sosyalizasyon yasasını düşünmek gerekiyor. Tabii bugüne belki yeterince yanıt olamayabilir. Dönemin koşullarında oluşturulmuş olan sosyalizasyon sistemi. Ama tümüyle uygulanmış da değil. Sosyalizasyon yasası geldi, ancak uygulamada sınırlılıklar bulunuyordu. O dönemde mesleğe başlamış biri olarak içeriden gözlediğimizdir bu uygulamayla ilgili sınırlılıklar. Oysa yasa çok anlamlıydı, sevk zincirini kuran ve birinci basamağı güçlü hâle getiren bir düzenlemeydi. Türkiye Cumhuriyeti tarihinin başlangıcına ve bulaşıcı hastalıklarla ilgili atılmış güçlü adımlara da bakmak gerekiyor. Tefrik Salim Sağlam’ın verem savaş ya da sıtma savaş projeleri gibi.

Türkiye’de özellikle Anadolu’da yaygın olan hastalıklarla başa çıkmak için oluşturulmuş birinci basamak sistemleri, dispanser sistemleri ve onun içeriği önemli. Ne görüyoruz? 1920’lerden başlayıp 1970’lere de geldiğimizde gördüğümüz tablo bir ekip çalışması tanımlamasıdır. Bir ekip olarak çalışmayı, sahaya tümüyle hâkim olmayı, sahadan haberdar olup sahanın gereksinimlerini karşılayacak yöntemler geliştirmeyi hedefler. Bölge temelli, bölge tabanlı, bölgesini iyi tanıyan bir sağlık sistemi öngörür. Ama ne yazık ki aile hekimliğine geçiş süreciyle beraber bölge tabanlı sağlık sisteminden vazgeçilmiş durumda. Sözleşmeli yapılarak aile hekimleri güvencesiz çalışmaya zorlanmış durumda. Performans adı altında hane, insan, hatta aynı aileden üç kişi üç farklı aile hekimine kayıtlı olabiliyor. Dolayısıyla takipte çok başlılık ve aynı zamanda gereksiz kaynak israfı anlamına geliyor. Aile hekimleri de yalnızlaştırılmış durumda. Kiralık yerlerde hizmeti sürdürmek zorunda kalıyorlar. Yanlarında ancak bir kişiyi çalıştırabiliyorlar. Bazen birkaç aile hekimi bir araya geliyor ve biri kayıt için tıbbi sekreter biri hemşire istihdam ederek ekibi kurmaya gayret ediyor, ama o dahi yetersiz durumda. Aile hekimleri kamu binalarına bile kira ödemek zorunda kalıyor. Böylece özelleştirmenin de önünü açıyorlar. Aile hekimleri idari açıdan 657 sayılıyor. Ona referansla aile hekimlerine birtakım kısıtlamalar getiriliyor. İşin organizasyonu bağlamında özel hekimlik gibi tanımlanıyor. İşveren gibi görünüyor. Vergilendirmede ise, işveren gibi bir vergilendirme yok. Örneğin istihdam ettiği insanı ve harcamalarını masraftan düşemiyor, çünkü 657’li olarak kabul ediliyor. Dolayısıyla çalışanların çalışma ortamlarını düzenleme konusunda ciddi sıkıntılar var. Bölge tabanlı olmadığı ve dolayısıyla bir ekip çalışması da yürütülmediği için sahaya hâkim olmaktan, sahaya izleyebilmekten, önlemler geliştirebilmekten yoksun kalıyorlar. Böyle bir tabloyla karşı karşıyayız. Biz bunun karşısında bugün diyoruz ki, yeniden birinci basamağı güçlendirelim, bir ekip çalışması kuralım, bölge tabanlı oluşturalım ve aile hekimliği sistemini bölge tabanlı güvenceli bir çalışma ortamında ekipleri kurarak geliştirelim, yapılandıralım.

İnsan hakları mücadelesinden yola çıkarak hep böyle hayaller kurmuşuzdur, İstanbul Protokolü öyle çıkmıştır. İnsan hakları örgütlerimiz işkenceyi nasıl önleriz diye düşünüp bir kılavuzu dünyaya sunmuştur. Burada da bir hayalle yola çıkmak gerekiyor. TTB merkez konseyindeki arkadaşlarımızla birlikte biz yeniden birinci basamağı, o sosyalizasyon yasasının bugüne uyarlanmış, güncellenmiş ve güçlendirilmiş hâliyle nasıl buluşturabiliriz diye düşünelim. Belki önümüzdeki Türkiye’ye böyle bir olanak sağlayabiliriz diye başlamıştık. O yüzden birinci basamağın, koruyucu sağlık hizmetlerinin güçlendirilmesini çok önemsiyoruz.

Bakın, eskiden sağlık ocaklarında çevre sağlığı teknisyenleri vardı, ne kadar ihtiyacımız var bugün. Sağlıkçılarla birlikte çalışması gerekiyor. Çevre sağlığı teknisyenleri tabii ki var, farklı kurumlarda çalışıyorlar. Sağlık perspektifinden bakıldığında bir arada çalışmanın getireceği olanaklar çok daha fazla olacaktır. Eşgüdümü de sağlayamıyoruz. Çevre sağlığı teknisyeni sağlık hizmetinde birinci basamakta yer alırsa diğer kurumlardaki çevre çalışmalarlarıyla da eşgüdümü sağlayabilir. Kiminle? Elbette yerel yönetimlerle.

Covid-19 sürecine bu tabloyla girdik. Türkiye için sağlığın daha çok tedavi edici sağlık hizmetlerine yöneldiği koşullarda salgınla baş etmede de tedavi edici sağlık hizmetlerine yönlendirme söz konusu oldu ve biz salgını ikinci basamakta karşıladık. İkinci basamakta salgınla mücadele mümkün değil. Bugün gördüğümüz de budur zaten. İkinci basamakta karşılanan salgında ikinci basamak yetemez duruma geldi. Sağlık hizmetleri bu süreçte, bu yoğunluğuna yetemiyor ve insanlar ölüyor, insanlar kendilerini çaresiz hissediyor, yoğun bakım yatağı sırası beklerken ölüyorlar. Böyle bir durumla karşı karşıyayız.

Ne olması gerekiyordu? Biraz evvel birinci basamakla, koruyucu sağlık hizmetleriyle ilgili konuşurken kastettiğim de sahaya hâkim bölgesel tabanlı bir koruyucu sağlık hizmeti. Bu sayede salgınla baş etmemiz kolaylaşacaktı. Çünkü zaman zaman mahalle bazlı kararlar vermek gerekiyor, sadece belediyelerle değil, muhtarlarla beraber bu kararların verilmesi gerekiyor. O mahallenin gereksinimlerini muhtarlar ve o bölgenin sorumlu koruyucu sağlık hizmeti birlikte değerlendirip birlikte bir çalışma programı çıkarmalı ve o mahallede nasıl bir sınırlılık olmalı, kısıtlamalar hangi düzeyde olmalı, diğer mahalleyle ilişkiler nasıl geliştirilmeli? Bunları kurmak gerekiyordu.

Filyasyon diyorlar, bizim dilimize de girdi, aslında kamuoyu ilginç bir şekilde bizim tıbbi terimleri öğrenmek zorunda kaldı. Bu, çaresizliğimizin göstergesi. Filyasyon, pandemi, entübasyon, ilaç isimleri ortalarda uçuşuyor. Filyasyon, farklı bir kavram aslında. İlk kaynağa kadar bir taramayı, tarama sürecinde yaygın test yapılmasını, yaygın testle beraber pozitif çıkanların izolasyonunu, temaslıların karantinasını öngörüyor. Şimdi izolasyon ve karantina da var. Filyasyon adı verilen sistemde sadece bir temaslı taraması yapılıyor. Oysa temaslı taraması yapmak değil, ilk kaynağa ulaşmak, o ilk kaynaktan başlayarak izolasyonu sağlamak önemliydi. Ama bunu yapmadılar ve temaslı taramasına bile yetemez duruma geldiler. Vaka sayısındaki artış o kadar yoğun ki. Temaslılık/ toplumsal hareketlilik de çok fazla olduğu için temaslıya ulaşma çalışması dahi olanaksız.

Filyasyon ekiplerinden sağlık çalışanları zaman zaman sağlık meslek örgütlerine ulaşıyor, deneyimlerini paylaşıyor. Gün içinde 800-1000 arasında temaslıya ulaşmamız gerekiyor diyorlar. Bu, akılcı bir çalışma değil. 800-1000 temaslı ne demek? Bunları ziyaret etmeye kalksanız yetmeniz olanaksız. Hâliyle filyasyon ekipleri için bir de uzun çalışma saatleri öngörülüyor. Sabah sekizde başladıklarını, gece on ikiye kadar sürdürdüklerini anlatıyorlar. Mesela örnek alacaklar, onun için giyinmeleri gerekiyor, koruyucu malzemelerini yanlarında bulunduruyorlar, giyiniyor soyunacak yerleri yok. Sokak ortasında kapı önlerinde üstlerini değiştirip öyle girdiklerini aktarıyorlar. Bu hem onların kendini koruması, hijyeni sağlaması açısından bir olanaksızlık hem de insanlar açısından bir risk.

Dolayısıyla gerçek bir filyasyon yok. Filyasyon ekipleri nereden oluşturuluyor? Bir zamanlar sağlık ocakları kapatıldıktan sonra toplum sağlığı merkezi olarak oluşturulan sonra da aile sağlık müdürlüklerine dönüştürülen idari birimden yönetiliyor. Bu sistemi bir idari birimle yönetemezsiniz. Bir sağlık birimiyle yönetmek zorundasınız. İlçe sağlık müdürlüğü sağlık birimiymiş gibi görülüyor.

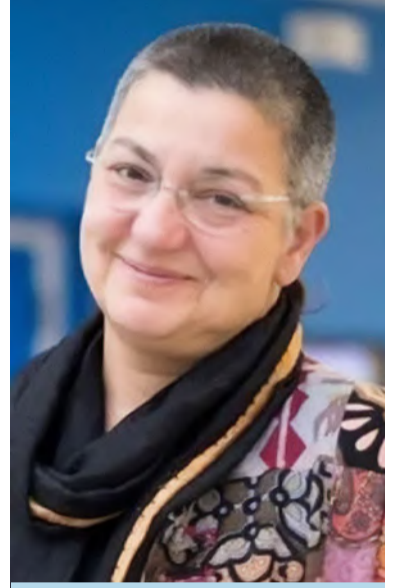
Çalışanları kimler, filyasyon ekibine kimler dahil ediliyor? Ekibe dahil edilenlerin bir kısmı bu alanda çalışmayan, yardımcı sağlık çalışanları dediğimiz kayıt memurudur, ilçe sağlık müdürlüğünün şoförüdür, kadrolar böyle oluşturuluyor. Bunlar yetmedi dış hekimlerini görevlendirdiler, bunlar yetmedi farklı uzmanlık alanlarından uzmanlık eğitimi almakta olan hekimleri bu gruba dahil ettiler.

Şimdi son olarak aile hekimlerini görevlendirme başlayacak. Aile hekimlerini çekecekleri için diğer aile hekimleri de filyasyonda görevlendirilen aile hekimlerinin görevlerini üstlenecek. Ne kadar organizasyonsuz bir bakış olduğunu buradan görüyoruz zaten.

Röportaj

“Prof. Dr. ŞEBNEM KORUR FİNCANCI”

TTB Merkez Konseyi Başkanı

Prof. Dr. ŞEBNEM KORUR FİNCANCI

Eğitimini Kadıköy Maarif Koleji ve İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi’nde tamamladı. Türk Tabipleri Birliği, İstanbul Tabip Odası, Türk Patoloji Derneği, Forensic Science Society (İngiltere), Académie Internationale de Médecine Légale et de Médecine Sociale, International Academy of Legal Medicine, New York Academy of Sciences, İnsan Hakları Eğitimi On Yılı Ulusal Komitesi Cezaevleri Çalışma Grubu, Association de Droit Penale Internationale, Başbakanlık İnsan Hakları Danışma Kurulu ve benzeri kurumlarda görev yapmıştır.

İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı öğretim üyesi ve Adli Tıp Uzmanları Derneği, Türkiye İnsan Hakları Vakfı ve Ceza Hukuku Araştırmaları Derneği kurucu üyesidir. Türk Tabipler Birliği Merkez Konseyi başkanıdır.

Bölge tabanlı bir sistem olsaydı, önceki sağlık ocakları sistemindeki gibi, birden fazla aile hekimi bir arada çalışıyor ve organize ediyor olsaydı ekibin kalanıyla beraber bu taramalar zaten birlikte yürütülecekti. Gerçek sağlık çalışanları veya sahada deneyimli olanlar tarafından gerçekleştirilecekti. Sahada deneyimi olmayan insanları riskli alana sürüyoruz, temaslı hâle getiriyoruz sonra da hızla hastalandıkları, kendilerini koruyamadıkları için sahadan çekmek zorunda kalıyoruz. Filyasyon sürecinde böyle bir durum var.

Dolayısıyla asıl taramayı yeterli düzeyde yapamadığımız, test sayılarını yeterli düzeye çıkaramadığımız için ne yazık ki rakamlar 20 kişiden biri hasta diyor İstanbul için. Her 30 kişiden biri hasta diyor İzmir’deki rakamlar, böyle bir tabloyla karşı karşıyayız. Toplumsal bir başıboşluğun da olmadığını biliyoruz. Bu hastalığı geçirmek bir daha geçirilmeyeceği anlamına gelmiyor.

Bekleyelim toplumsal başışıklık olsun. Peki, o arada ölen insanlar ne olacak? Ağırlaşan insanlar ne olacak? Bunun tedavi edici sağlık hizmetlerine yükünü nasıl kaldıracamızız biz? Bu soruların yanıtı yok. Sağlık Bakanlığı bunlarla ilgili verileri paylaşmadığı için doğru planlama yapabilmeye olanağı da yok. Sağlık çalışanlarının bu planlamayı yapması ve önünü görmesi gerekiyor. Bu bilginin onlarla paylaşılması bir zorunluluk ama bu bilgi sağlık çalışanlarıyla bile paylaşılmıyor. Devlet sırrı gibi bir durumla karşı karşıyayız. Bunları tartıştığımız zaman da ulusal çıkarlara karşı söz söylemekten suçlanıyoruz. Ulusal çıkar nedir? İnsanın yaşamıdır. Sadece insanın da değil, doğanın/çevrenin korunmasıdır. Bizim ulusal çıkarımız bunlar, koruyamadığımız ve insanları ölüme terk ettiğimiz koşullarda bir ulusal çıkardan söz etmek mümkün değil. İnsanlar ve doğa tüketildiğinde boş toprakları mı ulusal çıkar olarak tanımlayacağız? Böyle bir durumla karşı karşıyayız.

Şeffaflık kritik faktör diye anlıyorum. Sizce başka hangi acil önlemler alınmalı?

ŞEBNEM KORUR FİNCANCI: Zaten şeffaflık olmazsa olmaz. Aslında bütün yönetimler açısından şeffaflığa ihtiyacımız var bizim. Bunu her zaman dile getiriyoruz. Yurttaş sorumluluğu şeffaflık talep etmektir ki biz önümüzü görebilelim, sokaktaki yurttaş da önünü görebilsin. Görmedik. Evet, yaz aylarında bir rahatlama yaşandı, olmaması gereken bir rahatlamaydı ve giderek yaygınlaştı. Salgının ilk başladığı ve yoğunlaştığı dönemde insanlar biraz daha özenli davranıyorlardı, hem kendilerini hem çevrelerini koruyorlardı. Ama sonrasında ciddi bir rahatlama hissi oldu herkeste. Sanki salgın yokmuş gibi sokakları doldurduk. Bugün çok ağır bir durumla karşı karşıyayız. Tabii kişisel önlemler çok önemli. Örneğin; maske, mesafe ve hijyen. Bunu mutlaka korumak gerekiyordu biz maskenin takılmasıyla ilgili sorunlar olduğunu görüyorduk.

Ama onun dışında da devlete düşen yükümlülükler var. Maskeden bahsediyoruz, şöyle bir hesap yapmıştım. Beş kişilik bir ailenin günlük maske masrafı -dört saatte bir değiştirilmek koşuluyla- 20 maskeyi buluyor. 50 kuruştan alsalar on lira. Sonuçta günlük on lirayı maskeye ayıramayacak haneler var. Beş kişilik aile de iyimser bir yaklaşım. Bunun büyükannesi/büyükbabası var. Üçten fazla çocuğu olanlar var. Devletin bu sorumluluğunu da yerine getirmesi gerekiyor. Maske sağlanacak, ücretsiz dediler, maskeler kimseye ulaşmadı. Maske sayısı zaten yetersizdi, niteliği ise komple tartışılmalı. Piyasada olan maske nitelikleri hâlâ çok sıkıntılı. Kaynak ayırabilmeyi bırakın, bir de niteliğinden emin değilsiniz maskelerin. Maskeleri denetimsiz bir biçimde marketlerde satıyoruz. Maske üretimi rant alanına dönüştürüldü. Baktığımızda da bu rantın nereye yoğunlaştığını görüyoruz. AKP ve AKP'ye yakın çizgideki firmalar üretip dağıtıyor. Denetimsizlik nedeniyle niteliği sorunlu.

Kişisel koruma değerli ancak en etkili yöntem bu değil. En etkili yöneme baktığımızda birinci sırada toplumsal hareketliliğin, toplu bulunulan alanların kısıtlanması geliyor. Koruyucu sağlık hizmeti sağlayacak bunlar ön sıralarda yer alıyor. Yaygın test ve taramayla ilk kaynağa ulaşacak toplumsal hareketliliği azaltmak ve toplu bulunulan alanları kapatmak bir zorunluluk. Kişisel koruma bunların alt sırasında yer alır. Hem kendimizi hem de karşıımızdaki korumak için bir yurttaş sorumluluğu olarak maske kullanılması gerekir. Biz bunu da önemsemiyoruz. Maskemizi uygun olmayan şekillerde takıyoruz, hiç takmıyoruz, dirseğimizde aksesuar olarak kullanıyoruz ne yazık ki.

Bu arada da okulların ele alınması çok daha ilginç bir boyutta. Biliyorsunuz ilk kapatma okullarda oldu. AVM'ler, ibadethaneler, insanların toplu bulunduğu yerler hâlâ açıksa okulları kapatamazsınız. Ne yazık ki bir kuşak önümüzdeki yıllarda eğitim açısından ciddi bir eksiklikle ilerleyecek. Online eğitim yapıyoruz deniliyor. Online eğitime erişmek bir başka sorun. Bir hanede birden fazla değişik yaş gruplarında çocuklar olduğunda hepsinin aynı anda eğitimlerini sürdürülebilmesinin olanağı yok. Ne oldu? Bu dönemde çocuk işçiliği davetiye çıkarıldı, çocukların zorla evlendirilmesinin önü açıldı. Çünkü eğitim yoksa ne yapacak çocuk? Ailenin üzerindeki maddi yükü azaltacak. Madem eğitim de alamıyor, işçi olarak vereceğiz bu çocukları, evlendireceğiz evden bir kişi eksilecek. Böyle bir tabloya da yol açtı. Bu dönemin çocuklarının geleceğe ilişkin ciddi bir zarar gördüğünü de söylemek mümkün. Çalışan ailelerin bir bakıcı tutacak durumu yok, büyükannelerle ve büyükbabalarla bu işi yürütüyor olanağı olanlar. Yoksa zaten dehşet verici bir tablo ortaya çıkıyor.

Diğer taraftan büyükanneleri ve büyükbabaları korumak adına sokağa çıkarmıyorsunuz, ama büyükanneleri büyükbabaları çocuklarla birlikte olmaya itiyorsunuz. Bütün gün dışarıda çalışmaya devam eden insanları da temalarıyla eve yolluyorsunuz. Kimi koruyoruz? Ne çocuğu koruyoruz ne büyükanne-büyükbabayı koruyoruz ne de aileyi bir bütün olarak koruyoruz. Bu tabloyu düşünmek gerekiyor. O yüzden kapanma dediğimizde sağlık-emek meslek örgütleri olarak hızla zorunlu üretim dışındaki üretimin durdurulmasını önermiştik. En kısa sürede ilk yapılması gereken hareketlerden biridir.

Toplumsal hareketliliği, şehirlerarası ulaşımı kısıtlamaktan söz etmiştik ki şehirden şehire aktarım olmasın. Anadolu'daki bazı yerleşimlerle İstanbul'la ilişkileri çok yakın olan yerleşimlerin İstanbul'dan taşınan virüsle salgını hızla yaydıklarını gördük. Sahadan böyle bilgiler geldi. Bunu düşünmek gerekiyor, Peki, nasıl önleyeceğiz? Toplumsal hareketliliği kısıtlamak bu anlamda çok önemli. Tabii zorunlu üretim dışındaki üretimi durdurduğunuzda öncelikle kamuda çalışanların ücretli izinli sayılması gerekiyor. Özel sektörde çalışanların ücretli izinli sayılması gerekiyor. Bunun dışında gününbirlik ve güvencesiz işlerde çalışanların, esnafın temel giderlerinin, elektriğinin, suyunun, ısınmasının yani temel gereksinimlerinin devlet tarafından karşılanması gerekiyor. Bunu nasıl yapabilir devlet? Yerel yönetimlerle eşgüdüm içinde yapabilir. Ama yerel yönetimlerle eşgüdüm oldu mu, tam tersi güdememe oldu. Yerel yönetimlerin önüne direnç çıkardılar, sosyal destek programları oluşturmaya çalışan yerel yönetimleri engellediler, hesaplarına el koyma girişimleri oldu. O yüzden yerellerle birlikte bunları planlamak gerekiyor. Biz açıklamamızda muhtarları, belediyeyi, tüm yerelleri katın, birlikte planlayın ve bir kurul oluşturulacaksa bu kurulda yerel yöneticilerin, muhtarların, kanaat önderlerinin, sağlık emekçilerinin, meslek örgütlerinin temsilcileri mutlaka olmalı ve birlikte bu sürece müdahil olmalılar dedik.

Bu mevcut tabloda yerel yönetimlerin salgınla mücadelede rutin işleri dışında alabileceği ne tür inisiyatifler olabilir sizce?

ŞEBNEM KORUR FİNCANCI: Toplu taşımaları özellikle insanların fiziksel mesafesini koruyabileceği koşullara dönüştürmek gerekiyor öncelikle. O yüzden imkân dahilinde hem sayı sıklığını hem sefer sıklığını artırmak hem de alınan yolcu sayısını sınırlamak çok önemli. Toplu taşımaların havalandırmasının virüs yayılımını engelleyecek teknolojik olanaklara sahip olması konusunda çalışma yapmak da önemli. Dezenfeksiyon çalışmalarının yürüdüğünü biliyoruz. Bunları yapıyorlar, hijyene yönelik adımlar atıyorlar. İnsanların yaşadıkları bölgelerde toplumsal hareketliliği azaltırken fiziksel hareketliliği azaltmayacak koşulları yani yeşil alanları yeterli hâle getirmek yine mühim bir konu. Biz önlem paketini açıklarken dedik ki, evet toplumsal hareketler kısıtlansın, ama fiziksel mesafe korunarak fiziksel hareketlilik artırılmalı. Dün halk sağlığı uzmanı öğretim üyesi bir arkadaşımız bir makale paylaşmış, obezitenin ölüme etkisi %74. Ne kadar önemli. Siyasiler tarafından sokağa çıkma yasağı dillendiriliyor. O anda insanların fiziksel aktivitesini kısıtlıyorsunuz ve obeziteye davetiye çıkarmış oluyorsunuz. Gelecek kuşaklar için eğitimin durması da böyle bir etki yapacak. Çocuklar eğitim ortamlarında bulunamayacak ve hareketleri kısıtlanmış olacak. Obez nesiller yetiştireceğiz. Fiziksel hareketliliği artıracak koşullar yaratılmalı. Yerel yönetimlerin bu çaba içine girmesi çok kıymetli olacaktır.

Tabii ki sınırlılıklar olduğunu, üzerine binalar dikilen alanlara belediyelerin müdahale etme olanağının olmadığını biliyoruz ama bunun için bir direnç, bir yurttaş sorumluluğuna da ihtiyaç var. Belediyeleri, yerel yönetimleri tek başına bırakmamak gerekiyor. O bölgenin yurttaşlarının hep beraber alanlarını koruması çok kıymetli olur. Yurttaşları sürece katabilmek önemli, kent konseyleri bu anlamda değerli. Koruyucu donanımların sağlanabilmesi açısından yerel yönetimlerin çaba göstermesi, üretimle birlikte dağıtım ağlarını oluşturması elzem. Yine yerel yönetimlerin bünyesinde olan çok önemli risk grupları var, onların korunması lazım. Örneğin; temizlik işçileri, cenaze işlerinde çalışanlar. Riskli bir dönem. Dolayısıyla onları korumak bizim temel sorumluluğumuz olmalı. Zorunlu çalışanların nitelikli kişisel koruyucu donanımlarına sahip olması gerekiyor. Cenaze işlerinde çalışanlarının her vakaya, gelen her ölüme sanki Covid-19 nedeni ölümmüş gibi yaklaşması gerekiyor ki başa çıkabilelim. Çünkü biliyoruz ki testi pozitif olmayıp klinik bulguları Covid-19'la uyumlu olanları Covid-19 olarak kaydetmiyorlar. Önüne bilgi olmadan geldiğinde cenaze işlerinde çalışan insanların kendini koruması sınırlı olabilir. Biz çalışmada zorunda olan bütün ekiplerin, güvenlik görevlilerinin, temas olasılığı yüksek olduğu için belediye temizlik işçilerinin, zabitanın mutlaka nitelikli bir kişisel donanımla çalışmasını öneriyoruz.

“ŞİMDİ EVLER VİRÜSÜN BULAŞ YERİ”

Toplumun en geniş kesimleriyle ilk aşamada halk sağlıkçıları karşılaşıyor. Buradaki gözlemler ve veriler değerli. Covid-19’la mücadeledeki en önemli sorunlar nerede ve neden yaşanıyor? Tedbirlere uymak neden bu kadar sorun oluyor?

TÜRKAN GÜNAY: Salgının başından itibaren ülkemizde özel bir durum yaşıyoruz. Verileri ne toplum ne sağlık profesyonelleri görüyor. Yani öngörüle bulunacak, sisteme, devlete yol gösterecek, birtakım stratejik planlar söyleyecek kimse göremiyor. En büyük problem bu. Böyle olunca sağlık profesyonelleri pek çok kanalda topluma neler yapılması gerektiğini sürekli anlatıyor, ama bir yandan da hastalananlar kadar üç-beş kat da iyileşenler olduğu algısı yaratılıyor. Oysa şeffaflık insanların risk algısı açısından oldukça önemli. Davranış değişimiyle ilgili bir döngü vardır. İnsanlar önce böyle bir sorun olduğu konusunda bilgi edinecekler. Sonra bu virüsün kendileri için de bir risk oluşturabileceği hususunda ikna olacaklar. Akabinde bizim söylediklerimizi yapmaya başlayacaklar.

Bu kadar yıldır birbirine sarılmaya alışmış insanlara biz şimdi aranızda en az iki metre mesafe koyacaksınız, her gününü AVM’de geçirmeye alışmış insanlara da hayır oraya gitmeyeceksiniz diyoruz. Hâliyle insanların doğruları yaşamına yansıtabilmesi için önce böyle bir riskin kendisi için de var olduğuna inanması lazım. Bu da ancak rakamlarla ve şeffaflıkla olur. Şu anda tam anlamıyla olması gereken sayının yerine üçte biri ya da beşte biri bilgi olarak paylaşılıyor. İstanbul’daki ölümler açıkladı. İstanbul’daki ölüm sayılarıyla Sağlık Bakanlığı’nın açıkladığı ölüm sayıları arasında çok büyük fark var. Topluma önce şeffaf olacaksınız. Birincisi bu. Sonra da topluma dönüp diyeceksiniz ki: “Hadi bakalım, hepimiz birlikte bir şeyler yapacağız.” O toplumun deneyimlerini, önceki yaşantısını, bu tür durumlarda nasıl evrildiğini, yaşadığı süreçleri de önemseyeceksiniz. Toplum da sürece doğrudan katarak devam edecektir. Sadece sözlerle, telkinlerle değil. Buradaki en büyük sorun şeffaflığın olmaması, bir başka şey de insanların kafasının karıştırılması.

“Başarılı olduk” diyor, “iyiyiz iyiyiz, böyle gidersek iyi olacak” sonra her şey farklı oluyor. Risk vardı, evet. Haziran ayından sonra risk mi gitti? Hayır, virüs duruyor ve tüm dünyada yaygın. Ama biz Haziran ayı itibarıyla her şeyi bırakıyoruz. Böyle olunca “ya bu kadar da önemli değilmiş aslında, daha önce böyle sıkıştırdık, evlere kapandık onu yaptık bunu yaptık, ama bak işte Haziran’dan itibaren rahatladığımıza göre biraz da abartmışlar galiba” diye düşündü insanlar. Sürekli insanların algısıyla oynama var. Bu bir yandan toplumsal yaşamın bazı yönlerini sürdürmek için yapıyor. Belki ağır bedeller ödememek için yapıyor, ama bence insanların kaybı, en ağır bedel. İş yerlerini kapatmakta direndik, sonra insanların tatile gitmesi için promosyonlar yaptık, bunlar yapılacak şeyler değil. Benzer şeyler dünyada da oldu, çünkü insanı merkeze koyan değil de parayı merkeze koyan bir sistem var dünya üzerinde. Bütün dünya normalleşmeye yöneldi, ama şimdi bakıyorsunuz dünyanın diğer ülkelerinde o normalleşme sonucu çıkan sorunlara karşı hemen sert müdahalelerde bulunuldu. Bizde bunu göremiyoruz. Biz dünden beri önümüzdeki dönem için konulan kuralları anlamaya çalışıyoruz. Akış şemaları çıkarmaya çalışıyoruz. Bu, böyle olmaz.

Virüsü hafife almak topluma zarar veriyor. Ekonomiyi düşünürken, parayı merkeze koyarken o ekonomiyi yürütecek, ayakta tutacak insan olmadan neyi nasıl yapabilirsiniz?

Biraz önce bir iş yeri hekimi arkadaşımın sohbet ettim. İş yerlerinde kontrolü bir nebze daha başarıyorlar. Covid-19 pozitif çıkan personeli temaslarıyla birlikte izole ediyorlar. Başlangıçta seyahat edenlerle bulaş başladı, sonra çalışma alanları oldu, şimdi evler virüsün bulaş yeri. Çünkü biz ne yapıyoruz? Virüs pozitif olan kişiyi daha önce hastanede tutuyorduk, şimdi hastanede yatması gerekmeyen kişiyi eve gönderiyoruz. Ev izolasyonu olmayacak bir şey değil, ama nasıl bir toplum olursanız bunu sağlayabilirsiniz? Sizin hasta olan kişiye ayıracak odanız olur, o oda da tuvalet/banyo bulunur. Bu uygulamayı herkese yaptığınız zaman dezavantajlı gruplarınızı, yoksullarınızı gözden çıkarıyorsunuz. İki oda bir salon evde sekiz kişi yaşıyorsa kimi nereye ayıracaksınız? Burada herkesi ara bir yere almak çözüm olabilir. Covid-19 pozitif çıkan kişinin konaklayacağı ve bakımının üstlenileceği hastane olmayan, günlük yaşamını sürdürebilecek ara bir yer yapmanız gerekiyor. Bununla ilgili kaynaklar yok değil. Bakın şunu başardık: On dört gün karantina dedik, insanları yurtlarda karantinaya aldık ve bu sistemi başarılı bir şekilde yürüttük. Bununla ilgili olanak elimizde. Şu anda devletin ve yerel yönetimlerin elinde bu konaklamayı sağlayacak yerler var. Şimdi buradaki en önemli şey, bir an önce bu yerlerin organize edilmesi. Bu işi herkesin evde aynı koşullarda izole olabileceğini düşünerek toptancı bir yaklaşımla yaptığımız zaman -ki yaptık- bulaş riskini ortadan kaldıramayız. Bir başka şey daha yaptık. Bizim toplumumuz birbirine değmeyi, birbiriyle görüşmeyi seven bir toplum. İnsanlar birbirlerini görmedikleri zaman geleneksel bir küskünlük hâli oluyor, kültürel ve toplumsal baskı oluşuyor. Biz diyoruz ki “o küçük çekirdek ailenizle bu süreci geçireceksiniz” ama bakıyoruz akraba gezmeleri yapılmış. Aslında Covid-19’un gribal enfeksiyon gibi bir şey olmadığını, vücudumuzda hangi organımızda ne hasarla bu işi atlatacağımızı bilmediğimizi bütün topluma iletmemiz gerekiyor. Şu anda kapanma sürecinin artık tartışılır tarafı yok. Biz bir kapanma beklerken, TTB, konusunda uzman hocalar, virologlar benzer şeyleri söylerken kapanmaya ilişkin önlemlerin gelmemiş olması inanılacak gibi bir şey değil. Bunun yerine matematik problemi geldi karşımıza. Kendi aramızda bundan sonra üniversite sınavında bu soru çıkabilir diyoruz. Yani tam kapatma olması gerekiyor. Ne olursa olsun korkulmayacak, zaten krizdeyiz. Tabii tam kapatmayı yapacak da şöyle yapmayacak. “Ben tam kapatmayı yaptım, hadi memleketim kendi başının çaresine bak” demeyecek. Tam kapatmayı yaparken insanların minimal ihtiyaçlarını (yeme, içme, barınma, sağlık gibi) ihtiyaçlarını garanti altına alacak. Yoksa siz tam kapatma yaparsanız merdiven altı işletim devam eder, çünkü insanları açlıkla hastalık arasında bir seçim yapmaya zorluyorsunuz. Bizim bir sosyal devlet anlayışımız vardı, işte o sosyal devlet anlayışımızı, yerel yönetimlerde de sosyal belediyeçilik anlayışımızı mutlaka tekrar gündeme getirmemiz gerektiğini düşünüyorum.

Açıklanan önlemlerin psikolojik etkilerini de gözlemliyor musunuz? 65 yaş üzerini bir kapatıyor bir açıyoruz, küçük çocuğu bir okula yolluyor sonra da birdenbire eve kapatıyoruz. Bunların başka sorunlara ya da farklı hastalıklara yol açtığını gözlemliyor musunuz?

TÜRKAN GÜNAY: Covid-19’da en çok korkulan şeylerden bir tanesi, en büyük risk grubumuz 65 yaş üstüydü. Çünkü onlar kronik hastalıkları olan grup. Covid-19’la beraber kronik hastalık ölüme giden bir yol çiziyor, çok ağır geçiriliyor ve hastayı kaybediyoruz. Onun için 65 yaşı öncelemek önemliydi. Yine okullarımız böyle bir duruma hazırlıklı değildi. Sıkışık ve kalabalık sınıflar var ve pek çok okulda el yıkayacak sabun bile bulunamıyor. Bu anlamda bütün eğitimin durdurulması doğru bir şeydi. Gerekli hazırlığın yapıldığı okulların bir an önce açılmasıyla ilgili TTB Covid-19 çalışma grubunun da okullarla ilgili raporu var. Burada özellikle çocukların gelişimi ve ruh sağlığı açısından okulların önemli olduğunu ve açılmasının uygun olacağını belirttik. Ama tabii uygun koşullar sağlandıktan sonra açılması yönünde görüş ilettik. Fakat gördüğümüz şey, okulların kapalı olduğu dönemde Milli Eğitim Bakanlığı’nın bu hazırlığı yapmamış olduğu.

Röportaj

“Prof. Dr. TÜRKAN GÜNAY”

Dokuz Eylül Üniversitesi
Halk Sağlığı Uzmanı

Prof. Dr. TÜRKAN GÜNAY

1989 yılında Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi’nden mezun oldu. Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü’nden 1998 yılında Halk Sağlığı doktorasını aldı. Aynı yıl Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı’nda göreve başladı. Halen aynı kurumda öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Halk sağlığı alanındaki çalışmaları daha çok sağlığın geliştirilmesi, kadın sağlığı, cinsel sağlık ve üreme sağlığı, çocuk sağlığı, okul sağlığı ve tütün kontrolüne odaklanmaktadır. Dokuz Eylül Üniversitesi Narköle Eğitim Araştırma ve Sağlık Bölgesi Başkan Yardımcılığı, Dokuz Eylül Üniversitesi Kadın Hakları ve Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi Yönetim Kurulu Üyeliği, Halk Sağlığı Uzmanları Derneği Başkanlığı görevlerinde bulundu. Sağlık Bakanlığı, Anne Sütü - Emzirme Bilim Komisyonu, Tütün Sağlığı Bilim Komisyonu, Tütün Kontrolü Ulusal Çalışma Grubu, Afet ve Acil Durumlarda Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Ulusal Çalışma Grubu’nda çalıştı. Halen Türk Tabipleri Birliği, İzmir Tabip Odası ve Halk Sağlığı Uzmanları Derneği Covid 19 Çalışma Grupları’nda görev almaktadır.

Evlü ve 2 erkek çocuk annesidir.

Bu hazırlıklar yapılmış olsa kontrollü olarak başlanacak, çocuklar tüm gün okulda tutulmayacak, sınıflar ona göre hazırlanacaktı. Ayrıca okulları sadece orta ve üst düzey ailelerin çocuklarının gittiği yer olarak düşünmeyelim. Okullar dezavantajlı dediğimiz bazı gruplar için okullar çocuğun farklı duygusal gelişiminin, özgüvenin sağlandığı yerler. Okul bu çocuklar ve gençler için çok önemli. Şimdi salgının kontrol edilemediği ve çığırından çıktığı şu dönemde çocuğun fiziksel gelişimi ve psikolojik gelişimi yerine çocuk Covid olsun mu olmasın mı onu tartışıyoruz ve okulların kapanması doğru bir hamle. Okullar kapanmalı. 65 yaş üzeri için kronik hastalıklar aynı zamanda bir fiziksel aktivite eksikliği.

65 yaş üzeri insanların evin içerisine mahkûm edilmesi hem kronik hastalığı artırıyor hem de ruhsal olarak zorluyor. Yaz aylarında devletin verdiği yanlış kararlar sonbaharı ve kışı kapatma dışında başka çare kalmayacak hâle getirdik. Yaz aylarını aslında çok güzel geçirebilirdik. Gerekenlere kulak verseydik sonbaharı rahatlatmış olacaktık. Ama 65 yaş üstünü korumak için başka çaremiz kalmadı. Tüm toplumun kapanmasını istiyoruz şu anda. Bu artık tartışılacak bir konu olmaktan çıktı. Bakın, dünya diyor ki pandemi döneminde kadına yönelik şiddet arttı. Bunu rakamlarla veren ülkeler var, bizim ülkemizdeki verilerin hiçbirini bilmiyoruz. Bizim ülkemizde zaten üç kadından biri şiddet görüyordu. Kadınların aile içindeki mekanizmalarını öğrenmiştik, onlara yönlendirmeye çalışıyorduk şimdi o mekanizmalar durdu. Çünkü o mekanizmaların içerisinde çalışacak insanlar da Covid'le uğraşıyor. Siz, insanı merkeze koymayıp ekonomiyi ayakta tutmaya çalıştınız. Bakın ekonomiyi ayakta tutacak ya da kurduğunuz sistemde kadına yönelik şiddetten haberdar ve destek olacak insanlar da Covid oldu, sistem durdu. Şimdi bu bilgilere ulaşmıyoruz. Veriler çocuk istismarının ve evliliklerinin de arttığını söylüyor. Bunlarla ilgili katettiğimiz yollar pandemiyle sekteye uğradı. Pandemi tek gündemimiz olamaz demiştik. Hâlâ aynı şekilde düşünüyorum, pandemi tek gündemimiz olamaz. Yazı iyi değerlendirseydik bu rutin hizmetleri ve pandemiyi de daha kolay geçirecektik.

Şu anda yine bütün hastaneler pandemi hastanesi oluyor. Ben Dokuz Eylül'deyim biliyorsunuz, şu anda dördüncü servis açılmış durumda. Yani pandemi servislerinin açılması demek, kronik hastalık sahibi ve acil olarak başvurmak zorunda olanlar dışındaki herkesin hastaneye gelmekle ilgili çekince koyması demek. Hâlbuki onların kontrollerinin yapılması, onkolojik hastaların tedavisinin sürmesi, kontrole çağrılan hastanın gelmesi lazım. Ekip çağırır bile hastalar gelmek istemiyor, çok haklılar. Burada elimizi kolumuzu bağlayan en büyük şey, maske takmak konusundaki sıkıntımız. Maskeyi biz topluma olan saygımız ve sevgimiz için takıyoruz. Maske sadece hasta olanın karşısındakine hastalığı bulaştırmamasını engelliyor. Ben maskeliysem diğer insan maskeli değilse ondan gelecek virüsü engellemiyor, onu engelleyen sadece N95 dediğimiz, sağlık çalışanlarının da sadece acil müdahalelerde kullandığı maske. Sağlık çalışanları da cerrahi maske kullanıyor, sadece bir müdahale olursa mutlaka N95 takıyorlar. Bütün toplumun N95 maskeyle dolaşması uygun değil. Çok zor o. Şimdi toplumun birbirine saygısı ve sevgisini göstereceği şey bu dönemde maskeleri düzgün takmak. Çene altı, burun altı değil. Takmadığımız zaman bir başka insanın hastalanıp ölmesine neden olacağız.

Fotoğraf. Uğurhan Betin - Getty Images

Halk sağlığı uzmanı olarak yerel yönetimlerin bu süreçte dikkate alması gereken en önemli konu nedir sizce? Nasıl bir inisiyatif söz konusu olmalı?

TÜRKAN GÜNAY: Yerel yönetimlerin pandemi sürecindeki rolü çok büyük benim gözümde. Merkezi yönetim neler yapılacağını planlıyor, öyle olmalı zaten. Sağlık personelinin hizmetlerinin planlanması önemli. Ama yerelde insanların yanında olan, onların sorunlarını bilen merci, yerel yönetim. Her ilin dinamikleri farklı. O ilin dinamiklerini de en iyi o ilin yerel yönetimi bilir. Ben İzmir için yapılan çalışmaları biraz daha yakından biliyorum. İzmir'in zaten toplumsal dayanışma altyapısı var ve yıllardır o altyapı içerisinde pek çok şeyi başarmış durumda. Şimdi de o toplumsal altyapıyı kullanacak. Yani toplumun farkındalığını artırmak için toplumdaki yardımları isteyecek. Neler yapabilir yerel yönetimler? Bilgilendirmeyi sağlayabilir. Mesela maske çok önemli diyoruz. Ama maskenin maliyetini karşılamak kolay değil. Bu konuda İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin maskematiklerden yaptığı destek çok önemli oldu. Dezenfeksiyonla ilgili diyoruz ki, "kapalı alana girince, otobüse binince dezenfekte et." Bu malzemeleri insanların kendisinin karşılamaması, yerel yönetimin temin etmesi lazım. En çok bulaşıcı olan yerlerden biri de ulaşım. Ulaşımın rahatlatılması yine yerel yönetimin alanı. Elbette herkes durmalı, ama o kararı yerel yönetim veremiyor. İzmir'le Adana'nın, Adana'yla Diyarbakır'ın durumu bir değil. İl Hıfzıssıhha Kurulu der ki, "kapatıyorum", kapatır. Buranın kararı çok üst düzey bir karardır. Belediye, İl Hıfzıssıhha Kurulu'nu daha katı kararlar alması konusunda tüm gücüyle destekleyeceği sözünü ikna edebilir. Kalabalık aileler, dezavantajlı gruplar, yoksullar, engelliler, kadınlar, çocuklar belediyenin önce desteklemesi gereken grup olmalı. Şimdi Covid pozitif çıkana ilacı verip eve gönderiyoruz. Bunu yapmayacağımız bir sistemi belediye kurabilir. Diyebilir ki "Türkan Hanım sizin eve gitmeniz çocuğunuza annenize babanıza bulaştırmanızı demek. Biz sizi şurada şu koşullarda konuk edeceğiz." Şu anda ev içi bulaş birinci sıraya yükseldi. O yüzden en önemli adım, belediyenin konaklayacak ara yer oluşturması. Bu dönemde belediyenin yapabileceği o kadar çok şey var ki. İşini kaybedenlerin desteklenmesi de böyle.

İzmir özelinde bir deprem yaşadık ve bu depremde yerel yönetim çok güzel bir sınav verdi. Gurur verici. Bu, bütün belediyelere örnek olmalı. Yerel yönetim isterse ilin kapasitesini organize ederek, yöneterek, yardım etmeyle ilgili duygusunu örgütleyerek nasıl dayanışma ortamı oluşturur. İzmir Büyükşehir Belediyesi depremde bunu çok güzel gösterdi. Pandemi de olağandışı durumdur, deprem gibidir. Birinde yıkımı gözle görürsünüz, diğerinde yıkım aile içindedir. O yıkım, deprem kadar önemli bir yıkımdır.

Yerel yönetimin yapacağı şey bu. Depremde nasıl insana dokundu, şimdi de insanlara dokunup pandemiyi yıkımdan kalkmalarını sağlayabilir. Birinci öncelik bence eve göndermek yerine ara merkezlere yerleştirmek. Belediye bu uygulamayı İl Hıfzıssıhha Kurulu kurumlarına kabul ettirebilir. Biliyorsunuz yer hazırlanmıştı, bu çok önemli bir şeydi, tüm dünyada gördük ki ara bakım veren yerler başarıyı getirdi. Belediyeler de önlemler aldı, ama bunu merkezi idareye kabul ettiremedi. Ben İzmir'in buna öncülük etmesi gerektiğini düşünüyorum. Çok da kolay yapılır. İşte ben Covid pozitif çıktım. Evimden ayırdım kendimi. Kaç gündür annemle üç oda bir salon evi paylaştık. Ama her ailede böyle bir şey yok. Bakın kendi evime gitmedim. Kendi evimde kedim, köpeğim, çocuğum var. Onlara dedim ki, siz orada kalın. Ama herkesin böyle bir imkânı yok. Olanağı yoksa neden biz yaratmayalım? Keşke bu durumda olmasaydık, ama ipin ucu kaçtı ve herkes yardım bekliyor.

Bu, topyekûn herkesin elbirliğiyle çözebileceği bir şey. Sağlık çalışanlarımız gerçekten tükendi artık. Bir an önce rahatlatılmaya ihtiyaçları var. Yapılması gerekenin aciliyeti söz konusu. Tam kapanmadan başka bir çözümümüz yok.

“İZOLASYON VE KARANTİNA İÇİN AYRI MEKÂNLAR OLMALI”

Mevcut durum günlerdir konuşuluyor. Şeffaf olmayan bir ortam var. Bugün baktığımızda acil eylem planı ne olmalı? Halk sağlığı açısından kritik konular neler? Önümüzdeki kış aylarını dikkate aldığımızda nelere dikkat edilmeli?

KAYIHAN PALA: İlk olarak şunu söylemek isterim. Bir bulaşıcı hastalık riskine karşı hem merkezi hükümet hem yerel yönetimler hem kamu ve özel sektör hem de yurttaş bir arada mücadele ederse etkili bir kazanım sağlanabilir. Son zamanlarda sıkça karşılaştığımız gibi, salgına karşı mücadelenin yurttaşa/ bireye indirgenmiş olması aslında karşılaştığımız tablonun beklediğimizden daha olumsuz olduğunu açıklar niteliktedir.

Bu son birkaç gün içerisinde Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa ve Adana gibi büyükşehirler başta olmak üzere meslektaşlarımızdan, odalardan, bilgi kaynaklarından aldığımız bilgilere göre, Türkiye’de her yapılan 100 testten kabaca 30’u pozitif.

Bu, şu anlama geliyor: 150.000 test yapılıyorsa her gün 40.000’in üzerinde yalnızca doğrulanmış vakamız var demektir. Bir de testin %100 pozitif sonuç vermediğini %60 ile %70 arasında pozitif sonuç verdiğini düşünüyorsanız, bunun üzerine testi pozitif olmadığı hâlde olası ve kuşku vakaları ekleyecek olursanız anlaşılıyor ki son haftalar içerisinde Türkiye’deki hasta sayımız açıklananın çok üzerinde. Zaten Sağlık Bakanı tarafından açıklanan ağır hasta ve günlük vefat sayılarına baktığımızda -bugün Sayın Sağlık Bakanı’nın da kabul etmek zorunda kaldığı gibi- 29 Temmuz’dan bu yana 8 kata yakın artış var. Salgın en başından bu yana zaten ciddi anlamda kontrol altına alınamamıştı. Son günlerde iyice kontrolden çıkmış görünüyor.

Burada yapılması gereken şey, bir enfeksiyon hastalığıyla karşı karşıya kaldığımız için -ki bu hastalıkta bir virüsle karşı karşıyayız- virüsün insandan insana dolaşımını engelleyecek güçlü tedbirler almak. Bunun yolu da bugün itibarıyla virüsün en uzun kuluçka süresi olan en az 14 gün, mümkünse bunun 2 katı kadar 28 gün bir kapanmanın gerçekleştirilmiş olmasıdır.

Kapanma derken kapanmanın koşulları oluşturulmadan verilecek bir kapanmadan söz etmiyorum. Koşulları oluşturulmadan bir kapanma kararı verilecek olursa o zaman yoksullar, göçmenler, sığınmacılar, gündelik çalışanlar, eve her gün eklemekle süt götürmek için kayıtdışı çalışmak zorunda kalanlar gibi büyük bir kesimi zaten mağdur olarak yaşadıkları hayatta daha ciddi bir mağduriyete doğru itebiliriz.

O yüzden bu kapanmaya karar verirken merkezi hükümetin ve yerel yönetimlerin kendi bütçeleri ve olanakları çerçevesinde elbette buna katkı koyabilecek kişi ve kurumlardan destek alarak ilerlemesi gerekiyor.

Gündelik gereksinimlerini karşılamakta sıkıntı duyanlara bu süre içerisinde elektriğin, suyun, doğalgazın ücretsiz verilmesi, kamu ve özel sektörde çalışanlara da ücretli izin verilmesi gibi düzenlemeler yapıldıktan sonra bizim bir kapanmaya ihtiyacımız var. Bu kapanmayı gerçekleştirmezsek bugün artık çok zorlanan sağlık sistemimizin bu salgına karşı yanıt verme kapasitesini önümüzdeki haftalarda yanıt veremez durumda görebiliriz. İstanbul başta olmak üzere bazı illerde -Bursa da bunun içerisinde- yoğun bakım yatağı bulmak hatta hasta yatağı bulmakla ilgili sıkıntılarımız var.

Şimdi şunu bir kez daha hatırlatalım. Bugüne kadar bilimsel bilgiler bize şunu gösterdi. Hastalığa yakalanan 100 kişiden 80’i hastalığı ya farkında olmadan ya küçük bulgularla ayakta ya da evde biraz dinlenerek kolaylıkla atlatabiliyor. Bunlar genellikle genç, sağlıklı, herhangi bir kronik hastalığı olmayan kişiler. Fakat geriye kalan 20’sinin tıbbi tedaviye ihtiyacı var. Bizim bu 20’sinin sağlık kuruluşlarında tedavi edilebilecek kapasiteyi her zaman hazırda buldurmamız lazım. Bu 20’nin içerisindeki 5 kişinin de yoğun bakıma ihtiyacı var. Sağlık sistemimizi bu 20’ye tıbbi bakım sağlayamayacak, o 5 kişiye de yoğun bakım yatağı bulamayacak duruma getirecek olursak salgının hem ağır hastalanma hem ölümler açısından yükü çok daha ağır olacak. Bu ağırlık karşımıza çıkmasın, daha fazla ölüm yaşanmasın, daha fazla ağır hastalar olmasın diye bir an önce zaten yorulmuş olan sağlık insan gücünü desteklemek ve sağlık sistemimizin kapasitesini yanıt verebilecek duruma getirmek için kapanma olması gereken temel çözüm.

2 gün önce açıklanan bazı önerilerin bu kapanmanın yerine geçmeyeceğini hem geçmişteki deneyimlerimizden hem de Amerika Birleşik Devletleri gibi ülkelerden biliyoruz. Elbette toplumsal hareketliliği azaltmak için bir katkısı olacaktır, ama bu katkının sınırlı olacağını -dün itibarıyla 110’un üzerinde görünen ölüm sayısı göz önüne alındığında- ve salgının kontrol altına alınmasına yetmeyeceğini vurgulamam gerekir.

Bakın çünkü günlük ölüm sayısı, Sağlık Bakanlığı tarafından açıklanan resmi ölüm sayısı, yine Sağlık Bakanlığı tarafından açıklanan 22-23 Nisan’daki ölüm sayılarına eşittir. O dönemleri hatırlayın, salgının birinci dalgasının ilk tepe noktasında olduğumuz günlerde en yüksek ölüm sayılarının üzüntüsünü, tedirginliğini yaşadığımız zamanlara tekrar geri dönmüş durumdayız. O yüzden ciddi önlem almanın tam zamanıdır.

Röportaj

“Prof. Dr. KAYIHAN PALA”

TTB, Covid-19 İzleme Komisyonu Üyesi ve Halk Sağlığı Uzmanı

Prof. Dr. KAYIHAN PALA

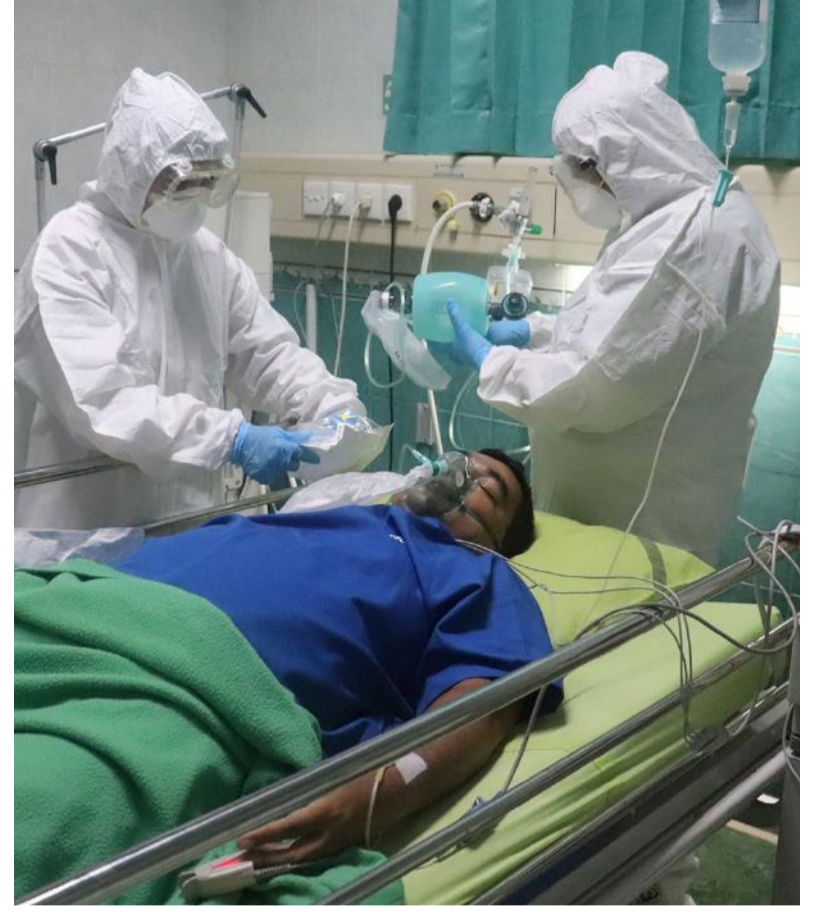
Ortaokulu ve liseyi Bursa’da, Bursa Erkek Lisesi’nde bitirdi. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi’nden 1988 yılında mezun oldu. Zorunlu hizmetini 1988-1990 yıllarında Rize Muradiye Sağlık Ocağı’nda yerine getirdi. 1993 yılında girdiği Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü’ndeki Halk Sağlığı doktorasını 1997 yılında tamamladı. 1997 yılından bu yana Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı’nda çalışmaktadır. 2000 yılında yardımcı doçent, 2004 yılında doçent ve 2010 yılında profesör unvanı aldı. Dr. Pala öğretim üyeliğinin yanı sıra 1997-2000 yıllarında Uludağ Üniversitesi ve Sağlık Bakanlığı Gemlik Eğitim Araştırma Bölgesi’nde Sağlık Grup Başkan Yardımcılığı, Uludağ Üniversitesi Halk Sağlığı Eğitim ve Araştırma Merkez Müdürlüğü ve ilki 1998, ikincisi 2007-2008 yıllarında olmak üzere iki kez Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi hastanesinde başhekimlik gibi idari görevleri de yürüttü.

Dr. Pala 1990 yılından itibaren Bursa Tabip Odası’nın ve Türk Tabipleri Birliği’nin değişik kurul ve komisyonlarında birçok kez çalıştı. 1994-1998 yılları arasında Bursa Tabip Odası Genel Sekreteri ve 2010-2014 yılları arasında Bursa Tabip Odası Başkanı olarak görev yaptı. 15 Nisan 2018 tarihinde yapılan Bursa Tabip Odası seçimlerinde de Türk Tabipleri Birliği delegesi olarak seçildi.

Dr. Pala 2004 yılında Türkiye Sağlık Kentler Birliği kuruluş çalışmalarında yer aldı. 2005-2014 yılları arasında Nilüfer Belediyesi Sağlık Platformu Üyesi ve Sağlık Kentler Proje Danışmanı (gönüllü), 2008-2014 yılları arasında Nilüfer Belediyesi Sağlık Danışmanı (gönüllü), 2009-2014 yılları arasında Nilüfer Belediyesi Türkiye Sağlık Kentler Birliği Meclis Üyesi ve 2009-2014 yılları arasında Çankaya Belediyesi Kent ve Sağlık Danışma Kurulu Üyesi olarak görev yaptı.

Dr. Pala 2011-2017 yılları arasında Uluslararası Sağlık Politikaları Birliği (The International Association of Health Policy-Europe, IAHP) Avrupa Birimi’nin yönetim kurulunda yer aldı.

Hastanelerdeki yoğunluk Nisan'daki durumla karşılaştırıldığında nasıl?

KAYIHAN PALA: Öncelikle şunu bilelim, Nisan'da tıbbi tedavi almak zorunda olanların hepsini hastanelerimize yatırdığımız hâlde hastanelerde kapasite aşımı pek karşımıza çıkmamıştır. Oysa son 1-1,5 buçuk aydır hastanelerde ciddi kapasite sıkıntısı var. Hastaların hepsini yatırmadığımız hâlde yatak ve yoğun bakım yatağı bulmakta o zamana göre daha zor durumdayız. Örneğin; Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Dokuz Eylül Tıp Fakültesi, Ege Tıp Fakültesi vaka sayılarındaki artışa yetişebilmek için bütün rutin işlemlerini askıya aldılar. Nisanla kıyasladığımızda şu anda vaka sayısı daha yüksek. Biliyorsunuz Sağlık Bakanlığı verileri şeffaf bir şekilde açıklamadığı için gerçek verilere dayalı bir karşılaştırma yapmamız maalesef mümkün değil. Yeri gelmişken söyleyelim, Sağlık Bakanlığı'nın verileri açıklamaktan niye kaçındığını anlamak gerçekten zor.

Testi pozitif çıkanların evde tedaviye alınmasıyla karantinede olması gereken insanların sağlıklılarla aynı yerde bulunmak zorunda kalması gibi bir durum da söz konusu. Bunun halk sağlığı açısından yaratacağı sakıncalara ve risklere karşı acil önlemler neler olabilir sizce?

KAYIHAN PALA: Filyasyon, salgın biliminde o hastalığı yayan kaynağı bulma/arama ve o kaynağın sağlıklı kişilerden uzaklaştırılması için birtakım eylemlere yönelme girişimidir. Oysa bizim ülkemizde filyasyon bir tür temaslı takibine dönüştü, hatta temaslı takibine dönüşmekle kalmadı bu kişilere ilaç götürülmesi, reçete/rapor yazılması gibi filyasyon tanımı içerisinde olmayan birtakım işleri de kapsadı. Asıl filyasyon, yani kaynak kim? Kaç kişiye bulaştırmış? Sağlık Bakanlığı açıklamadığı için süper bulaştırıcı var mı, yok mu konularında elimizde hiçbir veri yok. Sağlık Bakanlığı Türkiye Büyük Millet Meclisi Sağlık Komisyonu'nda yaptığı sunumda filyasyonun gerçek anlamda %80, %90 civarında yapılabildiği tarihler olarak 17-18 Nisan günlerini gösteriyor. Şimdi ilk doğrulanmış vakanın 11 Mart'ta açıklandığını varsayacak olursak -ki Şubat ayından itibaren Türkiye'de vakalar olduğuna ilişkin çok inandırıcı iddialar var- aradan 5 hafta geçtikten sonra ancak filyasyona başlayabildi Türkiye. Bunun ülkemizdeki sağlık sistemiyle doğrudan ilgisi var. Sağlıkta Dönüşüm programıyla sosyalleştirme yasasından vazgeçilmesi ve sağlık ocaklarının kapatılması bulaşıcı hastalık salgınlarına karşı Türkiye'yi oldukça güçsüz bırakmıştır. Bir ülkenin sağlık yönetimi ilk doğrulanmış vaka çıktığında ve dünyada pandemi ilan edildiğinde güçlü bir bulaşıcı hastalık salgınına karşı 5 hafta sonra sahaya filyasyon ekiplerini çıkartmamalı. Zaten bunun olumsuz sonuçlarını da yine Sağlık Bakanlığı'nın verilerinden gördük. Anımsayın, temel üreme sayısını ilk 2 hafta için Sağlık Bakanlığı 9 civarında açıkladı ki dünyadaki en büyük sayı. Literatürde 9 civarı açıklayan başka bir ülke görmedim. 9 şu demek: Bir hasta ortalama olarak 9 kişiye hastalık bulaştırmış. Oysa Dünya'daki ortalamaya baktığımızda bu hastalığın 1 hasta tarafından ortalama 3 kişiye bulaştırıldığını görüyoruz. Neden Türkiye'de 9'a kadar çıktı? Çünkü biz o olguları zamanında saptayıp sağlıklılardan ayıramadık.

Burada ciddi bir problemin var olduğunu söyleyelim. İzolasyon meselesine gelince, Türkiye'nin bu salgında bıraktığı izlenim açısından en eksik yanlardan bir tanesi, hasta olarak saptananların izolasyonunun gerçek anlamda yapılmaması, kuşkulu olanların da gerçek anlamda karantinaya alınamamasıdır. PCR testi yapan yurttaş "tamam senin testin pozitif, kendi arabanla ya da toplu taşımayla git evine, kendini izole et" diyerek izolasyon olmaz.

Çin virüs ilk orada çıktığı hâlde vakalarıyla konuşulmuyorsa nasıl yaptığını bakarak örnek almak lazım. İzolasyon ve karantina için ayrı mekânlar bulundurulmalıydı. Türkiye'nin buna olanakları da vardı. Üniversiteler zaten kapatılmıştı, bir sürü yurt/otel zaten çalışamaz durumdaydı. İzolasyonu gerçekten hasta kişiyi sağlıklı kişilerden ayırarak ya da henüz hasta olduğunu bilmediğiniz ama hasta olduğundan kuşkulandığınız kişileri sağlıklı kişilerden uzaklaştırarak yapmanız gerekirdi. "Gidin evinize kendinizi izole edin" demek -üstelik o evde başka insanlar da yaşıyor- çözüm olmayacaktır. Hatırlayın, İçişleri Bakanlığı bundan zannediyorum 2 ay kadar önce evde izole edilmesi ya da karantinede olması gereken 20.000'in üzerinde kişinin evlerinde bulunmadığını, dışarıda gezdiklerini açıkladı. O zaman biz bu işi boşuna yapmış oluyoruz.

Yerel yönetimlerin bu aşamadaki katkılarına ve sürece nasıl bakmaları gerektiğine gelince, Bursa Nilüfer Belediyesi'nden örnek vermek isterim. Nilüfer Belediyesi Türkiye'de doğrulanmış vaka ortaya çıkmadan 1 Mart günü beni bir konuşmaya davet ederek bizzat belediye başkanının, başkan yardımcılarının, müdürlerin katıldığı bir toplantıda nasıl bir salgınla karşı karşıya olduğumuzu, belediyenin ne yapması gerektiği üzerine bilgilendirilmek istedikler.

Sunumun ardından karşılıklı soru cevaplarla ilk eylem planını oluşturduk. Sonrasında da belediye bu konuda komisyon görevlendirdi. Bir başkan yardımcısının başkanlığında durum değerlendirmesi yaparak (toplantı, telefon, WhatsApp aracılığıyla) süreci yönetmeye çalıştılar. Ekiplerle evlere ilaç, gıda vs. teslimi rutin olarak yapıldı. Belediyenin bir huzurevi var ve huzurevinin bu hastalık sırasında en riskli yerlerden birisi olduğunu ortaya koyunca bir risk değerlendirmesi yapıldı. Bizim de katkımızla huzurevindeki risk değerlendirmesi sonucunda oranın ziyarete kapatılması, huzurevinde yaşayanların içeri girişlerinin ve çıkışlarının kontrol altına alınması, çalışanların dönüşümlü çalışmaya başlaması süreci başlatıldı. Dezenfeksiyon, el antiseptiği, el yıkama vb. bütün önlemler detaylandırıldı. Ne oldu biliyor musunuz? Huzurevinde bir tane bile vaka çıkmadı, ne huzurevinde yaşayanlardan ne de huzurevinde çalışanlardan. Dünya Sağlık Örgütü'nün Aralık ayındaki Sağlıklı Kentler Kongresi'nde bu konuyu bir bildiri şeklinde göndermiştik ve sözlü bildiri olarak kabul edildi. Onlar da bu örneği çok benimsediler. İspanya'da, İtalya'da, İngiltere'de salgının ilk döneminde ölümlerin büyük bir bölümü huzurevlerinde ortaya çıkmıştı.

Dolayısıyla belediye hem ilçe hem il sınırları içerisinde yaşayanlara destek sunarken kendisinin bizzat sorumlu olduğu kurumları yönetmek açısından da çok güçlü bir mesaj verebilir. Yine Nilüfer Belediyesi'nden örnek vermek isterim. İlk zamanlarda yurttaşın maske edinmesinde ciddi zorluk yaşanması nedeniyle maske üretimine başladı.

Tekstil Mühendisleri Odası ve Bursa Tabip Odası'ndan maske nasıl kullanılmalı, maske nasıl üretilmeli, hangi malzeme kullanılmalı sorularının cevaplarına uygun bir atölye kuruldu ve 2 milyonun üstünde maske üretildi. Nüfusunun 400.000 olduğunu varsayarsak azımsanmayacak bir rakam. Bu maskeleri ihtiyaç duyan herkese ücretsiz dağıttı. Bunu da yine Dünya Sağlık Örgütü'nün kongresinde bir bildiri olarak önümüzdeki Aralık ayı içerisinde sunacağız.

Merkezi yönetim, merkezi düzeyde verileri sunmakla ilgili bile sıkıntı yaşatırken yerel yönetimlerin yurttaşın bilgi alma hakkına duydukları saygı nedeniyle kendi ilçe, il ve büyükşehir sınırları içerisindeki durumu topluma açıklamaları önemli bir sorumluluk. Yine bu süreçte ihtiyaç duyulan maske başta olmak üzere el antiseptiği ya da su ve gıda erişim sıkıntısı yaşayan yurttaş katkı sunmak gibi bir perspektiften kaynaklarını bu işe ayırmak zorunda. Bunu ayıran belediyelerin toplumdan da çok büyük destek aldığını görüyoruz. Örneğin, Ankara Büyükşehir Belediyesi. Biliyorsunuz geçtiğimiz hafta çok önemli bir duyuruda bulundu, evde izole olmak zorunda olanların ya da karantinede olanların sabah ve akşam yemeklerinin bedelsiz olarak belediye tarafından karşılanacağını açıkladı. Bu, bir yerel yönetimin yurttaşına karşı katkıları arasında oldukça önemlidir. Konuşmamın başında söylemiştim, elbette merkezi yönetimin burada rolü, alacağı kararlar çok önemli, ama yerel yönetimlerin de hem saydığımız örnekler hem de ulaşımdaki bulaş kaynağının azaltılması, toplumsal hareketliliğin sınırlandırılması aşamasındaki katkısının çok önemli olduğunu söylemem gerekir.

“ŞEFFAFLIK OLMADAN PANDEMİ SÜRECİ SAĞLIKLI YÖNETİLEMEZ”

Mart ayındaki pandemi dönemiyle şimdi arasında nasıl bir fark var ve geçen sürede İstanbul Büyükşehir Belediyesi kent direncini artırmak için ne tür önlemler aldı? Son durum nedir?

ÖNDER ERYİĞİT: Biliyorsunuz ülkemizde ilk resmi vakanın açıklandığı tarih 11 Mart. Sayın Sağlık Bakanı ilk vakanın görüldüğü 11 Mart'ta resmi süreci başlatmış oldu. Biz İstanbul Büyükşehir Belediyesi olarak 25 Şubat'ta Sayın Ekrem İmamoğlu'nun acil kodlu yaptığı toplantıyla pandemi sürecimizi başlatmıştık. Neler yaptık anlatmak isterim. Şu anki İstanbul Büyükşehir Belediyesi Bilim Kurulu'nun çekirdeğini oluşturan kendi dairemizdeki işin uzmanı arkadaşlarımızla daire dışından, kendi sosyal çevremizden davet ettiğimiz kişilerle küçük bir kurul oluşturduk. Bu kurul öncelikle bizim sahada uygulayacağımız, kullanacağımız dezenfektanın seçim kriterlerini oluşturdu. Buna göre, insana zararı olmayan, doğada birikmeyen, doğaya ve çevreye zararı olmayan, mümkünse yerli üretim, ulaşılabilir, erişilebilir ve tabii ki ekonomik olsun diye düşündüğümüz dezenfektanımızı seçtik. Hâlihazırda da onu kullanmaya devam ediyoruz. Hatta şu aşamada İstanbul Büyükşehir Belediyesi bünyesinde o dönemde kriterlerini oluşturup tercih ettiğimiz dezenfektanın üretimini yapıyoruz.

Devam eden birkaç gün içerisinde, 26 Şubat'ta biz 39 ilçe belediyesini İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sağlık Merkezi'ne davet ettik. Çünkü İstanbul'da bu mücadelenin yapılabilmesi için 39 ilçeyle birlikte eşgüdüm hâlinde ve belli bir sinerji içerisinde çalışmanın önemi apaçık ortadaydı. 39 ilçe de bizim çağrımıza olumlu yanıt verdi ve toplantıya katıldı. Biz o günkü toplantıda ne yapmak istediğimizi, neden 39 ilçeyle beraber hareket etmemiz gerektiğini kendilerine anlattık. Arkasından dinamik bir WhatsApp grubu oluşturduk. İstanbul'dan Mart, Nisan, Mayıs dönemindeki pandemi mücadelemizi ilçelerle birlikte bu dinamik WhatsApp grubu üzerinden iyi bir şekilde yönettik. Bunun önemi neydi? O dönemde kimse ne yapacağını bilmiyordu. Bir tünele girdik, tünelin içinde hiç ışık yoktu. Yol karanlıktı ve kimse ne ile nasıl mücadele edeceğini bilmiyordu. Bu anlamda hem mücadelenin nasıl yapılacağını hem bu mücadelede neler kullanılacağını hem de ne ile mücadele ettiğimizi ilçe temsilcisi arkadaşlarımıza anlatmaya çalıştık. Bu süre içerisinde bazı yerlerde mücadele adına çevreye doğaya ve zararı olan dezenfektanlar da tercih edildi. Biz bunların kullanılmamasını, mümkünse dezenfeksiyon işleminde mutlaka bir standardizasyon olması gerektiğini ilçe belediyelerine ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi içerisindeki kendi birimlerimize anlattık.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi biliyorsunuz çok büyük, 85.000 kişilik bir aile. 33 adet iştiraki, 30-32 tane başkanlığı/daire başkanlığı, 2 tane de İSKİ ve İETT gibi ayrı bir birimi olan bir kuruluşun bahsediyoruz. Bütün bu alandaki çalışanlarımızı organize edebilmek, sevk ve idaresini sağlayabilmek için İş Sağlığı ve Güvenliği Müdürlüğü'nü harekete geçirdik. İş Sağlığı ve Güvenliği Müdürlüğü hemen bir örgüt oluşturdu. Bütün alanlarımızda pandemi sorumlularımız belirlendi. 7 Mart gibiydi, mobil hijyen filosu kurduk. Mobil hijyen filosunu ilk başta 20 ekipten oluşturmuştuk. Pandemi süreci içerisinde ekip sayısı 40'a çıktı. İlk baştaki hedefimizde uzaktan, esnek ya da evden çalışma gibi modeller yoktu. Kendi sahamızdaki çalışanlarımızın güvenliği açısından kapalı alan dezenfeksiyonlarına başladık. Tercih ettiğimiz hipokloroz dezenfektanla (hipokloroz bütün memelilerin savunma sistemlerinde ürettikleri endojen bir kimyasaldır. Ana maddesi su ve tuzdan oluşur, zararsızdır. Solunum yolları için immutan değildir antiseptiktir). Bize gelen tüm istekleri ilçe belediyeleriyle paylaşarak adliyelerin, noterlerin, eczanelerin, camilerin, kamu ve özel fark etmeksizin hastanelerin, üniversitelerin ve eğitim kurumlarının dezenfeksiyon işlemine cevap verebilmek için ekip sayımızı artırdık.

İstanbul'da 30.000.000 metrekare alanı dezenfekte ettik. Ne zamana kadar? 1 Haziran'a kadar. Tabii toplu ulaşım araçlarının da güvenliği önemli pandemi açısından. Onlara bir standardizasyon getirdik. Toplu ulaşım araçlarının istasyonlarına dezenfektanlarını koyduk süratle ve oralarda da -hâlâ devam eden- dezenfeksiyon işlemimiz başladı. Bu işle ilgili kültürel mücadelenin, bilgilendirmenin ve bilinçlendirmenin çok önemli olduğunun farkındaydık. İlk günden itibaren el broşürleri de dahil olmak üzere bütün şehir ekranlarını ve toplu ulaşım araçlarının ekranlarını kullanarak halkı Covid-19 pandemisiyle ilgili bilinçlendirdik. Neler yapmaları gerektiği konusunda sık sık değişen bilgilendirme panellerimizi birçok ilde, yaklaşık 5 dilde (Türkçe, İngilizce, Arapça, Kürtçe sanırım Farsça) uygulamaya soktuk. Bir de engelli vatandaşlarımız için beden diliyle bilgilendirme çalışmalarımıza başladık. Bilgilendirme çalışmaları ya da bu kültürel mücadele çok önemli. Hâlâ devam ediyoruz. 1 Haziran itibarıyla “yeni normal” tanımı yapıldığında bu mecralardan halkımıza “salgın henüz bitmedi” başlığı altında bilgilendirme yapmaya devam ettik. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Bilim Danışma Kurulu'nu kurduk, genişlettik. İstanbul ve Türkiye için konuyla ilgili yapılması gerekenleri ve alınması gereken önlemleri, kamuoyu duyuruları dahil yaptığımız çalışmaları başkanlık makamına sunduk. Sayın Ekrem İmamoğlu her toplantıda söylediği gibi, Bilim Kurulu'nun aldığı kararları uygulama noktasında da samimi davrandı. Bilimin ışığında hareket ettiğini her defasında da ifade etti.

Aynı günlerde Yenikapı Avrasya Gösteri Merkezi'ni Yardımlaşma ve Koordinasyon Merkezi hâline getirdik. Burada bir ekip oluşturduk. Hatta artışın yaşandığı bu günlerde Yenikapı'dayız yani ikinci dalga nedeniyle buradayız. Burası bizim İstanbul ve Büyükşehir Belediyesi adına pandemi yönettiğimiz merkezimizdir. Biz burada hem Bilim Kurulu'nun çalışmalarının hem sağlık dairesinin faaliyetlerinin hem de sosyal hizmetlerin yardım malzemelerinin İstanbullulara ulaştırılmasının organize edildiği, lojistiğin koordinasyonunun sağlandığı merkez olarak yer alıyoruz. Bu işin de başındayız.

Bir süredir ikinci dalga yaşanıyor ve gördüğümüz kadarıyla da birincisinden daha ağır seyrediyor. Geçen süre zarfında nasıl bir hazırlık yaptınız?

ÖNDER ERYİĞİT: Birinci dalgadaki en ciddi vaka sayıları 10 Nisan ile 15 Nisan tarihleri arasındadır. Ölüm sayıları da keza öyle. Sonrasında birinci dalga sönümlenmeye başladı. Mayıs ayı ortalarına geldiğimizde epidemiyolojik olarak tarif edilen r0 değerlerine yaklaşmıştık. r0 değeri nedir? bir kişinin bulaştırıcılığı 1 kişi ise halk sağlığı için bunu epidemiyolojik olarak r0 değer kabul ediyor ve pandemiyi kontrol altına alınabilirliğiyle ilgili bir kriter şeklinde nitelendiriyor. r0 değerlerine gelindiğinde artık yeni normal tanımının yapılması gerekiyor. Yeni normal tanımını biz 44 sayfalık bir raporla İstanbul Büyükşehir Belediyesi Bilim Kurulu olarak 4 faz şeklinde tanımladık. Birinci fazda nerelerin hangi şartlarda açılması gerektiğini yazdık. Fazların da kendi içerisinde süreleri vardır. Yanlış hatırlıyorsam bir fazın süresi 15 gün olmalıydı. Sonra ikinci faza geçilecektir. AVM'leri üç fazın sonuna bırakmıştık. Birçok riskli alanı, spor alanlarını üçüncü fazın sonuna bırakmıştık o dönemde. Üçüncü fazın sonunda da başarılı bir şekilde dördüncü faz yani normal diyebileceğimiz dönem olacaktı. 1 Haziran itibarıyla yeni normal tanımı başladığı andan itibaren Eylül 15 ile dördüncü faza geçebilecektik. Şunu söylemeye çalışıyorum: Yeni normale geçişte gerçekten çok bilinçli ve tedbirli olunması gerekirdi. Üçüncü faza gelindiğinde süreç normal devam etmiyorsa yeniden ikinci faza dönülmesi gerekiyordu. Bunların hepsini biz tanımladık. Bunların hepsini yayımladık. Sayın Ekrem İmamoğlu da duyurularını yaptı. Tabii ki süreç böyle olmadı. Hem bireysel hem de kamusal anlamda süreç yönetiminde başarılı olmadık. 1 Haziran'dan sonra bizim ısrarla üstüne basa basa söylediğimiz kurallar uygulanmadı ve maalesef yeni normal, “normal” olarak algılandı. Hatırlayın, 1 Haziran'da yeni normal koşulları açıklandı. 15 Haziran'da herkes normal hayatını yaşamaya başladı. Eylül ortalarından itibaren vakaların artışa geçeceğini ve sonbaharda influenza artışıyla birlikte Covid-19 vakalarının fazlalaşacağını, ikinci dalganın peak değerinin daha yüksek olacağını biliyorduk. Bunu öngörmüştük. Neden Eylül ayı? Türkiye'de biliyorsunuz virüsün birinci dalgasının en yoğun yaşandığı il, İstanbul'du. Bu, Sağlık Bakanı'nın kendi sözüdür. “Türkiye'de vakaların %60'ı İstanbul'dadır” demişti. Mart ayında “Türkiye'nin Wuhan'ı da İstanbul'dur” demiştir, doğru. Biz çok yoğun yaşadık o dönemi. İstanbul'dan Anadolu'ya gidenler Anadolu'yu enfekte ettiler. Yazlıkçılar, sahil beldelerine gidenler ya da Rize'ye çay toplamaya giden kişiler, düğünü için köylerine gidenler Anadolu'yu enfekte ettiler. Diyarbakır, Konya, Mersin, Adana, Rize gibi iller yaz aylarını ciddi anlamda yoğun yaşadı. Sahilde de Antalya'yı sayabiliriz.

Röportaj

“ÖNDER ERYİĞİT”

İstanbul Büyükşehir Belediyesi
Sağlık Daire Başkanı

Yazlıkçılar geriye dönüşleriyle ve okulların açılışlarıyla birlikte bu kişiler İstanbul'u yeniden enfekte ettiler. Eylül ayında ve Eylül ayının ilk haftası itibarıyla İstanbul'da vakaların artışı yeniden başladı. Eylül ayının 20'si gibi artış kabul edilebilir bir eğimde giderken birden yön değiştirdi. Ekim ayının ortalarında artık ivme biraz daha yükseldi.

Bunları bildiğimiz ve 1 Haziran'dan bugünleri göreceğimizi öngördüğümüz için İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sağlık Ailesi olarak alınması gereken önlemlerle ilgili bir eylem planı hazırladık. Burada kendi içimizde öncelikle stratejimiz, dinamik olmak ve sürece katkı sağlamaktır. Kendimizi, kendi personelimizi iyi organize etmeliyiz, öncelikle risk gruplarımızı iyi korumalıyız dedik. Buradan hareket ettik. Bunun için ilk yaptığımız şeylerden birisi kendi dezenfektanımızı üretmek oldu.

8 aylık bir projeksiyon yaptık. Yani bize göre 1 Ekim'den itibaren 8 ay devam edecek olan bir sürecin içine giriyorduk, girecektik, girdik. Koruyucu donanım ve ekipman açısından neleri kullanacağımızı tespit ettik. En başta kullanacağımız malzeme, maskeydi. 28 milyon maske ihtiyacımız olduğunu tespit ettik. Tüm alanlarımızda maske tedarikini sağladık. Sonra kendi içimizdeki örgütlenmemizde 320 kişiyi ciddi eğitime aldık. Onları sahada pandemi sorumlusu yaptık. Pandemi Üst Kurulu oluşturduk. Pandemi sorumlularıyla üst kurul arasında yine sorumluları belirledik ve eğitim çalışmaları oluşturduk, tamamladık.

Sahada bir vaka tespit edildiği zaman nasıl hareket edileceğini ve sahadaki vaka tespit edilen yerdeki dezenfeksiyon çalışmalarının ne olması gerektiğini tek tek belirledik ve bunu rehber hâline getirdik. Bu rehberimizi hem dijital ortamda hem de basılı olarak bütün alanlarımıza dağıttık. Hiç riske atamayacağımız çalışma gruplarımız var. Bunların başında itfaiye geliyor. İtfaiyenin bu süreçte nelere dikkat etmesi gerektiğini ve süreç yönetimini ayrıca belirledik. Sağlık çalışanları için ayrı süreçler oluşturduk.

İl Sağlık Müdürlüğü'yle irtibata geçerek risk grubundaki çalışanlarımızın aşılınmaları talebinde bulunduk. Bu hem zatürre aşısıydı hem de grip aşısıydı. Kimseyi suçlamak için söyleyemiyorum ama bu konuyla ilgili çok sağlıklı bir çalışma sistemimiz oluşmadı maalesef. Tabii ki herkesin bir çalışma algoritması vardır, fakat biz kendi imkânlarımızla çalışmalarımızı neticelendirmeye çalıştık. Darülaceze var mesela. Bunu hiç göz ardı etmememiz lazım. Darülaceze sadece bir binadan oluşmaz. Birkaç tane yaşlı bakım merkezimiz vardır, ama Türkiye'nin en büyük yaşlı bakım merkezi olan Kayışdağı'nda 1.000 kişinin üstünde kapasitesi olan bir alandır. Biz orayı pandemi boyunca iyi koruduk. Çok ciddi tedbir aldık. Kararlı bir şekilde bu tedbirlerimizi uyguladık. Alanı kendi içerisinde dokuza böldük. O dokuz alanı izole ettik. Periyodik kontrollerini yaptık. Taramalarını tamamladık ve bu çalışmamız 0 vaka adı altında bir ödül aldı. Dünyada yaşlı bakım merkezlerinde süreci en iyi yöneten yer seçildik. Bunu da buradan gururla anlatmak istiyorum. O süreçte Darülaceze kendi içinde "Sağlıkla Yaş Al" adında bir proje geliştirdi. Ülkemizde 35 yıldır faaliyet gösteren Sağlıklı Kentler Birliği vardır. Burada da 102 proje içerisinde yine birinci seçildik.

Tabii ki bu başarılarımızı da gururla söylemek ve paylaşmak istiyoruz haklı olarak. Bu, bir ekip işi ve ben ekibimizi yeniden kutlamak istiyorum. Çünkü tek başınıza hiçbir şey yapamazsınız. Gerçekten uyum içerisinde ve fedakârca çalıştılar. Ben size Darülaceze'nin çalışma modelinden kısaca bahsetmek isterim. 15 günlük periyodlar hâlinde çalıştı arkadaşlarımız. İçeriye girerken testleri yapıldı. Biliyorsunuz test sonucu 1 gün sonra belli oluyor. Onları bir yerde beklettik. Enfekte olabilirler diye evlerine göndermedik. Testi negatif olan arkadaşları içeriye aldık. 15 gün boyunca hiç dışarıya çıkmadılar ve bütün alanı bu şekilde izole ederek çalıştık. 15 günün sonunda diğer 15 günlük periyoda girecek arkadaşlarımızı aynı şekilde içeriye aldık. Bu şekilde çok fedakârca yürütülen bir süreç yönetimi oldu, hâlâ bu süreç böyle yönetiliyor. Şimdi ikinci dalgada da dezenfeksiyon çalışmaları bütün İstanbul'a yönelik devam ediyor. Kendi içimizde de aktif bir şekilde her gün verileri toplayabiliyoruz ve nerede sıkıntı varsa anında müdahale edebiliyoruz. İstanbul'da bugün itibarıyla baktığımızda vaka sayıları açısından maalesef ilk dönemin üzerine çıktık. En yüksek vaka sayılarını gördüğümüz Nisan ayının 15'inin çok üzerindedir. Şu anda sayı vermek istemiyorum. Birçok STK'nın verdiği sayılar var. O sayıları duyunca gerçekten insanın tüyleri ürperiyor. Çember daraldı diyorduk uzunca bir süredir. Çember artık kırıldı, çember kalmadı. Yani öyle bir noktadayız ki şu anda İstanbul'da, umarım bundan daha kötü bir duruma gitmez işler. Yoğun bakımlarda yatak doluluk oranları %100'e ulaşmış durumda. Normal yatak doluluk oranları neredeyse artık bu oranlara yaklaştı, %100 demeyelim ama gerçekten alarm sınırına yaklaşmış durumda. Birçok hasta evinde tedavi edilmeye çalışılıyor. Sayın Ekrem İmamoğlu'nun sert kapanma tedbirlerinin acilen uygulanması gerektiğini basına açıklamıştı. Neyse ki merkezi hükümet kayıtsız kalmadı. Dün itibarıyla yeni tedbirleri açıkladılar, tabii tartışılır. Geç bile kalınmıştır. Pandeminin kontrolü noktasında tedbirlerin mutlaka sıkı bir şekilde uygulanması lazım. Hatta bunlara ilaveten şehirlerarası ulaşımın da kısıtlanması gerekli. Pandeminin kontrolü açısından -İstanbul için söylüyorum- ilçeler arası izolasyon bile gündeme gelebilir.

Yeni tedbirler saat 20:00'den sonra kafeleri, restoranları kapatmak ya da AVM'leri kapatmak. Sizce etkin bir çözüm olacak mı? Artışın en fazla olduğu, mavi yakanın yoğun yaşadığı bölgelerde ne tür ek önlemler alınmalı?

ÖNDER ERYİĞİT: Evet, mavi yakalılarının yoğunlukta yaşadığı bölgeler İstanbul'da daha kırmızı olan bölgeler. Zaten HES haritasını açtığınız zaman oradan da görebilirsiniz. Bilgi İşlem Dairesi'nin hazırladığı haritalarda da aynı şeyleri görüyoruz. Bu, normal. Neden normal? Bu virüs damlacık yoluyla bulaşıyor. Damlacık yoluyla bir virüsün bulaşması için yakın temas gerekir. Nüfusun yoğun olduğu yerlerde bulaş riski çok fazladır ve maalesef belli bir bilinç seviyesinde olmayan kişilere maskenin, mesafenin, hijyenin önemini anlatamıyorsunuz. Oralarda küçük sanayinin mutlaka devam etmesi lazım ekonomisi açısından. Merdiven altı işletmelerde gerçekten ekmek parası uğruna çalışmak zorunda kalan vatandaşlarımızın bir de tedbirsiz şekilde çalışmaları sebebiyle virüs yayılım hızı maalesef çok yüksek. Ne gibi önlemler alınırdı, alınmalıydı? Biz ilk önlemleri Sayın Ekrem İmamoğlu aracılığıyla açıkladığımızda "ne kadar sert bir önlem paketi" diye bazı kesimler tarafından eleştirildi. Aslında biz gerçekçi bir şey yayımlamıştık. "Okullar kapatılsın" dediğimizde "okullar niye kapanıyor" gibi eleştiriler almıştık. Eğitim hakikaten çok mühim ama her şeyden önemlisi sağlık. Sağlık olmadan eğitilmiş olunamayacağını ya da sağlık olmadan hiçbir şeyin olamayacağını bütün vatandaşlarımızın, hepimizin bilmesi gerekiyordu.

Okullar açıldıktan sonra okullardan gelen bulaş haberlerini mutlaka sizler de duymuşsunuzdur. Bu risklere girmenin gereği yoktu. Okullar açıldıktan sonra farkındaysanız virüsün yayılım hızı çok arttı.

Şimdi okul çağındaki öğrencilerimiz belki virüsle karşılaşma açısından riskli bir grup değil. Asemptomatik geçiyor hastalığı ama taşıyıcılar, kendi evlerindeki diğer ebeveynlerine ya da aile büyüklerine taşıdılar. Enfeksiyon zinciri yayılım hızı da okulların açılmasıyla süratle arttı. Burada en önemli şeylerden birisi şeffaflık olmalıydı. Biz olabildiğince şeffaf davranmaya çalışıyoruz, fakat ben şu anda bile yutkunarak konuşuyorum. Merkezi hükümetin stratejisine de ters düşmemek lazım. Bunu biz bir savaş olarak görüyoruz. Biyolojik bir savaşın içerisindeyiz. Savaş yapılırken taraf olunmaz. Bir savaşta bir ülkenin bütün birimlerinin aynı safta olması ve aynı refleksleri gösteriyor olması lazım. Strateji açısından ne kadar farklı şeyler düşünüyorsanız düşünün, ama söylem noktasında beraber olmak ve birlikte mesaj vermek gerekir. Ama tek şartla, şeffaflıkla. Şeffaflık ülkenin durumunu ortaya koymak açısından ve ülkedeki yaşayanların vatandaşlarımızın konuya hassasiyeti açısından oldukça önemli. Bakın size bir örnek vermek isterim. Bugün Belçika'nın nüfusu sanırım 10-12 milyon civarında. Belçika'daki günlük vaka sayısı 15.000 olarak açıklandı. Hollanda sanırım 8 milyon civarında nüfusu olan bir ülkedir. 12.000 yeni vaka var diye açıkladı. Peki, nasıl oluyor da 81 milyonluk bir ülkede günlük 2.000 ya da 2.500 civarında yeni vaka açıklanabiliyor? Biz çok mu başarılı yönetebiliyoruz? Öyleyse, hakikaten güzel. O zaman dünyaya örnek olmamız lazım. Oysa benzer yoğunlukla yaşıyoruz biz de. Şeffaflık ilkesini benimsememiz zorunlu. Bu şeffaflığın da otoriterler tarafından sağlanması lazım. Bu olmadığı sürece pandemi süreci sağlıklı yönetilemez.

Halk sağlığı çalışmalarına ilişkin bilgi paylaşımı oluyor mu? İnsanların test yaptırmak ve filyasyon için çok uzun süre beklediğini okuyoruz.

Bu konularda bakanlıkla bir eşgüdüm var mı?

ÖNDER ERYİĞİT: Sağlık Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı'nın şehirlerdeki uzantısı İl Sağlık Müdürlükleri tedavi edici sağlığı üstlenir. Belediyelerin görevi de koruyucu sağlık hizmetleridir. Halk Sağlığı, Çevre Sağlığı, Koruyucu Sağlık Hizmetleri bizim sorumluluğumuz. Şimdi filyasyon tabii ki Sağlık Müdürlüğü'nün ve Sağlık Bakanlığı'nın işidir. Pandeminin yüksek olduğu dönemde Sağlık Müdürlüğü'yle onların istekleri doğrultusunda beraber çalıştık. Araç-şoför desteği verdik. İstanbul'da güzel bir ekip kuruldu. İl Sağlık Müdürlüğü ve Halk Sağlığı tarafından güzel filyasyon çalışmaları yapıldı, ama bu dönemde o ekiplerin de yeni vakalara yetişme şansı yok. Artık hastanelerin koridorları sedyyle doldu. Hiç umut ve temenni etmem ama birinci dalga dönemindeki İtalya'dan, İspanya'dan gelen görüntülere ramak kaldı diyeceğim, telaşlandırmak da istemiyorum. Gereken tedbirleri almazsak ve sıkı bir şekilde uygulamazsak oraya doğru gidiyoruz.

Bugün artık hepimiz kendimiz Covidliymiş gibi karşımızdakini korumaya yönelik, karşımızdaki Covidliymiş gibi kendimizi korumaya yönelik refleksler geliştirmemiz gerekli. Aslında nedir bu? Çok temel kurallar var. Maske kullanımı, mesafe ve hijyen. Bu temel kurallara ilaveten immün sisteminizi, vücudun direnç sistemini geliştirecek birtakım ek gıdalar, preparatlar alınabilir. Tabii önerilen şeyler immün sistemi güçlendirmek adına C vitamini, D vitamini, çinko takviyesi şeklinde ve mutlaka biraz hareket, bol sıvı.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi olarak evde sağlık hizmetlerimizi maksimum seviyede vermeye devam ediyoruz. Evde sağlık hizmetleri bu dönemde çok önem arz ediyor.

Biliyorsunuz kısıtlamalarla birlikte 65 yaş üstü evden çıkamıyor. Onların 153 üzerinden gelen taleplerini bu dönemde de karşılamaya çalışıyoruz, Evde sağlık ekiplerimiz geçen yıllara göre %130 kapasiteyle çalışıyor. Bu dönemde İstanbul Büyükşehir Belediyesi olarak halkımızın hem Koruyucu Sağlık Hizmetleri anlamında bu virüse yakalanmadan sağlıklı ortamlarda yaşayabilmesine hem de bir şekilde evinde olan, tedavisi süren, hastane sonrası tedavisi devam eden ya da pandemiden dolayı evde kalanların ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik dinamik bir şekilde hareket ediyoruz. Yine İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin psiko-sosyal destek hatları vardır.

Geçen peak döneminde 60 kişilik ekiple gece yarısına kadar günde 3 vardiya psiko-sosyal destek hattımızı açık tuttuk. Onu yine açıyoruz. Şimdi birebir görüşmelerden oraya doğru kayıyoruz. 20.000 civarında çağrı aldık. Psikolojik desteğimizi de vermeye devam ediyoruz, edeceğiz.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İstanbullu'nun bu dönemi daha konforlu geçirebilmesi için üzerine düşen sorumluluğun farkında. Biz, bu bilinçle hareket ediyoruz, ama öncelikle bu hizmeti verebilmek adına kendimizi ve personelimizi korumak için elimizden gelen azami gayreti de gösteriyoruz.

Aşıyla ilgili pek çok çalışma var. Şahsi fikrim, 2021 Temmuz-Ağustos dönemine kadar aşıya ulaşmamız çok mümkün olmayacak. Ancak o aylardan sonra belli bir risk grubuna yönelik aşılama çalışması olabilecek. Tüm ülkenin aşılınması mümkün değil. Yani önümüzdeki yılın bu aylarında belki kendi risk grubumuzu aşılamaş olabiliriz. O zamana kadar maalesef biz bu dalgalanmaları yaşayacağız.

Bu dalgalanma ne zaman normale döner dersiniz, peaklerin bir süresi vardır. Biliyorsunuz hastalanan kişilerde antikor gelişir. Antikor da doğal bağışıklıktır, doğal aşılama. Bildiğimiz kadarıyla şu an minimum 3 ay, maksimum 4-5 ay civarında antikorların koruyuculuğu var. Tahmin ediyorum Kasım ayı sonu itibarıyla bir miktar daha düşüşe geçer. Aralık-Ocak aylarını biraz daha stabil, kabul edilebilir sınırlar içerisinde geçiririz, ama Şubat ayı civarında yeniden bir peak beklentim var benim. Bu kadar güçlü olmayabilir, ancak bir peak daha göreceğiz. Antikor seviyesi düştüğü zaman kişiler yeniden enfekte olacağı için 3 aylık periyotlarla dalgalanmalar devam edecek. Bunu hepimizin kabullenmesi lazım. Bunu kabul etmemiz psikolojik açıdan rahatlatır diye düşündüğüm için detaylı anlatma gereği duydum. Bu fırsatı verdiğiniz için çok teşekkür ederim. Umarım bu süreci en az kayıpla atlatalım. Sabırla bekleyeceğiz. Başka yapacağımız bir şey yok, bilinçli olmamız çok önemli, bilinçli olacağız.

PANDEMİNİN DÜNYADAKİ VE TÜRKİYE'DEKİ SEYRİ VE ŞEHİR YÖNETİMİ

Fotoğraf: Uğurhan Betin - Getty Images

2020 yılına damgasını vuran Covid-19 pandemisi şehirlerin ve şehir yönetiminin kritik önemini tekrar gündeme getirdi. Pandeminin çıkışı Çin'den ziyade Wuhan şehri üzerinden tartışılırken New York, Madrid, Sao Paulo gibi şehirlerin sağlık yönetimi sadece ülkelerini değil, kendi bölgelerini ve hatta tüm dünyayı etkiledi. Küreselleşen ve karmaşık ağlarla birbirine bağlanan dünya şehirlerinin sağlık performansları birbirlerinden farklılık gösterebiliyor ve bu farklılıkların etkisi şehirleri ve ülke sınırlarını aşıyor. Ayrıca söz konusu farklılıklar pandemiyle nasıl başa çıkılabileceği hakkında önemli ipuçları veriyor. Bu çerçevede çıkarılacak dersler sadece mevcut pandemiden çıkış için değil, pandemi sonrasında şehir yönetimi ve gelecekteki benzer problemlerle başa çıkmak için de rehberlik ediyor. Pandemiyle mücadelede üç faktörün kritik önemde olduğunu söyleyebiliriz:

- DEZENFORMASYONLA MÜCADELE EDEBİLEN, GÜÇLÜ, ŞEFFAF KAMU İLETİŞİMİ,
- YEREL VE KÜRESEL DÜZEYDE ÇOK BOYUTLU KOORDİNASYON,
- HIZLI VE ETKİN HAREKET EDEBİLEN YÖNETİŞİM KAPASİTESİ.

Covid-19 hakkında dünyanın birçok yerinde yayılan kulaktan dolma bilgiler veya komplo teorileri pandemiyle mücadeleyi zorlaştırıyor. Bu eğilimle mücadele edilecek güvenilir, bilimsel bilgiye dayalı kamu iletişimi hayati önem taşıyor. Amerika'da giderek yaygınlaşan ve partizan sağ yönelimlerle korelasyon gösteren korona virüs komplo teorileri pandemiyle mücadelenin önündeki en büyük engel. Birçok Amerikalı maske takma, sosyal mesafe, kişisel karantina gereklilikleri gibi çok temel ve bilimsel çalışmalarla kanıtlanmış yöntemlerin gerçek olmadığını düşünüyor ve pandemiye küresel bir komplo olarak görüyor.

Bu yaklaşım Amerika'da hem pandeminin yayılmasını kolaylaştırıyor hem de aşının bulunması sonrasında dahi normal hayata dönüş sürecini ciddi anlamda yavaşlatma tehlikesi yaratıyor. Dahası, özellikle Amerika'daki Cumhuriyetçi Parti'nin desteklediği veya sessiz kaldığı bu iddialar sonucunda Covid-19 vakalarının en sık görüldüğü yerler bu partinin popüler olduğu şehir ve eyaletler.

Doğru bilgiye erişimin önündeki tek engel ideolojik partizan bakış da değil. Birçok siyasetçi ve idareci siyasal çıkar uğruna ya da toplumsal tepkiden çekindiği için pandemiyle ilgili bilgileri saklıyor veya bizzat yalan haber üretilmesine sebep oluyor. Çin'in, Wuhan şehrinde ortaya çıkan yeni virüsle ilgili haberleri sansürlendiği ve hatta kamuoyunu bilgilendirmeye çalışan doktorları baskıyla susturduğu iddia ediliyor. New York, St. Petersburg ve Milan salgının ilk zamanlarında ölüm oranlarını eksik veya geç yayınladı. Takip eden süreçte New York Kuzey Amerika'da, Milan ise Avrupa'da salgının yayılma merkezi oldu. Türkiye'nin sürecin başından beri kamuoyuyla gerçek verileri değil, sadece semptom gösteren hasta sayısını paylaştığını ise bizzat sağlık bakanı itiraf etti. Bununla beraber halka doğru bilgiyi aktarmak için emek harcayan sivil inisiyatifler de var. Zambiya'nın Nusaka şehrindeki dini bir yerel örgüt halkın pandemiyle mücadele etmesini kolaylaştırmak için yerel halk tarafından konuşulan yedi dilde radyo yayını yapıyor.

Siyasetçilerin açtığı yarayı sivil inisiyatiflerin kapatması, pandemiyle mücadele için gerekli olan diğer stratejiyi hatırlatıyor: Yerel ve küresel düzeyde çok boyutlu koordinasyon. Merkezi yönetimlerin siyasal ajandalara teslim olduğu, yalan haberlerin kamu sağlığını tehdit ettiği bu dönemde yerel ve sivil aktörlerin merkezi devlet dışındaki kurumlarla yerel ve küresel düzeyde işbirliği hayati önem taşıyor.

Merkezi yönetimin pandemi karşısında inkârcı bir söylem tuttuğu Brezilya'da Rio de Janeiro şehrinin on yoksul mahallesi bir araya gelerek G10 Favelas isimli bir gönüllülük organizasyonu kurdu. G10 Favelas, Birleşmiş Milletler ve Dünya Sağlık Örgütü'yle iletişim hâlinde kalarak pandemiyle mücadele için tıbbi malzeme yardımında bulunuyor ve gönüllü sağlık ekipleriyle sahada sağlık hizmeti sunuyor.

Hindistan'ın Bombay şehrinde belediye yönetimiyle yardımsever girişimcilerin ve STK'ların yan yana gelmesi sayesinde sağlık görevlilerine ve şehir sakinlerine koruyucu ekipman ve gıda yardımında bulunuldu. Bombay şehrindeki hastaneler çöktüğünde bu inisiyatifin öncülüğünde halka ucuz, özel sağlık hizmeti sunuldu.

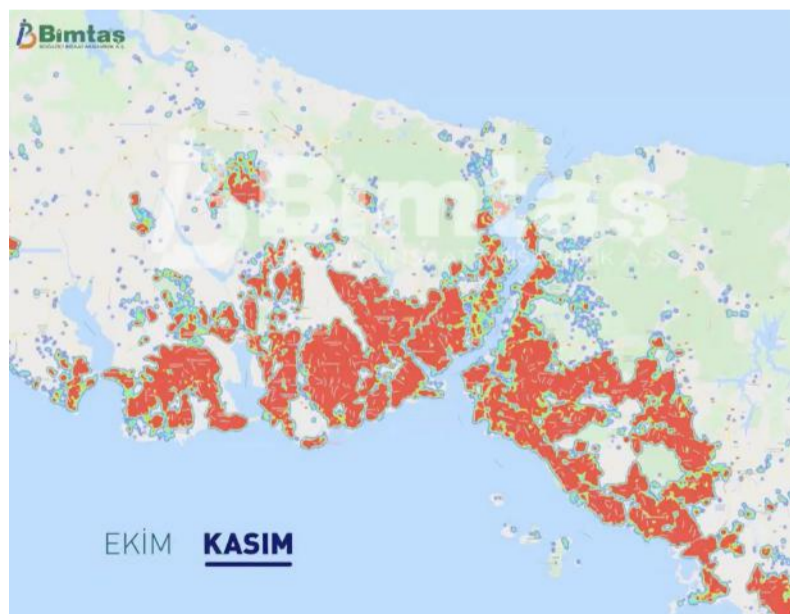
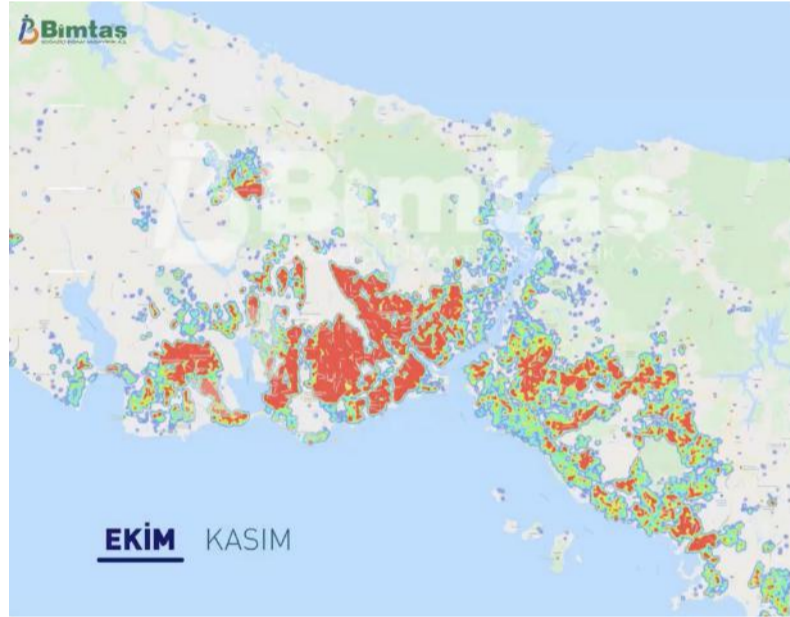
Bu iki örneğin de gösterdiği gibi, merkezi yönetimin yetersiz kaldığı durumda yerel yönetimin sivil inisiyatiflerle beraber işbirliği geliştirmesi çok önemli bir yönetim boşluğunu doldurabiliyor.

Her ne kadar sivil inisiyatifler önemli olsa da gerek merkezi gerek yerel idarenin yönetim kapasitesi de resmin diğer parçası. Hızlı, etkin mücadele için gerekli yönetim kapasiteleri inşa edilmesi önem kazandı.

Pandemi başladığında en zengin şehirlerdeki hastaneler dahi salgın hastalıklarla mücadele için yeterli donanımına sahip değildi. Salgının başladığı Wuhan şehrindeki 90 hastaneden sadece 3'ünde Covid-19 hastalarını tedavi için gerekli altyapı vardı. Dahası, birçok şehirde hastaneler yasal sonuçlarından korktuğundan ya da yetersiz altyapıdan ötürü pandemi hastalarını kabul dahi etmiyor. Bu tip durumlarla mücadele için yerel yönetimler öne çıkabilir. Sözgelimi, Tayvan'ın Taipei şehrinde yerel yönetim karantinadaki halk için özel çağrı merkezleri kurdu. Taipei sakinleri bu hattı arayarak salgınla mücadele taksilerini çağırabiliyor. Bu taksilerin tek görevi, arayan hastaları tedavileri için hastaneye götürmek. Arjantin'de Buenos Aires belediyesi ise, halkın doğru bilgiyi edinmesi ve gerekli sağlık danışmanlığını alabilmesi için WhatsApp üzerinden Boti isimli bir sohbet robotu geliştirdi. Buenos Aires'te yaşayanlar WhatsApp üzerinden bu robotla iletişim kurarak semptomları ve sağlık durumları hakkındaki soruları cevaplamaları hâlinde ilgili sağlık kurumlarına ve doktorlara yönlendiriliyor. Buenos Aires tecrübesi, yalan haberlere ve komplo teorilerine karşı yerel yönetimlerin nasıl bir karşılık verebileceğinin güzel bir örneği.

Başladığı günden bu yana Covid-19 pandemisinin dünyadaki ve Türkiye'deki seyri hakkında gerek halk sağlığı yönetimi gerek korunma tedbirleri gerek merkezi ve yerel yönetim dinamikleri açısından önemli tespitlerde bulunmak mümkün. Pandemi ve şehir yönetimi bağlamında yukarıdaki bilgilerin ışığında dünyadaki ve Türkiye'deki durum birbiriyle karşılaştırılabilir.

Koronavirüs vakalarında dünya genelinde artış söz konusu. Pandeminin zirve yaptığı bahar aylarında günde 200.000'e yakın yeni vaka tespit edilirken Kasım ayında bu sayı 600.000'e ulaşmış durumda. Pandemi özellikle Kuzey Yarımküre'de tekrar yükselişte. Bu yükseliş dönemi birinci dalganın ikinci zirvesi olarak adlandırılıyor. Yaz aylarının sona ermesiyle birlikte bir yandan hava sıcaklığının düşmesi diğer yandan da eğitim ve iş hayatındaki faaliyetlerin hızlanması pandemiyi yayılmasını hızlandıran etkenler olarak görülüyor.

ABD'de toplam vaka sayısı 11.7 milyonu buldu. Fransa, Almanya gibi Avrupa ülkelerinde günlük yeni vaka sayısı 20.000'e yaklaşıyor. Bu ülkeler kapanma uygulamalarına geri döndü. Örtük olarak sürü bağışıklığı uygulamasını tercih eden İsveç alarmında.

Türkiye'de toplam vaka sayısı 421.000'e ulaştı. Ölüm sayısı, 11.704. Bu sayılar üzerine tartışmalar bir yana Batı ülkelerine kıyasla düşük olmasında temel iki nedenden söz etmek mümkün: Nüfus yapısı ve pandemi veri yönetimi. Türkiye'de ölüm sayılarının diğer ülkelere göre düşük olmasında genç nüfus önemli bir etken.

Fotoğraf: Uğurhan Betin - Getty Images

Vaka sayılarının daha düşük olmasında ise genç nüfusa birlikte pandemi veri yönetiminde uygulanan dar kriterler de belirleyici bir rol oynuyor. Koronavirüsün yaşlılarda daha ölümcül olduğu biliniyor. 65 yaş altı nüfusta koronavirüs ölüm oranı %1'in aşağısında seyredirken 65 yaş ve üzeri nüfusta %10'un üzerinde.

Dolayısıyla daha az yaşlı nüfus koronavirüs ölüm sayılarının düşük kalmasında bir etken. Yaşlı nüfusu yüksek ve sosyal hareketliliği görece aktif olan Batı ülkelerine kıyasla Türkiye'nin nüfusu genç ve yaşlıları genellikle stabil. Avrupa ülkelerinin birçoğunda 65 yaş üzeri vatandaşların nüfusa oranı %20'yi aşarken bu oran Türkiye'de %9.1 seviyesinde. Ayrıca Avrupa ülkelerinde nüfusun yarısı 45 yaşın üzerindeyken Türkiye'de nüfusun yarısı 32 yaşın altında.

Sonuç olarak Türkiye'de ölüm sayılarının daha düşük seyretmesi beklenen bir gelişme. Bunun yanında Türkiye'de pandemiyi İtalya gibi ülkelere nazaran geç başladığı ve Türkiye'nin bu ülkelerde yaşanan tecrübelerle sahip olarak süreci yönetmeye başladığı da not edilmeli.

Öte yandan Türkiye'de pandemi yönetimi ve pandemi verilerine dair tartışmalar ve kuşklar yükselişte. Ağustos ayının başında, Kurban Bayramı'nda tedbirlerin gevşetilmesiyle birlikte artan şehirlerarası sosyal hareketlilik vaka artışlarına yol açtı. Bununla birlikte vaka sayılarına dair açıklamalar çelişki yarattı. Malatya örneğindeki gibi bazı şehirde valiler ülke genelinde açıklanan sayının üzerinde vaka görüldüğü bilgisini kamuoyuyla paylaştı. Bu çelişkilerin sonucunda kamuoyunda pandemiye dair açıklanan sayılara güvenenler %65'ten %35 seviyesine geriledi.

Ayrıca CHP milletvekili Murat Emir'in gündeme getirmesiyle Sağlık Bakanlığı'nın açıkladığı günlük verilerde vaka sayısını değil, sadece hasta sayısını raporladığı anlaşıldı. Dünya Sağlık Örgütü veri kriterleri konusunda Sağlık Bakanlığı'nı uyarırken İngiltere gibi pek çok ülke Türkiye'yi güvenli ülke kategorisinden çıkardı.

İstanbul'un Eylül ayından bu yana pandemiyi merkez noktası hâline geldiğini belirtmek mümkün. İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu, İstanbul'da bulaşıcı hastalık kaynaklı günlük ölüm sayısının Sağlık Bakanlığı'nın paylaştığı koronavirüs ölüm sayılarından 100 fazla olduğunu açıkladı. Bunun yanında Türkiye'de açıklanan toplam ölüm sayısı 11.704 olmasına rağmen İBB verileri doğrultusunda sadece İstanbul'da 2015-2019 ortalamasına göre 9.469 ek ölüm gerçekleşmiş. İstanbul'da ölüm sayılarındaki günlük artış Mart-Haziran döneminden daha yüksek.

Türkiye'de bakanlık, valiler ve belediye başkanları arasındaki koordinasyon eksikliği ve yaşanan çatışma kriz yönetimini olumsuz etkiliyor. Nitekim pandemide yerel yönetimler ön plana çıkarken merkezi yönetim ve yerel yönetimler arasındaki ilişki de büyük bir tartışma konusuna dönüştü.

Merkezi idarenin yerel yönetimlerle işbirliği yaptığı Çin Wuhan, Singapur ve Güney Kore Seul modelleri hem veri paylaşımı hem de sosyal dayanışma süreciyle başarıya ulaştı.

Buna karşılık Türkiye'de sosyal dayanışma kampanyaları ve belediyelerle veri paylaşımı engellendi.

ABD seçimlerine ulusal ve yerel yönetimler arasındaki kriz damgasını vurdu. Büyük metropollerin bulunduğu New York ve California gibi eyaletlerde karantina tedbirlerine destek vermeyen Trump yönetimi bu eyaletlerde vaka sayısının 500.000'i aşmasını engelleyemedi. Trump'ın rakibi Biden, kent merkezlerinde ve banliyölerde artırdığı oy desteğiyle başkan seçildi.

Özetle Türkiye genç nüfusunun avantajını yaşasa da pandemi ikinci zirvesine yaklaşıyor. Hükümet ekonomik nedenlerle tedbir almakta geç kalsa da Cumhurbaşkanı karantina tedbirlerine dair yeni bir paket açıkladı.

Önümüzdeki süreç yeni tedbirlerin ne derece etkili olduğunu gösterecek. Tedbirlerin daha başarılı olması için merkezi yönetim ve yerel yönetimler arasında koordinasyon sağlanması temel bir husus.

COVID-19 İKİNCİ DALGASIYLA MÜCADELEDE YURTDIŞINDAKİ DİKKAT ÇEKEN UYGULAMALAR

SEUL, GÜNEY KORE

Güney Kore'nin kurmuş olduğu "Hasta Yönetim Sistemi"ne göre, doğrulanmış Covid-19 hastaları arasında riskli hastalara öncelik veriliyor. Orta derecede semptomları olan hastalar ise, temel tıbbi destek ve gözlem için düzenlenmiş olan kurumsal tesislere ve kamu kurumlarına transfer ediliyor. Hasta iyileştikten ve testi iki kez negatif çıktıktan sonra eve gönderiliyor. Ayrıca "Corona 100m" uygulamasıyla doğrulanmış bir Covid-19 hastasının mevcut veya son doğrulanmış konumundan 100 metre uzaklaşması hâlinde o bölgedekilere uyarı gönderiliyor ve kullanıcıların test yapması sağlanıyor.

https://www.c40knowledgehub.org/s/article/How-Seoul-and-South-Korea-are-fighting-COVID-19?language=en_US

LONDRA, İNGİLTERE

İngiltere'de artan vakaları kontrol altına almak amacıyla test yapılmasını kolaylaştırıcı yöntemler devreye alınıyor. Londra'da eczaneler Covid-19 testi yapmaya başlıyor. Virüsün belirtilerini gösterenler ya da bulaşabileceği alanlarda bulunmuş olanlar randevu olarak eczanelerde testlerini yaptırabilecek.

<https://www.cbc.ca/news/canada/london/some-london-pharmacies-will-start-covid-19-testing-next-week-1.5739458>

DANİMARKA

Danimarka'daki okullar Covid-19'a meydan okuyor. Covid-19 salgını sürecinde Danimarka, eğitimin aksamamasına yönelik önlemleri hızla devreye aldı. Önlem planı, bir kriz planı şeklinde uygulandı. Buna göre, hijyen standardı birinci öncelik olarak belirlendi. Sınıflarda öğrenci sayısı azaltılırken hızla ekstra öğretmen istihdam edildi. Teneffüslere kademeli çıkılırken her sınıfın kullandığı tuvaletler de ayrıldı. Dersler mümkün olduğunca dışarıda yapıldı. Hükümet ve öğretmenler birliğinin sıkı bir iletişim ve işbirliği içinde çalışması uygulamanın başarısını sağladı.

<https://www.cbc.ca/news/world/denmark-schools-covid-19-pandemic-1.5720508>

HALIFAX, KANADA YENİ İSKOÇYA EYALETİ

Halifax'ta bulunan iki büyük AVM sanal sıralama uygulamasını hayata geçiriyor. Buna göre, alışveriş yapanlar, alışveriş merkezi koridorlarını dolduran uzun kuyruklardan kaçınarak belirli bir mağaza için önceden zaman belirleyebiliyor. QR kodlarını kullanarak sisteme erişen ziyaretçiler gitmek istedikleri koridorları uzaktan kontrol edebiliyor ve uygun zaman aralıkları için mesajlar alıyorlar. Uygulamanın Noel dönemine kadar tüm alışveriş merkezlerinde yaygınlaştırılması hedefleniyor.

<https://www.thechronicleherald.ca/news/local/halifax-council-considers-allowing-businesses-to-apply-to-extend-their-outdoor-patio-season-521531/>

MELBOURNE/ VICTORIA, AVUSTURALYA

Avustralya'nın en kalabalık ikinci şehri Melbourne'da yaklaşık 5 milyon insan, yetkililerin "felaket durumu" ilan etmesinden sonra şehre şimdiye kadar getirilen en sert kısıtlamalarla karşı karşıya. Melbourne'da her ülkede uygulanan sokağa çıkma yasağı saatlerinin yanı sıra hane halkından yalnızca bir kişinin günde bir kez olmak üzere temel ihtiyaçları almak üzere evden çıkmasına izin veriliyor. Alışveriş için evden en fazla 5 km. uzaklaşmaya müsaade ediliyor.

Victoria eyaleti depolama, dağıtım merkezleri ve et işleme tesisleri operasyonlarını üçte bir oranında azaltıyor ve endüstriyel bir ortamda şimdiye kadar uygulanmış en sıkı güvenlik protokollerini uyguluyor. Bu ortamlarda çalışan işçilerin maskeler, önlükler, kalkanlar, sıcaklık kontrolleri ve testlerle bir sağlık çalışanı gibi giyinmeleri zorunlu hâle getirildi.

<https://edition.cnn.com/2020/08/03/australia/australia-melbourne-coronavirus-intl-hnk/index.html>

SENEGAL

Dakar banliyösü olan Guédiawaye'deki Kayy Rakhassou gençliğinin yaratıcı girişimleriyle hayata geçirilen güneş enerjisiyle çalışan el yıkama istasyonlarının gördüğü ilgi üzerine istasyonlar mobil hâle getirildi. Genç akademisyen Profesör Malik Ndiaye, makineleri sadece el yıkama amacıyla değil, koruyucu yüz maskeleri dağıtmak için de tasarladıklarını belirtti. Buluşun pratikliği Dakar'daki çeşitli topluluklarda istasyonların yaygın olarak kullanılmasını sağladı.

<https://blogs.worldbank.org/youth-transforming-africa/senegals-youth-offers-inspiring-creativity-fight-covid-19>

DEPREM NEDENİYLE OLUŞAN ZARARLARDA İDARENİN HUKUKİ SORUMLULUĞU VAR MIDIR?

Ülkemizin büyük bir kısmı deprem bölgesi içinde yer aldığı için idarenin depremden doğan zararlarda hukuki sorumluluğunun olup olmadığı geçmişten bugüne merak konusu olmuştur. İdarenin kusur sorumluluğunu ve kusursuz sorumluluklarını hukuken tanımlarsak: İdarenin kusur sorumluluğu; sorumlu olduğu görevi/hizmeti yerine getirmemesi, geç yerine getirmesi ya da bu hizmeti kötü yerine getirmesinden doğacak zararlara ilişkin sorumluluklarıdır. İdarenin kusursuz sorumluluğu ise, istisna olup idarenin kusuru olmasa dahi doğacak zarardan sorumlu tutulmasıdır. İdarenin depremden doğacak zarardan sorumlu tutulup tutulamayacağı konusunda ikili ayrıma gidilmesi gerekir. İdarenin kusur sorumluluğu yönünden kusuru sebebiyle oluşan zarar tazmin etmesi gerektiği söylenmelidir. İdarenin hem kusur sorumluluğu hem de kusursuz sorumluluğu yönünden depremden doğan zararın idareye yükletilebilmesi için en önemli husus, depremin mücbir sebep olarak kabul edilip edilmeyeceğidir.

Mücbir sebep; idarenin sorumluluğunu ortadan kaldıran/azaltan hâller içinde sayılır. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu tarafından mücbir sebep "kökeni, doğal, sosyal ve hukuki olması itibarıyla failin dışında kalan, fail tarafından önlenemeyeceği bulunmayan, önceden takdir ve tahmin edilemeyen olaylar" şeklinde tanımlanmıştır. Hukukumuzda ise, depremin mücbir sebep olup olmadığı hususu tartışmalıdır. Danıştay kararlarına göre, depremin idarenin doğrudan yürüttüğü bir

kamu hizmeti faaliyetinden kaynaklanmaması, öngörülebilmesi ve/veya öngörülebilir nitelikte dahi olsa önlenemez olması nedeniyle mücbir sebep olarak değerlendirilmesi zorunludur. Depremin oluşmasında idareye bir kusur yüklenemeyeceğinden idarenin kusura dayalı sorumluluğundan da söz edilmesi mümkün değildir.

Yine Danıştay'ın bir diğer kararında 2008/11 E.2009/3108 K."... deprem sonucunda oluşan bireysel zararlardan dolayı davalı idareleri kusursuz sorumluluk esaslarına göre tazminle sorumlu tutmaya da hukuken olanak bulunmamaktadır. Zira bireysel olmayan o bölgede yaşayan için genel nitelikte olan deprem gibi doğal afetlerden doğan zararlar ilgili mevzuatı çerçevesinde devletçe ödenmektedir..." ifadesine yer verilmiştir.

Ülkemizde yerel yönetimlerin afete karşı alınacak tedbirler içindeki katkıları merkezi idareyle karşılaştırıldığında sınırlıdır. Türkiye'nin tamamına yakınının deprem bölgesi olduğu, merkezi yönetimin bu farkındalıkla önlemler alması gerektiği de açıktır. 1999 depremi sonrasında da bu önlemlere ilişkin olarak "Özel İletişim Vergisi/Deprem Vergisi" toplanmaya başlanmıştır. Toplanan vergilerin depremin yıkıcı etkisini azaltmak için kullanılıp kullanılmadığı ise tartışma konusudur. Şimdiye kadar toplanan vergilerle binlerce sayıda binanın onarılacağı da düşünüldüğünde merkezi yönetimce gerekli önlemlerin alınıp alınmadığı şüphelidir.

İzmir'de de depreme dayanıklı olmayan, mühendislik hesabı dahi yapılmadan inşa edilen yüzlerce yapı imar barışından faydalanarak ruhsat almıştır. Depremin yıkıcı etkilerini artıran, insanların canını âdeta hiçe sayan uygulamaların merkezi yönetimlerce önüne geçilerek şimdiye dek yaklaşık 34 milyon doları bulan deprem vergisinin binaların yapım/onarımı, depremin

SODEMSEN
SOSYAL DEMOKRAT KAMU
İŞVERENLERİ SENDİKASI

**"Av. H. ECEM
DEĞİRMENCİ"**
SODEMSEN
Toplu İş Sözleşmesi Avukatı

yıkıcı etkisini minimuma indirmek için kullanılması gerektiği, merkezi yönetimlerin yerel yönetimlere verdiği destekle depremin acı sonuçlarının azaltılabileceği açıktır.

“NİLÜFER’DE YALNIZLIK YOK, DAYANIŞMA VAR”

İl belediyesinin başka bir partiden olmasının zorluklarını yaşıyor musunuz? Hangi konularda oluyor ve nasıl aşıyor?

TURGAY ERDEM: Evet, zaman zaman oluyor tabii. Aynı partideki belediyelere yaklaşımla bize yönelik yaklaşım aynı sıcaklıkta olmuyor. Ancak sorunları iletişim kurarak çözüyoruz. Makro bir sorun yaşamadık.

Katılımcı yönetim için ne tür yöntemleri ve çalışmalarını hayata geçiriyorsunuz? Kent konseyiniz var mı? İşbirliğiniz hangi alanlarda oluyor?

TURGAY ERDEM: Katılımcılık ve “birlikte yönetim” anlayışı kent yönetimine bakışımızın temelini oluşturuyor. Nilüfer’de yurttaşların talep ve önerileriyle yönetime katılmalarını sağlamak için pek çok adım attık. Nilüfer Kent Konseyi’yle birlikte halkı karar mekanizmalarına dahil edecek bir yapı oluşturduk. Nilüfer Mahalle Komiteleri’ni kurduk. Bugün Mahalle Komiteleri aracılığıyla Nilüfer’de hangi mahalleye öncelikle ne yatırımı yapılacağına artık o mahallenin halkı karar veriyor. Stratejik plan çalışmalarımızı yaparken de “birlikte yönetim” anlayışımız gereği tüm paydaşlarımızla ortak bir çalışma yürütüyoruz. “Benim Mahallem Benim Geleceğim” sloganıyla Mahalle Çalıştayları düzenleyerek, çocuk atölyeleri organize edip anketler yaparak, “Benim Kentim, Benim Geleceğim Fikir Buluşmaları” gerçekleştirerek tüm Nilüferlilerin sürece katılımını sağlıyor ve ilçenin ihtiyaçlarını-önceliklerini birlikte belirliyoruz. Nilüfer Kent Konseyi Gençlik Meclisi’yle ortak çalışmalar yürüterek gençlerin fikirlerini alıyoruz. Böylece gençler de yerel karar alma mekanizmalarına dahil olarak görüşleriyle katkı sağlıyor. Nilüfer Kent Konseyi oldukça etkin çalışmalar yürütüyor ve hayatın her alanında işbirliği içindeyiz.

Kırılgan gruplara yönelik faaliyetleriniz nelerdir?

TURGAY ERDEM: Nilüfer’de bizim en etkin çalıştığımız alanlardan birini de sosyal belediyecilik çalışmaları oluşturur. Bu alanda toplumun dezavantajlı gruplarına yönelik çok yönlü hizmet üretiyoruz. Toplumsal cinsiyete duyarlı, hak temelli, bütüncül ve toplumsal katılıma açık bir anlayışla yürüttüğümüz bu çalışmalar kapsamında özellikle engellilere ve bakıma muhtaç yaşlı nüfusa yönelik etkin çalışmalarımız var. Engelli vatandaşlar için “Bizim Ev” adını verdiğimiz Engelliler Sosyal Yaşam Destek Merkezi var. Yaşamlarını çoğunlukla evden çıkmadan ve sosyal yaşam alanından mahrum geçiren engelliler için yaşamla buluşmanın ve sosyalleşmenin yollarını açan Bizim Ev, yaptığı atölye çalışmalarıyla engellilere yeni beceriler kazandırdığı gibi onları sportif ve kültürel etkinliklere de yönlendiriyor. Tüm engelli gruplarına yönelik gönüllü eğitmen eşliğinde İngilizce, fotoğrafçılık, enstrüman ve şan dersleriyle dış mekânda sosyalleşme eğitimlerinin verildiği Bizim Ev’de ayrıca seramik ve mutfak atölyeleri de yapılıyor. Görme engellilere yönelik de iç ve dış mekânlar için bağımsız hareket ve beyaz baston eğitimi, yönleri öğrenme ve zihin haritası oluşturma, kabartma yazı destek çalışmaları, kişisel temizlik, uyum ve idare çalışmaları yapılıyor. Merkezde ayrıca görme engellilere dünyaya açılmanın en önemli yolu olan bilgisayar kullanımı da öğretiliyor, ekran okuma programları sayesinde iletişim olanakları genişletiliyor. Ayrıca görme engellilerin kitaba erişimini kolaylaştırmak için evlere sesli kitap servisi yapıyoruz. Bunu sağlamak için Boğaziçi Üniversitesi Görme Engelliler Teknoloji ve Eğitim Laboratuvarı (GETEM) ile işbirliği yaparak GETEM’in 39.000’den fazla sesli kitap arşivine erişim olanağı sağlıyoruz ve sesli kitap talep eden görme engelli vatandaşlara kurye aracılığıyla MP3 çalar ve istenen sesli kitabı gönderiyoruz. Öte yandan Bursa’nın ilk görme engelliler kütüphanesini de Akkılıç Kütüphanesi bünyesinde oluşturduk ve burada 81 adet braille kitapla görme engellilere hizmet veriyoruz. Kabartma klavyenin de bulunduğu Akkılıç Kütüphanesi’nde ekran seslendirme programları aracılığıyla internete girebilen görme engelliler, kabartma yazı çıktısı alabilen yazıcı sayesinde okumak istedikleri metinlerin çıkmasını da alabiliyor. Kütüphanelere kayıtlı 2.209 engelli bireyin bulunduğu Nilüfer’de tüm bu hizmetler bedelsiz sunuluyor. Bütün bunlar görme engelliler için dünyaya açılmanın yollarını da yaratıyor. Yaklaşık 1.000 katılımcısı olan Bizim Ev Engelliler Sosyal Yaşam Destek Merkezi, engelli bireylerin yaşamın her anından eşit faydalanabilmesi ve kişisel gelişimlerine destek olmak için Engelli Kamu Personeli Seçme Sınavları öncesinde engellilere ücretsiz kurs da veriyor.

Son olarak engelli vatandaşlara ücretsiz tatil olanağı sağladığımız “Bizim Bahçe Engelsiz Sosyal Yaşam Merkezi”nden de bahsetmeden geçemeyeceğim. Tüm engel gruplarına uygun bir şekilde ahşap evler, açık-kapalı spor alanları, oyun parkı ve yürüyüş alanları bulunan Bizim Bahçe, engellilere ve ailelerine şehrin stresinden uzak, doğal ve dingin bir ortamda tatil yapma olanağı sunuyor. Bizim Bahçe’de bir yılda yaklaşık 1.000 kişi konaklayarak huzur içinde vakit geçirme imkânı buluyor.

Sadece engelliler değil tabii ki, yaşlılar için de hizmet üretiyoruz. Bakıma ihtiyaç duyan yaşlılar için son derece modern huzurevleri yapıyoruz. Ayrıca kendine bakamayacak kadar yaşlı ve yalnız olan, bakacak kimsesi bulunmayan yaşlıların ev temizliği, kişisel bakım ve sıcak yemek ihtiyacını da karşılıyoruz. Nilüfer’de yalnızlık yok, dayanışma var diyoruz. Bunun için Sosyal Destek Hizmetleri Müdürlüğü bünyesinde Ev ve Kişisel Bakım Ekipleri oluşturduk ve temizlik ihtiyaçlarını karşılayamayan hasta, engelli, kimsesiz ve yaşlı vatandaşlara hizmet vermeye başladık. Kriterlere uyan kişilerden ve ailelerden gelen talep doğrultusunda periyodik aralıklarla evlere giden ekiplerimiz ihtiyacı olan vatandaşların hem ev temizliğini hem de kişisel bakımlarını yapıyor. Öte yandan bu durumdaki vatandaşlara her gün düzenli olarak sıcak yemek de ulaştırıyoruz ve tüm bu hizmetler ücretsiz yürütülüyor. Aynı şekilde yoksul vatandaşlara da sıcak yemek ve erzak yardımının yanı sıra Halk Kart uygulamasıyla maddi destek de veriyoruz.

Yeniden yükselişte olan Covid-19’a karşı belediyenizin aldığı önlemler nedir? Kentinizin dirençliliğini artırmaya yönelik projeniz var mı?

TURGAY ERDEM: Koronavirüs salgınının Türkiye’de görülmeye başlamasıyla birlikte başta belediye hizmet binaları olmak üzere ilçedeki kamu binaları, muhtarlıklar, sağlık ocakları, taksi durakları, bankamatikler gibi halkın toplu bulunabileceği alanlarda ve çöp konteynerlerinde dezenfeksiyon çalışmaları yapmaya başladık. Bu çalışma hâlen belli aralıklarla devam ediyor. Vatandaşların yeterli maskeye ulaşamadığı dönemde belediye bünyesinde bir maske atölyesi kurarak günde 50.000 adet maske ürettik ve halka ücretsiz dağıttık. Bu süreçte kullanımı artan maske ve eldivenlerin gelişigüzel çevreye ve çöp bidonlarına atılmasıyla insan sağlığı açısından oluşacak yeni riskleri önlemek amacıyla atık yönetimi uygulamasını başlattık. Evlerdeki kişisel hijyen malzemelerinin diğer evsel atıklardan ayrı toplanabilmesi için özel olarak hazırlanan ve üzerinde kısa bir bilgilendirmenin yer aldığı 500.000 poşeti halka dağıttık. Bu poşetlere atılan atıklar düzenli aralıklarla toplanıyor. Belediye binalarına da bu amaçla yapılmış gri renkli atık kutular yerleştirildi. Bu olağanüstü dönemde özveriyle çalışan sağlık çalışanlarına da maske, siperlik desteğinde bulunduk ve konaklama olanağı sağladık. Sokağa çıkma yasağı uygulanan 65 yaş üstü ve kronik rahatsızlıkları olan vatandaşların market alışverişi, ilaç, fatura ödeme gibi ihtiyaçları da ekiplerimiz tarafından karşılandı. Ayrıca Nilüfer Kent Konseyi ve Mahalle Komiteleri işbirliğiyle maddi sıkıntı yaşayan vatandaşların gıda ihtiyacına destek olmak amacıyla 8 mahallede dayanışma marketleri açıldı. Maske satışları başladıktan sonra maske üretim atölyemizi kapattık, ancak kentin iki noktasında hâlen maske dağıtımına devam ediyoruz. Bulaş ortamlarını yok etmek için gerekli yerlerde dezenfeksiyon çalışmalarını titizlikle sürdürüyoruz. Zabıta Müdürlüğü ekiplerimiz de yayınlanan genelgeler doğrultusunda gereken denetim çalışmalarına aynı titizlikle devam ediyor.

Haftanın Röportajı /1

“TURGAY ERDEM”

Bursa-Nilüfer
Belediye Başkanı

Önümüzdeki dönemde hayata geçirmeyi planladığınız projeniz var mı? Varsa nelerdir?

TURGAY ERDEM: Elbette pek çok projemiz var, ama pandemi gibi olağanüstü bir dönemde bazı projelerimizi ertelemek durumunda kaldık. Nilüfer’de bu dönemi tarıma adadık. Çünkü yaşadığımız pandeminin yanı sıra küresel ısınmanın ve ekosistemdeki değişimlerin sonucu olarak çevre sorunları ve sağlıklı gıdaya ulaşmak önümüzdeki yıllarda hepimizin önceliği olacak. O nedenle bizim önceliğimiz; daha yeşil bir Nilüfer yaratmak, çevre sağlığını korumaya yönelik adımlar atmak ve tarımsal üretimi destekleyerek sağlıklı gıdaya ulaşılabilirliği artırmak. Nilüfer’in tarımsal üretim potansiyeli çok yüksek, bunu değerlendirmek için çiftçileri üretime teşvik eden çalışmalar yapıyoruz. Uludağ Üniversitesi işbirliğiyle Nilüfer’de toprak analizleri gerçekleştiriyoruz ve hangi bölgede hangi üründen verim alınabileceyse üreticiyi ona yönlendiriyoruz. Ata tohumlarını yaygınlaştırmaya çalışıyoruz. Ata tohumlarını yarınlara aktarmak için zengin bir tohum kütüphanesi oluşturduk. Bu tohumlarla ekolojik koşullarda üretilen ürünleri de kendi kooperatifimiz aracılığıyla tüketiciye ulaştırıyoruz. Çiftçinin ürününü aracısız tüketiciye ulaştırabilmesi için üretici pazarları açıyoruz. Tüm çabamız, tarımsal üretimi desteklerken sağlıklı gıdaya erişimi de kolaylaştırmak. Bir ekoçiftlik projemiz var, onu hayata geçireceğiz.

Öte yandan Nilüfer’in turizm alanındaki potansiyelini harekete geçirebilmek için de çabalarımız sürecektir. Toplumumuzun en önemli sorunları arasında ilk sıralarda yer alan işsizlik sorununa karşı sosyal girişimciliği destekleyeceğimiz çalışmalarımız artarak devam edecek.

“İŞLEVSEL VE DAHA ULAŞILABİLİR BİR BELEDİYE”

İl belediyesinin başka bir partiden olmasının zorluklarını yaşıyor musunuz? Hangi konularda oluyor ve nasıl aşıyor?

MEHMET UĞUR SERTASLAN: Büyükşehir belediyesiyle ilçemize hizmet anlamında her zaman uyumlu çalışmaktan yana olduk. Büyükşehir Belediye Başkanı Alınur Aktaş'ı uzun zamandır tanıyorum. Çalışmalarımızda bize hiç zorluk çıkarmadı. Fakat bürokratlar seviyesinde kimi zaman çeşitli engellere takıldığımız oluyor.

Katılımcı yönetim için ne tür yöntemleri ve çalışmalarını hayata geçiriyorsunuz?

MEHMET UĞUR SERTASLAN: Göreve geldiğimiz ilk günlerden bu yana katılımcı yönetimi savunduk. İlçemizin tanıtımı ve görüntüsü hakkında yapacağımız çalışmalarda paydaşlarımızın görüşlerini aldık. Stratejik planımızı hazırlarken ilçemizde faaliyet gösteren dernekler, kanaat önderleri ve meslek örgütleriyle görüştük. Sosyal medyadan anketler yaptık, bu anketlerden çıkan sonuçlara göre düzenlemeleri gerçekleştirdik. Yol ve kaldırım düzenlemelerinde önce muhtarlarımızın sonra vatandaşlarımızın görüşlerini aldık. Bunun gibi pek çok örnekle değerli hemşerilerimizi yönetime katmaya özen gösteriyoruz.

Kent konseyiniz var mı?

İşbirliğiniz hangi alanlarda oluyor?

MEHMET UĞUR SERTASLAN: Gemlik Kent Konseyi faydalı çalışmalar gerçekleştiriyor. 2019 yılında Zeytin Festivali gerçekleştirdiler. Bu festivale üç ay boyunca Bursa'nın her yerinden 50.000'den fazla vatandaşımız geldi. Kent konseyimiz engelsiz, kadın, çocuk gibi çalışma meclisleriyle topluma dokunan çalışmalara devam ediyor. Son olarak depremden sonra İzmir Kent Konseyi'yle iletişime geçerek 100 koliden fazla erzak, giyim, temel temizlik ve ihtiyaç malzemelerinden oluşan yardım paketi temin ettiler. Biz de Gemlik Kent Konseyi'nin çalışmalarına lojistik ve altyapı desteği veriyoruz. Toplantı ve faaliyetler için mekân sağlıyor, ulaşım konusunda araçlarımızı paylaşıyoruz.

Kırılgan gruplara yönelik faaliyetleriniz nelerdir?

MEHMET UĞUR SERTASLAN: Toplumdaki eşitsizliklerden en çok etkilenenler; yaşlılar, engelliler, kadınlar ve çocuklar. Hiçbir çocuk yatağa aç girmesin diye sosyal projelerde bu iki grubu ön plana alıyoruz.

Örneğin, ihtiyaç sahiplerine gelir düzeyine göre kredi sağlıyoruz. Aileler, Halk Marketi'nden gönlünce alışveriş yapabiliyor, kredinin yüklendiği Halk Kart'ı annelere veriyoruz.

Çünkü bir ailede mutfağı, tencerede neyin kaynadığını en iyi kadınlar bilir. Çocuklara gelince, hiçbir çocuk arasında ayırım yapmadan, ilçemizdeki ilkököl birinci sınıfa başlayan tüm çocuklara çanta ve kırtasiye malzemelerinden oluşan set hediye ettik. “Kırtasiye setleriniz Uğur Amcanızdan” diyerek çantaları çocukların sıralarına bıraktık. Böylece ilkökula başlayan çocuklar arasında fırsat eşitliği sağlamaya yönelik önemli bir adım attık.

Yeniden yükselişte olan Covid-19'a karşı belediyenizin aldığı önlemler nedir? Kentinizin dirençliliğini artırmaya yönelik projeniz var mı?

MEHMET UĞUR SERTASLAN: Koronavirüs salgınının ülkemizde ilan edildiği ilk günlerden itibaren Gemlik Belediyesi olarak tüm imkânlarımızı salgınla mücadele için etkin kullanmaya çalıştık.

Mart ve Nisan aylarında başlayan yasak ve kısıtlamalarda pandemiden ekonomik açıdan etkilenen ailelerimize erzak desteği sağladık. 3.500'den fazla aileye temel ihtiyaç malzemelerinin bulunduğu paketleri teslim ettik.

Ayrıca sokağa çıkma yasağı uygulandığı sırada hemşerilerimize temel ihtiyaçlarını temin etmede destek olduk. Okulları, kamu kurumlarını, berberleri, pozitif vakanın olduğu tespit edilen binaları dezenfekte ettik. Devlet hastanemize malzeme desteğinde bulduk. 300.000'e yakın maske dağıttık.

Haftanın Röportajı / 2

“MEHMET UĞUR SERTASLAN”

Bursa-Gemlik
Belediye Başkanı

Yaz aylarından sonra pandemi etkisini kaybediyor diye düşünülürken vakaların arttığını üzülenek gördük. Biz de çalışmalarımıza aynı duyarlılıkla devam ediyor, hemşerilerimizle temas hâlinde olduğumuz sosyal tesislerimizde ve projelerimizde tedbirler almaya devam ediyoruz. Önümüzdeki yıl bu salgının etkisini kaybederek sonlanacağını umuyoruz.

Önümüzdeki dönemde hayata geçirmeyi planladığınız projeniz var mı? Varsa nelerdir?

Mehmet Uğur Sertaslan: Seçim dönemi hemşerilerimize söz verdiğimiz ve onların da onayını aldığımız önemli projelerimiz vardı. Vizyon projelerimizden olan kreş, yaşlı konukevi, Halk Market, Engelsiz Taksi, hasta nakil ambulansı gibi projelerimizi hayata geçirdik. Önümüzdeki dönemde belediyemizi işlevsel ve merkezi bir noktaya taşıyacağız. Gemlik Belediyesi'ni daha ulaşılabilir hâle getireceğiz. Mahallelerimizde muhtarlarımızla koordineli çalışacak çözüm merkezleri kuracağız. Nüfusu 5.000'den fazla olan mahallelerimizde çözüm merkezleri oluşturarak hizmeti vatandaşlarımızın ayağına götüreceğiz. İlçemiz merkezinde bulunan çarşı deresinde ıslah ve peyzaj çalışmalarımız, açık/kapalı spor alanlarıyla park ve bahçe çalışmalarımız devam ediyor. Koronavirüsle mücadeleyi sürdürürken ekonomik desteğe ihtiyaç duyan vatandaşlarımızın yanında olmaya, gelişmiş ve zengin Gemlik'i ortaya çıkarmak için çalışmaya devam edeceğiz.

“MUDANYA’DA YOKSULLUĞU SIFIRLAYACAĞIZ”

İl belediyesinin başka bir partiden olmasının zorluklarını yaşıyor musunuz? Hangi konularda oluyor ve nasıl aşıyor?

HAYRİ TÜRKİYILMAZ: 6360 sayılı kanunla büyükşehirle bağlanan ilçe belediyelerinin yaşadığı yetki sorununu en çok yaşayan ilçelerden biriyiz. Büyükşehirle bağlanan ilçe belediyelerinin gelirleri azaldığı gibi, İller Bankası’ndan yapılan kesinti de sürecin işlemesi noktasında ilçe belediyelerini etkilemektedir. Bu aşamada yerinden yönetimin güçlendirilmesi gerektiğine inanıyoruz.

İlçelerdeki ana arterlerin yetki ve sorumluluğu büyükşehirle bağlanırken başta trafik ve ulaşım yetersizliğine üretilmesi gereken çözüm yolları ne yazık ki bulunamamaktadır. Ana arterler yeniden ilçe belediyesinin kontrolünde olmalıdır.

Büyükşehir ve ilçe belediyelerindeki yetki paylaşımı konusunda en önemli noktalardan biri de imar konularındaki sorunlar. İmar planlarında son sözü büyükşehir değil, ilgili ilçenin belediye meclisi söylemeli.

Katılımcı yönetim için ne tür yöntemleri ve çalışmalarını hayata geçiriyorsunuz?

HAYRİ TÜRKİYILMAZ: Mudanya, proje demokrasisiyle yönetilen bir ilçe. Taş Mektep Restorasyon Projesi, Yıldıztepe Sosyal Yaşam Merkezi, Hal Kahveleri, mahallelerde yapılan plan değişiklikleri “Proje Demokrasi” geleneğiyle hayata geçirilirken mahallerimizde yapılacak imar planı değişiklikleri de yine mahalle sakinlerinin onayına sunuluyor.

Kent konseyiniz var mı? İşbirliğiniz hangi alanlarda oluyor?

HAYRİ TÜRKİYILMAZ: Mudanya için ortak akıl çerçevesinde tüm dernek ve sivil toplum örgütlerinin katılımıyla çalışmalarımızı sürdürüyoruz. En büyük paydaşımız ise, Mudanya Kent Konseyi. Kent konseyi ilçemizin şehir hayatında vizyonunun geliştirilmesi, Mudanya’nın ve Mudanyalıların hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye hassasiyet, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetim ve yerinden yönetim ilkeleriyle çalışmalara katkı vermektedir.

Kırılgan gruplara yönelik faaliyetleriniz nelerdir?

HAYRİ TÜRKİYILMAZ: Zeytin dalı ve Uğur Böceği Projeleri’yle birlik, beraberlik ve dayanışmanın en güzel örneğini sergiliyoruz. Mudanya Belediyesi’nin çalışmalarıyla Mudanya’daki sosyal refah seviyesi Türkiye genelini geçti. Mart ayından bu yana Türkiye’yi etkisi altına alan koronavirüs salgınıyla mücadele kapsamında sürdürülen çalışmaların memnuniyetine yönelik yapılan sosyal araştırmaya göre, Mudanya’da temel ihtiyaçlarını karşılayamayanların oranının Türkiye ortalamasının onda biri seviyesinde olduğu ortaya çıktı. Ülke genelindeki gelir durumuyla Mudanya’nın gelir durumunun karşılaştırıldığı, beslenme, barınma ve temel ihtiyaçların karşılanıp karşılanmadığı sorularına yanıt arayan Foresight araştırmasının verileri doğrultusunda Türkiye genelinde temel ihtiyaçlarını karşılayamadığını söyleyenlerin oranı %20’ye yakın Mudanya’daki oran %2 oldu.

Geldiğimiz süreçte 4.166 kayıtlı ailenin her ay hizmet aldığı Zeytin Dalı Projesi var. Eğitimden sağlığa, kişisel bakımdan gıdaya ve yakacak yardımına kadar ihtiyacı olan herkesin yanında yer alan Zeytin Dalı ekibimiz sayesinde Mudanya’da hiç kimse yalnız bırakılmıyor, hiçbir çocuk yatağa aç girmiyor. Gece gündüz, 7/24 Mudanyalı hemşerilerimizin yanındayız. Yaptığımız çalışmaların karşılığını görmek bizleri mutlu ediyor. Hemşerilerimize ulaşabilmek sevindirici, ancak ulaşamadığımız bir kesim hâlâ var. Biz, Mudanya’da yoksulluğu sıfırlamak istiyoruz. Mudanyalı hemşerilerim için birlikte çalışmaya, üretmeye devam edeceğiz.

Uğur Böceği Projesi kapsamında bu güne kadar Mudanya’da dünyaya gelen 582 bebeğin beşikten zıbınına her türlü ihtiyacı belediyemiz tarafından hediye edildi. 13.509 kişinin hastaneye ulaşımı gerçekleştirildi, 13.147 kişiye evde sağlık hizmeti sağlandı. Yine Uğur Böceği Projesi kapsamında 2019 yılında köy programlarında, 19 mahallemizde 791 vatandaşın şeker ve tansiyon ölçümleri yapıldı, sağlık kontrolleri yine belediyemiz personeli tarafından gerçekleştirildi. Sağlık birimimizde obeziteye bağlı gelişebilecek kronik hastalık risklerini en aza indirmenin yanı sıra toplumun dengeli ve sağlıklı beslenmesi için ücretsiz diyetisyen danışma hizmetini başlattık. Belediyemizin diyetisyeni tarafından toplamda 2.612 kişiye hizmet verildi.

Yeniden yükselişte olan Covid-19’a karşı belediyenizin aldığı önlemler nedir?

HAYRİ TÜRKİYILMAZ: Mudanya’da koronavirüse karşı mücadele sürüyor. Koronavirüsün Türkiye’de görülmeye başladığı ilk andan itibaren temizlik ve dezenfekte çalışmaları ilçenin tamamında uygulanıyor. Mudanya’da 10.000’i aşkın kişiye aylık gıda ve temizlik paketi verildi. Eğitimden sağlığa, kişisel bakımdan gıdaya ve yakacak yardımına kadar ihtiyacı olan herkesin yanında yer aldık. Dayanışma ağımızı büyüttük. Sevgiyle çalışıyor, çalışırken ürettiklerimizi sevgiyle bölüşüyoruz. Bu ailenin her bir ferdinin mutlu, huzurlu ve sağlıklı olması için büyük mücadele veriyoruz. Zabıta Müdürlüğü, Temizlik İşleri Müdürlüğü, Veteriner İşleri Müdürlüğü, Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü ve Zeytin Dalı ile Uğur Böceği sosyal hizmet birimlerinde, Mudanya Arama Kurtarma (MAK) biriminde çalışan personelin tamamı görev yaparken etkinlikleri iptal edilen Kültür Müdürlüğü personeli de ekiplere yardım için görevlendirildi.

Belediye ekipleri koordinasyon içerisinde sürdürdüğü çalışmalar kapsamında halk sağlığını korumak amacıyla cadde ve sokakları, parkları, meydanları, hizmet binalarını, aile sağlığı merkezlerini toplu yaşam alanlarını özel hazırlanmış solüsyonlarla dezenfekte ediyor.

Haftanın Röportajı/3

“HAYRİ TÜRKİYILMAZ”

Bursa-Mudanya
Belediye Başkanı

Mudanya’nın genelinde, sokaklarda ve caddelerde elle temas edilen tüm yüzeylerde yapılan temizlik ve dezenfekte çalışmalarının yanında sitelerin ve apartmanların girişleri, merdivenler ve asansörler ilaçlanmaya başladı. Bu süreçte sokak hayvanları da yalnız bırakılmadı.

Önümüzdeki dönemde hayata geçirmeyi planladığınız projeniz var mı? Varsa nelerdir?

HAYRİ TÜRKİYILMAZ: Taş Mektep restorasyonu tamamlanma aşamasına geldi. Taş Mektep tamamlandığında kimliğine özgün bir şekilde eğitim işlevi sürecek. Yapı, bölgenin tarihini yansıtan müze ve kütüphaneye yaşatılacak. Türkiye’nin en büyük kreş ve anaokullarından biri olan Zübeyde Ana Çocuk Akademisi tamamlandı, açılışını yapacağız. Mudanya’nın vizyon projesi Yıldıztepe Sosyal Yaşam Merkezi’nin çalışmaları tüm hızıyla sürüyor. Hal Kahveleri esnafının ihtiyacına yönelik hazırladığımız yenileme projesi Anıtlar Kurulu tarafından onaylandı. Esnafın beklediği projeye zaman kaybetmeden başlayarak kısa sürede tamamlayacağız. Yeni Kapalı Pazaryeri Projesi’nin çalışmaları başladı. Hasköy Fuar ve Kongre Merkezi’yle soğuk hava deposu projelerimiz için bölgeye ilişkin hazırladığımız planlama süreci tamamlandı. İçerisinde spor sahaları, yüzme havuzu, doğal yaşam pazarı, yürüyüş ve bisiklet yolları, kültürel ve bilimsel etkinliklerin yapıldığı atölyeler, kafe ve amfi tiyatrunun bulunduğu Gençlik, Bilim ve Sosyal Yaşam Merkezi proje çalışmalarını tamamladık.

BELEDİYELERDEN HABERLER

HİZMET

Balçova Belediyesi üniversiteyi kazanan her öğrenciye bir dizüstü bilgisayar hediye etti. Eşit ve kaliteli eğitim için yıllardır okullara ve eğitim sistemine destek olan Balçova Belediyesi'nin üniversiteyi kazanan öğrencilere bilgisayar desteği bu yıl ayrı bir önem kazandı. Koronavirüs salgını nedeniyle eğitimin uzaktan olduğu üniversitelere kayıt yaptıran 580 Balçovalı öğrenciye belediye tarafından ücretsiz dizüstü bilgisayarları teslim edildi.

Ankara Büyükşehir Belediyesi, Ankara'nın çevre ilçelerine ulaşım hizmeti veren özel toplu taşıma araçlarında ANKARAKART sistemi yaygınlaşıyor. Çubuk ve Akyurt ilçelerinde hizmet veren özel halk otobüslerinden sonra ilk olarak iki ilçede 11 Kasım 2020'den itibaren özel toplu taşıma araçlarında da ANKARAKART kullanımı başladı.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İETT Genel

Müdürlüğü'nün 2021 yılı yatırım programı, stratejik planı ve bütçesi İBB Meclisi'nde onaylandı. İETT Genel Müdürü Alper Bilgili yaptığı sunumda metrobüs için 300 yeni otobüs alacaklarını ve Aralık ayında başlatacakları yeni sistemle özel halk otobüslerinin de İETT tarafından işletilmeye başlanacağını açıkladı.

Efeler Belediyesi, Devlet Su İşleri'nin (DSİ) sorumluluk alanında olan fakat yaklaşık 5 yıldır temizlenmeyen Kemer Mahallesi'ndeki Çakırlar Deresi'nde temizlik çalışmasına başladı. Mahalle sakinlerinden gelen talep doğrultusunda Efeler Belediye Başkanı Mehmet Fatih Atay'ın talimatıyla harekete geçen Efeler Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğü ekipleri Çakırlar Deresi'nde yoğun bir çalışma gerçekleştiriyor.

Meriç Belediyesi, "Güneşin Suya Dönüşü" Projesi'ni

hayata geçiriyor. Köylere Hizmet Götürme Birliği Başkanlığı tarafından köylere Fotovoltaik Monokristal Güneş Enerji Sistemleri kurulmasıyla ilgili olarak çalışmalara başlandı. Bu kapsamda 2020 yılı içerisinde Meriç'e bağlı Kadıondurma Köyü, Büyükalıtağaç Grup Köyleri, Nasuhbey Grup Köyleri'yle Olacak Köyü içme suyu kuyularına Güneş Enerji Sistemleri kurulumu yapılacak.

Bodrum Belediyesi, Turgutreis'te halkın temiz, sağlıklı ve güvenli ortamda pazar alışverişi yapabilmesi amacıyla hazırladığı modern pazaryeri projesini hayata geçiriyor. Bodrum Belediye Başkanı Ahmet Aras, Bodrum'un her mahallesinin ihtiyaç ve beklentileri doğrultusunda hazırlanan projeleri adım adım hayata geçireceklerini belirtti.

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin, Karabağlar Uzundere'de bir yıl boyunca ücretsiz olarak depremzedelerin kullanıma sunduğu konutlarındaki dairelerin ilk anahtarları teslim edildi. Beyaz eşyadan, koltuk takımına kadar her türlü ihtiyacı giderilen dairelere yerleşmeye başlayan depremzedeler barınma sorunlarının hızlı bir şekilde çözülmesinden dolayı mutlu olduklarını söyledi.

Efeler Belediyesi Başkanı Mehmet Fatih Atay katıldığı bir tv programında İzmir depreminin ardından İnşaat Mühendisleri Odası'yla ortak çalışma yaptıklarını söyledi. Depremin ardından çok hızlı bir şekilde bir hat oluşturduklarını ifade eden Başkan Atay, "Depremin ardından evleri zarar gören veya duvarlarında çatlak oluşan vatandaşlarımız belediyemize bildirdi. 86 evde çatlak oluştuğu ve bu evlerin hasar tespitinin yapılması konusunda talep aldık. Oluşturduğumuz ekipler tüm talepleri karşıladı ve hasar tespiti yapıldı" dedi.

Güzelbahçe Belediyesi Belediye Meclisi İzmir depreminin ardından önemli bir karara imza attı. Güzelbahçe'ye AKUT Lojistik Merkezi kuruluyor.

Ankara Büyükşehir Belediyesi başkentini dört bir yanında insan sağlığını tehdit eden ve çevre kirliliğine neden olan metruk yapıları birer birer temizliyor. Son olarak Çiğdem Mahallesi Şirindere bölgesinde yapılan temizlik çalışmasında 94 gecekondulu, 88 çadır ve baraka bertaraf edildi. Konut sahiplerinin yazılı izniyle gerçekleştirilen yıkım ve temizlik çalışmalarını Çankaya İlçe Kaymakamı Hüdayar Mete Buhara ve Büyükşehir Belediyesi Zabıta Daire Başkanı Mustafa Koç yerinde inceledi.

Antalya Büyükşehir Belediyesi ASAT Genel Müdürlüğü arıtma çamurunu sorun olmaktan çıkaracak çevreci bir projeyi daha hayata geçiriyor. Fizibilite çalışmaları tamamlanan 250 milyon TL yatırım bedelli "Hurma Arıtma Çamuru Yakma ve Enerji Geri Kazanım Tesisi"yle arıtma çamurundan elektrik enerjisi üretilen tesis faaliyete geçtiğinde arıtma çamuru sorun olmaktan çıkacak.

Esenyurt Belediyesi İstihdam Merkezi (ESBİM) pandemi koşullarında faaliyetlerine devam ederek işsizliğe çare olmaya devam ediyor. Sektöründe öncü firmalardan biri olan KOROZO firmasına 500 kişilik istihdam sağlamak için firma yetkilileriyle iş arayanlar Nene Hatun Kültür Merkezi'nde buluştu. Pandemi koşulları nedeniyle kişiye özel kalem, su ve dezenfektan dağıtıldı. Firmanın tanıtımı yapıldıktan sonra mülakatlara geçildi. Mülakatlar sonrası şartları uyan 500 kişi istihdam edildi.

Marmaris Belediyesi, bahçe atıklarını çöpe atmak yerine geri dönüştürerek torf üretiyor. Elde edilen organik malzeme Park ve Bahçeler Müdürlüğü tarafından kullanılıyor. Belediye sınırları içerisinde yer alan park ve yeşil alanlardan çıkan bahçe atıkları Temizlik İşleri Müdürlüğü'ne bağlı ekipler tarafından yapılan çalışmayla dönüştürülüyor. Bahçe atıkları makinede öğütülüyor ve organik materyal olarak doğaya kullanılıyor. Öğütüldükten sonra çürümeye bırakılan bahçe atıkları doğaya tekrar kazandırılarak peyzaj çalışmalarında kullanılıyor. Geçmiş yıllarda satın alınan bitkisel malzeme yerine hayata geçen bu yöntem sayesinde nakliye, işgücü, depolama gibi birçok işlemde de tasarruf sağlanıyor.

Tepebaşı Belediyesi, Nihal-İsmail Akçura Aşevi ihtiyaç sahibi vatandaşların yemek ihtiyacını karşılamaya devam ediyor. Her gün titizlikle hazırlanan yemekler 130 ihtiyaç sahibi vatandaşa ulaştırılıyor.

Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin merkez dahil 19 ilçede 2-5 yaş arasında ihtiyacı olan çocuklara Halk Süt dağıtımını titizlikle sürüyor. Ekipler merkez ve 19 ilçede çocuklara Halk Süt paketlerini ulaştırarak çocukların yüzlerini güldürüyor.

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, yapımı tamamlanan Tekirdağ İsmail Fehmi Cumalioğlu Şehir Hastanesi'nin açılışı Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımıyla gerçekleştirildi. Covid-19 Salgını dolayısıyla sosyal mesafe kuralları çerçevesinde gerçekleştirilen açılış törenine Tekirdağ Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Albayrak da katıldı.

Bilecik Belediyesi Avrupa Birliği ve Türkiye Belediyeler Birliği teşvikleriyle 16-22 Eylül 2020 tarihinde "Herkes İçin Sıfır Emisyonlu Hareketlilik" sloganıyla gerçekleştirilen çalışmaları ödüllendirdi. Bisiklet kullanımının önemini vurgulamak, sağlıklı yaşam ve temiz çevrenin korunmasına katkı sağlamak amacıyla birçok etkinliği hayata geçiren Bilecik Belediyesi Proje Geliştirme ve Eğitim Birimi, yaptığı çalışmaların karşılığını aldı. Türkiye Belediyeler Birliği tarafından Proje Geliştirme ve Eğitim Birimi'ne yapılan anlamlı çalışmalar dolayısıyla 7 adet bisiklet hibe edildi.

İzmir Büyükşehir Belediyesi çadır kentlerde olan ve otellere yerleştirilen depremzedelerin başta yeme-içme olmak üzere tüm ihtiyaçlarını karşılamak üzere çalışmalarına hız kesmeden devam ediyor. Yaklaşık 150 kişilik personeliyle depremzedeler için dört öğün yemek çıkartıp dağıtan İzmir Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı'na bağlı Aşevi, depremin olduğu 30 Ekim'den bu yana deprem alanlarında toplamda 257.206 kişilik yemek servisi yaptı.

Bayraklı Belediyesi, depremde yaralanan veya evsiz kalan evcil hayvanlarla sokaktaki can dostlarını da sahipsiz bırakmadı. Haytap, internet alışveriş platformu Getir ve Bursa Büyükşehir Belediyesi'yle ortaklaşa yürütülen çalışma kapsamında satın alınan 1 buçuk ton mama Bayraklı Belediyesi Veteriner İşleri Müdürlüğü'ne teslim edildi. Ekipler belirli periyotlarla ilçedeki sokak hayvanlarını besleyecek.

Sinop Belediyesi, Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı tarafından desteklenen, ihalesi 07.07.2020 tarihinde gerçekleştirilip 14.08.2020 tarihinde sözleşmesi imzalanan Buzhane Binası projesi çalışmaları tüm hızıyla devam ediyor. Tarihi Buzhane Binası restorasyonu bittiğinde Sabahattin Ali Kültür Merkezi olarak hizmet verecek. Proje 11.11.2021 tarihinde teslim alınacak.

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş, büyükşehir belediyesi bünyesinde yer alan lüks araçları teker teker satışa çıkarıyor. Tüm birimlere tasarruf uygulamalarının artırılması ve israfla mücadele edilmesine yönelik genelge gönderen Başkan Yavaş, geçmiş dönemde alınan ve masraflı yüksek olan lüks araçların satılmasını istedi. BELKA Anonim Şirketi 1 adet lüks arazi ve 3 adet binek aracın satışı için kapalı zarf pazarlık yöntemiyle ihaleye çıkaracak. Lüks araçların satışından 2 milyon 15 bin TL gelir elde edilmesi bekleniyor.

Mersin Büyükşehir Belediyesi Kadın ve Aile Hizmetleri Dairesi Başkanlığı tarafından kooperatifçilik faaliyetleri için kullanılmaya başlanan ve yıllar sonra aslı kimliğine dönen Atatürk'ün mirası Gazi Çiftliği, büyük bir kütüphaneye kavuşuyor. Gazi Çiftliği'nde bundan böyle kadın emeğinin ve kooperatifçilik hizmetlerinin yanı sıra okuma faaliyetleri de sürdürülecek.

İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı toplu ulaşım kurum ve kuruluşlarında tüm araçlar gün boyu her seferden sonra dezenfekte ediliyor. Otobüsler, metro ve tramvay vagonlarıyla gemiler insan ve çevre sağlığına zararı bulunmayan su bazlı temizlik ürünleriyle virüslerden ve mikroplardan arındırılıyor.

Mersin Büyükşehir Belediyesi geçen yıl başlattığı "Süt Senin Gurur Mersin" in sloganıyla projesinin dağıtım ağını genişletiyor. Daha çok öğrenciye süt ulaştırmak amacıyla yürütülen proje kapsamında hem çocuklar süt içmeye teşvik ediliyor hem de Mersin'deki süt kooperatifleri destekleniyor.

Tepebaşı Belediyesi tarafından hizmete sunulan Sakintepe Soğuk Hava Deposu, üreticilerin ürünlerinin ilk günkü tazeliğiyle tüketicilere ulaştırılması noktasında önemli bir rol oynuyor. Özellikle küçük üreticilerin büyük emeklerle ürettiği ürünler olumsuz hava şartlarından etkilenmeyecek şekilde Tepebaşı Belediyesi'nin hijyen ve teknoloji açısından birinci sınıf hizmet veren Sakintepe Soğuk Hava Deposu'nda uygun sıcaklıklarda muhafaza ediliyor. Böylelikle ürünler haftada üç gün hizmet veren Kadın Üretici Ürün Satış Noktası'nda tarladan çıktığı ilk günkü tazeliğiyle Eskişehirliyle ulaştırılmış oluyor.

Çan Belediyesi, İstiklal Mahallesi Güngören Mevkisi'nde yıllardır tatlı su sorunu yaşayan ve tatlı su ihtiyaçlarını karşılamak için şehrin iç kesimlerine giden vatandaşların "içme suyunu" ayağına getiriyor.

Güzelbahçe Belediyesi, Atatürk Mahallesi Çarşı ve Meydan Projesi vadini gerçekleştiriyor. Güzelbahçe'nin en eski mahallelerinden olan Atatürk Mahallesi'nin çarşısı ve meydanı yenileniyor. Güzelbahçe Belediye Başkanı Mustafa İnce, CHP Güzelbahçe İlçe Başkanı Çağlayan Bilgen, AK Parti Güzelbahçe İlçe Başkanı Ali Eşref Demir, İYİ Parti Güzelbahçe İlçe Başkanı Afet Albaş ve belediye meclis üyeleri Atatürk Mahallesi'ndeki çalışmaları yerinde inceledi, Başkan İnce projeye ilgili bilgilendirme yaptı.

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer'in büyükşehir ve ilçe belediyeleri arasındaki koordinasyonu sağlamak, yurttaşların sorunlarına hızla çözüm üretmek amacıyla başlattığı 30 ilçede 500 gün çalışmalarını içeren belediye başkanları toplantıları tamamlandı. Başkan Soyer, toplantıların sonucunda Çeşme Belediye Başkanı Ekrem Oran'ın sunumunu dinledi.

Ankara Büyükşehir Belediyesi EGO Genel Müdürlüğü, ANKARAY İşletmesi'nde yolcuların daha konforlu ve güvenli ulaşım sağlayabilmeleri için buraj çalışması başlattı. Tren hattının milimetrik ölçümlerle düzeltilerek yolculara daha sarsıntısız ve güvenli bir ulaşım imkânı sağlayan buraj çalışması 23.50-06.00 saatleri arasında bir ay boyunca uygulanacak.

Merkezefendi Belediyesi, 1200 Evler Mahallesi'nde hizmet veren pazaryerini yenileyerek üstü kapalı hâle getirecek. Modern bir görünümün sağlanacağı pazaryerinin inşaat çalışmaları 5 ay içerisinde tamamlanacak. 3.186 metrekarelik alandaki yeni pazaryerinde 15 dükkân, 68 esnaf tezgâhi ve 32 müstahsil hizmet verecek.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, "Bölgesel İstihdam Ofisleri"nin 8.'sini Tuzla'da açtı. Açılış nedeniyle düzenlenen törende konuşan Başkan Ekrem İmamoğlu, İBB'nin tek başına Türkiye'nin istihdamının ya da ekonominin sorunları çözecek bir kurum olmadığını altını çizdi. "Ama her birimiz bu süreçleri ayağa kaldırmak adına doğru metotlarla, doğru yol haritalarıyla el vermeli, güç katmalı ve sistemin içerisine kendisini, kendimizi sorumlu olarak eklemeliyiz ki bu sorunların üstesinden gelebilelim" dedi. İmamoğlu, iş bulma konusunun "ahbap-çavuş ilişkisi" değil, liyakat meselesi olduğuna vurgu yaptı. Amaçlarının, "doğru adrese, doğru insanı yönlendirmek" olduğunun altını çizen İmamoğlu, yıl sonuna kadar ofis sayısını 12'ye çıkarmayı hedeflediklerini belirtti.

Mudanya Belediyesi, artan koronavirus vakalarına karşı önlemler kapsamında antiviral dezenfektan dağıtımını sürdürüyor. Talep edenler veterinerlik hizmetleri birimine giderek tutanak karşılığında antiviral dezenfektan paketlerini ücretsiz alabiliyor. Ayrıca oturduğu apartmanda, sitede ya da müstakil evlerde dezenfektan çalışmasını kendisi yapmak isteyenlere de antiviral dezenfektan paketleri hazırlandı. Talep edenler hafta içi mesai saatlerinde veterinerlik hizmetleri birimine giderek tutanak karşılığında antiviral dezenfektan paketlerine ücretsiz ulaşıyor.

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, geçtiğimiz günlerde belediye iştiraki olan ESPARK'ın 3.000'e yakın emekçisi için toplu iş sözleşmesi imzaladı. Büyükşehir belediyesi, ESTRAM bünyesindeki emekçiler için de Demiryol-İş Sendikası'yla görüşmeleri sürdürüyor.

Efeler Belediye

Başkanı Mehmet Fatih Atay'ın talimatıyla Fen İşleri Müdürlüğü, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü ile Emlak ve İstimlak Müdürlüğü'nde görevli 5 personel İzmir depreminin ardından Kuşadası'nda zarar gören binaların hasar tespit çalışmalarına katıldı.

Hatay Büyükşehir Belediyesi

Antakya'nın en merkezi noktalarından birinde başlattığı önemli çalışmaya ara vermeden devam ediyor. Köprübaşında bulunan Yeraltı Çarşısı'nın üzerinde yepyeni bir kent meydanı projesi sürdüren Büyükşehir Fen İşleri Daire Başkanlığı'na bağlı ekipler çalışmalarına hız kesmeden devam ediyor.

Mersin Büyükşehir Belediyesi

Covid-19 virüsüne karşı yürütülen mücadele kapsamında toplu taşımada HES kodu dönemini başlattı. Vatandaşların Kentkart ve HES kodu entegrasyonunu daha kolay bir şekilde yapabilmesi için mobil hizmet aracı devreye girdi.

Çorlu Belediyesi

Fen İşleri Müdürlüğü ekipleri tarafından şantiyede üretilen yeni tip taksi durakları şehrin muhtelif noktalarındaki duraklarla değiştiriliyor. Projeye Çorlu'da mevcut taksi duraklarını tek tip hâle getirerek estetik bir görünüme kavuşturmak hedefleniyor.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu, yedi ilçeye hizmet verecek olan Ataköy İleri Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisi ikinci kademesinin açılışını gerçekleştirdi.

Yenimahalle Belediyesi, Toplumsal Dayanışma Merkezi "Derman Market"i hizmete açtı. İlçe sakinlerinin yoğun ilgisi eşliğinde gerçekleşen Derman Market açılışına Yenimahalle Belediye Başkanı Fethi Yaşar'ın yanı sıra CHP Yerel Yönetimlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı ve Ordu Milletvekili Seyit Torun, CHP Ankara İl Başkanı Ali Hikmet Akıllı, CHP Yenimahalle İlçe Başkanı Ferudun Güngör, CHP Sincan İlçe Başkanı Ömer Yılmaz, İyi Parti Yenimahalle İlçe Başkanı Dursun Tekin, Belediye Başkan Vekili Mehmet Kartal, Belediye Başkan Yardımcıları Erhan Aras, Yaşar Neslihanoglu, Hüseyin Boran, belediye meclis üyeleri ve muhtarlar katıldı.

Muratpaşa Belediye Başkanı Ümit Uysal, 6. yılını geride bırakan Turunç Masa'nın bir yönetim sistemi olduğunu belirterek "Halkın iradesine göre belediyeyi şekillendiriyoruz. Her insana muhataplık veriyoruz. Her insana kıymet veriyoruz. Her insan kendisini önemli hissediyor ve sonuç alıyor" diye konuştu. Başkan Uysal, şunları söyledi: "Turunç Masa'yı üç kelimeyle tarif et deseler 'demokratik, yönetim ve disiplin' derim. 7 gün 24 saat çalışan 444 80 07 numaralı çağrı merkezi, gezici ekipler, sosyal medya, web, basın gibi birimlerle çalışan Turunç Masa, Muratpaşa'nın âdeta nabzını tutuyor. Turunç Masa, kurulduğu günden bu yana 510.368 nüfusa sahip ilçenin %89.87'sine ulaştı. Turunç Masa; çağrı merkezi, başvuru masası, sosyal medya hesapları gibi araçlar üzerinden tam 1 milyon 850 bin 560 başvuru aldı. %87.86'lık vatandaş memnuniyet oranına ulaştı. Çağrı merkezi 6 yılda 1 milyon 161 bin 821 çağrıya cevap verdi. Türkiye genelinde örnek alınan bir mekanizma oluşturduk. Şimdi, 'Bunu nasıl geliştirebiliriz, daha da iyi hâle nasıl getirebiliriz' üzerine kafa yormamız lazım. Hem mükemmel sistemimizi işletmek hem de yeni özellikler kazandırmak üzerine düşünmemiz lazım" dedi.

Samandağ Belediye Başkanı Refik Eryılmaz kadınlara istihdam sağlamak ve seri üretime geçmek amacıyla kurulan Samandağ Belediyesi Kadın Girişimi Kooperatifi Üretimevi'nin açılışını gerçekleştirdi.

Çan Belediyesi, Vaiz Mustafa Sokak'ta ikamet eden vatandaşlar ve esnaf sokakları için otopark alanı ve çevre düzenlemesi, oturma grubuyla aydınlatma çalışmalarını içeren 3 alternatifli projede kararını verdi. Sokak sakinlerinin "sesine kulak vermek" için oluşturulan oy sandığında sonuçlar belli oldu. Vatandaşların gözü önünde açılan sandıkta "2. Proje" oy kullanımlar tarafından daha fazla beğenilen çalışma oldu.

Bodrum Belediyesi, Yarımada genelindeki bakımsız kalan tüm yeşil alanları rehabilite ederek halkın hizmetine sunuyor. Belediye Park ve Bahçeler Müdürlüğü tarafından Çırkan'daki 5.700 metrekare alan üzerinde geçtiğimiz ay başlayan Leleg Parkı ve yürüyüş yolu çalışmaları tamamlandı. 2.400 metrekarelik yeşil alanın yer aldığı projede üç ayrı çocuk oyun alanı, spor aletleri ve yürüyüş yolu bulunuyor. 630 metre uzunluğundaki yürüyüş parkuru sağlıklı yaşam tutkunları için daha şimdiden cazibe merkezi oldu.

Karşıyaka Belediyesi, depremin ardından harekete geçerek eski yapıların yenilenmesi amacıyla kentsel dönüşüm müdürlüğü kurmaya karar verdi. Karşıyaka, bu müdürlüğü kuran İzmir'in ilk ilçe belediyesi olacak.

Antalya Büyükşehir Belediyesi, glütensiz beslenmek zorunda olan çölyak hastaları için gıda paketi yardımının ardından şimdi de EKDAĞ A.Ş. Sosyal Tesisleri'nde özel menü çıkarıyor. Glütensiz pişirme koşullarında hazırlanan birbirinden lezzetli yemekler çölyak hastalarını bekliyor. Antalya Çölyak Derneği Başkanı Hakan Yılmaz, sosyal tesislerde glütensiz menü sunulmasının çölyak hastası bulunan ailelerin sosyalleşmesi açısından son derece önemli olduğunu söyledi.

Bolu Belediyesi tarafından Umutkent Mahallesi'nde girişimcilik ve el becerileri kursu açıldı. Bolu Belediyesi ve Bolu Bağışçılar Vakfı işbirliğinde düzenlenen kursun açılışını Bolu Belediye Başkanı Tanju Özcan ve Bolu Bağışçılar Vakfı yöneticileri yaptı. Başkan Özcan, açılış programı sonrası kurs öğretmenlerinden eğitimler hakkında bilgiler alarak kursiyerlere başarılar diledi.

Mersin Büyükşehir Belediye Başkanı Vahap Seçer, Veri Tabanlı Gözetleme Sistemi Merkezi'nin (SCADA) açılışını yaptı. SCADA Merkezi'yle MESKİ artık kırsaldan kent merkezindeki mahallelere kadar pek çok noktada atık su, içme suyu ve basınç değerlerinin kontrollerine anlık olarak müdahale edebilecek. Bu sayede su kaynakları verimli kullanılacak, arızalara anında müdahale edilebilecek ve kayıp-kaçak su kullanımlarının önüne geçilecek. Kaçak kullanılan suların bedelini vatandaş ödemek zorunda kalmayacak.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İstanbul'a ilk basınçlı suyu veren Terkos Pompa İstasyonu'nun bakım onarım çalışmasını yapıyor. 1885'de 2. Abdülhamit döneminde hizmete giren, yüz yıla yakın süredir İstanbullu'ya hizmet veren tesisdeki mekanizmalar yeniden çalışır hâle getirilerek kentin kültür hazinesine kazandırılacak.

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, artan kırsal nüfus nedeniyle su sıkıntısı yaşanan mahallelerde ESKİ tarafından gerçekleştirilen çalışmalarla mahallelerin su sorununu çözmeye devam ediyor. Bu kapsamda Sivrihisar'a bağlı Hüdavendigar Mahallesi'nde gerçekleştirilen sondaj çalışmaları da olumlu sonuç verdi ve mahallenin su sorunu çözüldü.

Çorlu Belediye Başkan Yardımcısı Oktay Çolpan, Çorlu Belediyesi olarak afetlere hazırlık kapsamında afet konteyner sayılarını her geçen gün artırdıklarını söyledi. Başkan Yardımcısı Çolpan açıklamasında Çorlu'nun Kuzey Anadolu Fay Hattı etkisinde olan yerleşim noktalarından biri olduğunu belirterek, "Bu fay hattının yüksek miktarda enerji biriktirdiği ve biriken enerjinin büyük miktarında açığa çıkması durumunda 7 ve üzerindeki büyüklükte bir depreme sebep olabileceği konusunda jeofizik mühendisleri tarafından açıklamalar yapılmaktadır" dedi.

Efeler Belediyesi,

enginar başta olmak üzere ilçede yetişen incir, kestane, ceviz gibi ürünlerin kadın çalışanların elinde şekilleneceği fabrikada önemli bir adım daha atıyor. Başkan Mehmet Fatih Atay, "Hem enginarın tanıtımı hem de enginar yetiştiren çiftçilerimizin daha çok para kazanmaları için bu fabrikayı kuruyoruz. Kadınların çalıştığı fabrika oluşturacağız diye söz vermiştim. Bu konuda pozitif ayrımcılık yapıyoruz. Bu fabrikada yalnızca kadınlar çalışacak. Sözümü gerçekleştirmenin mutluluğunu yaşıyorum" dedi.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanı Ekrem İmamoğlu, Üsküdar Meydanı'nda ve sahilinde yaşanan su baskınlarını sona erdirecek "Bülbüldere Yağmur Suyu Tüneli" için düzenlenen törende konuştu. Beş ay gibi kısa bir sürede tamamlanan delme işlemi nedeniyle İSKİ'yi kutlayan İmamoğlu, "Altyapıdan üstyapıya şehrin tüm yeşil alanlarını gözetken ve en önemli konusu olan depremi önceleyen bir anlayışla süreci yönetmeye devam ediyoruz. Bu anlamda İSKİ de bizim gurur duyduğumuz, önceliğini iyi planlamış, yatırımlarını ona göre yapan, kıymetli kurumlarımızın başında geliyor" dedi.

Mersin Büyükşehir Belediyesi, yapısal sorunlar ve kapasite yetersizliği yaşanan tek katlı otoparkın yerine 350 araç ve 40 motosiklet kapasiteli 2 katlı otopark yapılacak. Yeraltı otoparkının üstü ise kent meydanı olacak.

Muğla Büyükşehir Belediyesi il genelinde 13 ilçedeki 88 köy okuluna Türk ve dünya edebiyatından seçme 100 temel eseri dağıtıyor. 9-15 Kasım Dünya Çocuk Kitapları Haftası için düzenlenen "Bir Kitap da Sen Yolla" projesine bağışlanan kitaplar bu dağıtımlarda okullara teslim ediliyor. Muğla Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Gürün'ün katılımıyla ilk kitap başışı Menteşe İlçesi Çiftlik İlkokulu'na yapıldı.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi iştiraki KİPTAŞ, Okmeydanı'nda kentsel dönüşüm sürecinde önemli bir yere sahip olan ve Van Blokları'nın da içinde bulunduğu 130 konutu teslim hâle getirdi. Beyoğlu Belediyesi'yle ortak yapılan çalışmada 80 konut hak sahiplerine dağıtılırken geriye kalan 50 konut da kentsel dönüşüm sürecinde stok konut kapsamında kullanılacak.

Atakum Belediyesi, kırsal kalkınmayı destekleme faaliyetleri kapsamında ilçeye bağlı 27 kırsal mahallede kadınlara yönelik "Doğal Peynir Üretim Atölyesi" gerçekleştirecek. Eğitim çalışmalarının ardından üretime gönüllü olan kadın sayısının yüksek olduğu mahallelerde mini mandıralar kurulacak. Bu üretim tesislerinde uzmanların gözetimi altında doğal ve hijyenik yöntemlerle imal edilen peynir çeşitleri Atakum Belediyesi'nin paydaşı Atakum Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi (ATAK) tarafından paketli ürün hâline getirilecek.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, gençlerin kişisel gelişimlerine ve kariyerlerine katkı sağlamak, onlara farklı birçok alanda yeni bakış açıları sunmak için hayata geçirdiği Gençlik Ofisleri'nde yeni dönem eğitim programlarına başlıyor. Gençler için üç farklı şubede düzenlenecek derslerle İngilizce, diksiyon, fotoğrafçılık, mülakat teknikleri ve CV hazırlama konularında eğitimler verilecek.

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin düzenlediği "İzmir Depremi Ortak Akıl Buluşması", alanında söz sahibi bilim insanlarını bir araya getirdi. Deprem psikolojik sonuçlarını değerlendiren Sosyal Psikolog Prof. Dr. Melek Göregenli, kentte stres düzeyinin arttığını dile getirdi. Göregenli, İzmir'in en büyük şansının deprem sonrası sığınacak boş alanların varlığı olduğuna dikkat çekerek, "O alanları kapatsaydık çadır kuracak yerimiz bile kalmazdı. Kamusal alanlarımızı gözümüz gibi korumalıyız" dedi.

Mersin Büyükşehir Belediyesi özellikle kırsal kesimlerdeki mahallelerde parkı olmayan yerleri belirleyerek sorumluluk alanında bulunan tüm bölgelere oyun grubu koyacak. Park ve Bahçeler Dairesi Başkanlığı bu kapsamda "Adını Sen Koy" projesini hayata geçiriyor.

Çankaya Belediyesi, Birleşik Krallık, Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı (UN-Habitat) ve Arup işbirliğiyle "Sağlıklı Sokaklar Projesi" hazırlıyor. Proje, Birleşik Krallık Dışişleri ve Kalkınma Bakanlığı (FCDO) "Küresel Geleceğin Şehirleri Refah Fonu Programı" kapsamında yürütülüyor.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Meclisi, İSKİ Genel Müdürlüğü'nün 7 milyar 959 milyon 457 bin TL olan 2021 yılı bütçesiyle yatırım ve performans programlarını onayladı. Toplantıda bütçeyi meclise sunan İSKİ Genel Müdürü Raif Mermutlu, bütçenin yarısına yakınına yatırımlara ayırdıklarını belirterek su yatırımlarını büyük oranda tamamladıklarını, çok büyük çapta atık su, dere ıslahı gibi çevre yatırımlarının da bu yıl sonu ve gelecek yıl tamamlayacağını söyledi.

Büyükçekmece Belediyesi hasarlı ve deprem riski taşıyan konutlarda oturan 67 ailenin deprem kâbusunu sona erdiriyor. Hasarlı oldukları tespit edilen riskli 13 ayrı binada yer alan 96 konut ve 4 iş yerinin belediyeye bağlı ekipler tarafından yıkımı yapıldı. Yıkım esnasında açıklamalarda bulunan Büyükçekmece Belediye Başkanı Hasan Akgün, depremden ciddi anlamda etkilenecek bölgelerin kentsel dönüşümüne tabi olabilmelerinin önündeki engelin İBB Meclisi olduğunu söyledi.

Antalya Büyükşehir Belediyesi, çevre dostu projelerini ilçelerde hayata geçirmeye devam ediyor.

Ormana Mahallesi'nde ASAT Genel Müdürlüğü tarafından yapılan paket arıtma tesisiyle atık su çevre ve insan sağlığına zarar vermeden deşarj edilecek.

Seyhan Belediyesi, halkı spora teşvik etmek ve hareketli yaşamlarına katkı sunmak için her gün 5 ayrı noktada uzman eğitmenlerce sabah sporu yaptırıyor.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Gürpınar Siteler Bölgesi'nde yıllardır çözülmemeyen kentsel dönüşüm sorunu Beylikdüzü Belediyesi ve KİPTAŞ A.Ş. arasında sağlanan anlaşmayla çözüme kavuştu. "Gürpınar Siteler Bölgesi Protokol İmza Töreni"nde konuşan İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu, kendi ilçe belediye başkanlığı döneminde sorunun çözümü için yaptığı mücadelenin bu şekilde çözümlenmesinden duyduğu mutluluğu dile getirdi.

Ceyhan Belediye Başkanı Hülya Erdem, her mahalleye bir park diyerek Namık Kemal Mahallesi'nde atıl hâlde bulunan ve vatandaşların şikâyetçi olduğu alanı Ceyhan'a kazandırmayı hedefliyor. Toplam 6.400 metrekare alana yapılacak olan park, 3.000 metrekare yeşil alana sahip olacak.

Lüleburgaz Belediyesi kent genelinde tehlike saçan hurda araçları tek tek kaldırmaya başladı. İlk etapta Köprübaşı Sanayi Sitesi'ndeki araçları Yediemin depolarına kaldırmaya başlayan Zabıta Müdürlüğü'ne bağlı ekipler, buradaki çalışmanın ardından etap etap diğer bölgelerdeki araçları toplamaya devam edecek.

Merkezefendi Belediyesi, spor alanındaki hizmetlerine devam ediyor. Bu kapsamda Merkezefendi sınırları içerisinde faaliyet gösteren 60 amatör spor kulübüne 400 bin TL'lik spor malzemesi desteği sağlandı.

Narlıdere Belediyesi, deprem sonrası Bayraklı'daki enkazlardan sağ kurtulan depremdede kediler için "geçici sahiplendirme" projesi başlattı. Son on gün içinde Narlıdere'deki 25 aile depremden etkilenen can dostlara yuva oldu. Başkan Ali Engin, "Bu süreçte can dostlarımızın sağlığı ve iyi bakımı önemli. Can dost kardeşliğine örnek olabilecek güzel bir projeyi başlatmanın mutluluğunu yaşıyoruz" dedi.

Karşıyaka Belediyesi, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını yaygınlaştırmak ve karbon salınımının azaltılmasına katkı sağlamak amacıyla ilçeye ikinci güneş enerjisi santralini de kazandırdı. Tüm çalışmaları tamamlanan tesisin bir ay içerisinde açılması ve faaliyete geçirilmesi planlanıyor.

DAYANIŞMA

Ankara Büyükşehir Belediyesi, Hatay'ın Belen

ilçesinde Ekim ayında çıkan ve tüm Türkiye'yi üzen orman yangınından dolayı yok olan ağaçlar için harekete geçti. Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş'ın 32.000 belediye personeli adına Hatay'a 32.000 fidan gönderileceğini açıklamasının ardından hazırlanan çam fidanları yola çıktı.

Beylikdüzü Belediye Başkanı Mehmet Murat Çalık, birçok medeniyete ev sahipliği yapan Hatay'da çeşitli temaslarda bulundu. Başkan Çalık, Hatay'da çıkan yangınlarda hasar gören yerlere narenciye ve zeytin fidanı, büyükbaş besi hayvanı başışı ve yanan konutlara tadilat desteği vererek toplamda 51 haneye nefes olduklarını belirtti.

Yenimahalle Belediyesi, İç Anadolu Belediyeler Birliği, koronavirüsün toplumsal etkisi ve havaların soğuması nedeniyle yemek bulmakta zorlanan sokak hayvanlarına yardım elini uzattı. Birlik Başkanı ve Yenimahalle Belediye Başkanı Fethi Yaşar'ın başkanlığında hazırlanan "Sokakta Yaşayan Özgür Hayvan Dostlarımızı Besleme Desteği" adlı proje ilk etapta 2 tona yakın mama desteğiyle başladı.

Bayraklı Belediyesi, "Biz Büyük Bir Aileyiz, Biz Bayraklıyız" diyerek yaraların sarıldığı Bayraklı'da ev eşyası ihtiyacı olan vatandaşlara yönelik "El Ver Gönül Al" kampanyası başladı. Kampanya kapsamında internet üzerinden başvuracak vatandaşlar ev eşyası desteğinde veya ihtiyaç talebinde bulunabilecek. Bayraklı Belediye Başkanı Serdar Sandal, "Yaralarımızı birlikte saracağız. Tüm hayırsever vatandaşlarımızı kampanyamıza destek olmaya davet ediyoruz" dedi. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin "Bir Kira Bir Yuva" kampanyası gibi iyilik ağını büyütecek "El Ver Gönül Al" uygulaması kapsamında eşya desteğinde bulunmak isteyen yardımsever vatandaşlarla ihtiyaç sahipleri Bayraklı'da bir araya geliyor.

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş, "iyilik bulaşıcıdır" anlayışla pandemi sürecinde vatandaşların ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik hizmetlere devam ediyor. İnsan odaklı projeleri hayata geçiren Başkan Yavaş, son olarak sosyal medya hesapları üzerinden karantina sürecinde olan tüm vatandaşların 15 günlük kahvaltı ve akşam yemeklerini ücretsiz karşılayacaklarını açıkladı. Bu hizmetten yararlanmak isteyen vatandaşlar Başkent 153 ya da "0530 010 0750" numaralı hattı arayabilecek. Eczane gibi acil ihtiyaçlar için Başkent 153 üzerinden talepte bulunabilecek.

Küçükçekmece Belediyesi, geri dönüşüm ve sıfır atık projeleriyle çevre koruma bilincini artırmayı hedefliyor. Atık giysi kumbarası projesiyle de ikinci el kıyafetleri dönüştürerek engelsiz yaşama katkı sağlıyor. Türkiye Sakatlar Derneği ve Küçükçekmece Belediyesi işbirliğiyle ilçede 350 noktaya yerleştirilen ikinci el giysi kumbaralarından elde edilen gelirle engelli vatandaşların ihtiyaçları karşılanıyor. Projeye bir yıl içerisinde 6 üniversite öğrencisine burs verilirken engelli sporcu Milli Okçu Burcu Dağ'a da 20 bin TL değerinde yay ve malzemeleri satın alınarak teslim edildi.

Menteşe Belediyesi, depremzedelerin yaralarını sarmak için vatandaşların bağışlarıyla Mentese Belediyesi'nde toplanan yardımları İzmir'e gönderdi. Mentese Belediye Başkanı Bahattin Gümüş, "Hayırsever vatandaşlarımız tarafından bağışlanan gıda, hijyen seti, su, oyuncak, battaniye, bebek bezi gibi yardım malzemeleri depremzedelere ulaştırılmak üzere yola çıktı. Yaşanan afet sonrası tüm imkânlarımızla koordineli bir şekilde deprem bölgesine destek olmak için çalışıyoruz. Depremzedelere destek olmak için bağışta bulunan tüm vatandaşlarımıza duyarlılıkları için teşekkür ediyorum. İzmir'in yaralarını hep birlikte saracağız" dedi.

Ankara Büyükşehir Belediyesi, sosyal yardım alan 163.000 aileye konserve kavurma ve kıyama, gıda (nohut) paketiyle 300 TL'lik alışveriş kartı dağıtımına başladı. Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı ekipleri dağıtımına ilk olarak Etimesgut Suvari Mahallesi'nden başladı. Sosyal Hizmetler Daire Başkanı Halit Özdilek, Başkan Yavaş'ın talebi doğrultusunda sosyal yardımların kapsamının genişletileceğini ve Başkent Kart sistemine geçileceğini açıkladı.

Çankaya Belediyesi, Çankaya Kadın Eli ve Emeği Yardımlaşma Dayanışma Kooperatifi'yle işbirliği halinde bir projeyi daha hayata geçirdi. Çankaya Belediyesi kış aylarında ihtiyaç sahiplerine dağıtacağı meyveler için kadınların ördüğü fileleri satın alarak hem sosyal hem ekonomik dayanışma örneğine imza atacak.

Efeler Belediyesi'nin düzenlediği deprem toplantısında ilçede meydana gelebilecek olası bir depreme hazırlık ve depremin en az hasarla atlabilmesi için alınacak önlemler, yapılabilecek çalışmalar konuşuldu. Efeler'deki sivil toplum örgütleri, kurum ve kuruluşların temsilcileri Efeler Belediyesi'nin organize ettiği toplantıda olası bir depremin yol haritasını konuşmak için bir araya geldi. Efeler Belediye Başkanı Mehmet Fatih Atay, çalışmalar sonucu elde ettikleri verilere göre Efeler'deki binaların 4'te 3'ünün dayanıksız olduğunu açıkladı. Başkan Atay, "Tüm kurumlar olarak birlikte çalışıp acil tedbirler almalıyız" dedi.

Akhisar Belediyesi,

ilçe genelindeki caddelerde ve sokaklarda budanan ağaç dallarını ihtiyaç sahiplerine ücretsiz ulaştırıyor. Akhisar Belediyesi'nin, Park Bahçeler Müdürlüğü ve Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü işbirliğiyle başlattığı projede mevsiminde budanan dalları yakacak odun hâline getirilerek ihtiyaç sahiplerine ücretsiz ulaştırılıyor.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, Karadeniz bölgesindeki 15 belediyenin "Dayanışma Yaşatır" sloganıyla depremzedelere gönderdiği iki tır dolusu çayı teslim aldı. İzmir Büyükşehir Belediyesi yetkilileri tarafından teslim alınan çaylar depremden zarar gören yurttaşlara dağıtılacak.

Muratpaşa

Belediyesi'nin 30 Ekim'deki depremden etkilenen İzmir'in Bayraklı ilçesinde kurduğu kreş-oyun çadırı çocuklar için yuva oldu. Çocuklar gelişimlerine uygun programlara katılırken 10 Kasım'da da Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü anmak için özel bir etkinlik düzenlendi.

Konak Belediyesi, İzmir depreminden 15 gün önce afetlere karşı birlikte çalışmaya karar verdiği AKUT'la işbirliği protokolünü imzaladı. Belediye, ilçede toplanan tekstil atıklarını ihtiyaç sahibi ailelere gıda, öğrencilere burs yardımına dönüştürecek örnek işbirliği için de Kızılay'la el ele verdi.

İzmir Büyükşehir Belediyesi Çin'in Ankara Büyükelçiliği tarafından İzmirli depremzedelere ulaştırılmak üzere gönderilen 20 bin dolar değerindeki beyaz eşyayı teslim aldı. 51 çamaşır ve 51 bulaşık makinesinden oluşan yardım malzemeleri depremde eşyalarını kaybeden ailelere dağıtılacak.

TARIM

Aydın Büyükşehir Belediyesi tarafından elde edilen ürünlerin Ata Tohumları bu yıl da toprakla buluşturuldu. Halk Ege Et marketlerinde Aydınlılar ve İzmirliiler ile buluşturulan ve çok beğenilen sebzelerin bu yıl erken hasatla Şubat ayında raflarda yerini alması planlanıyor. Aydın Büyükşehir Belediye Başkanı Özlem Çerçioğlu, sürdürülebilir tarım politikalarına ağırlık verdiklerinin altını çizerek verim ve lezzet olarak ithal tohumlardan hiçbir eksikliği olmadığı gibi daha sağlıklı olan Aydın'ın yerel tarım ürünlerini yaşatmaya devam edeceklerini ifade etti.

Nilüfer Belediyesi, Akçalar Mahallesi'nde hayata geçirdiği Çiftçi Evi'nde ürün çeşitliliğini ve verimini artırmak amacıyla çiftçilere yönelik eğitimler düzenlemeye başladı. Eğitimde, Uludağ Üniversitesi'nden Doç. Dr. Barış Bülent Aşık "Gübrelemede Yol gösterici Olarak Toprak ve Bitki Analizleri" konusunda önemli bilgiler paylaştı.

Aydın Büyükşehir Belediyesi tarafından hem makine teçhizatı desteklemesi yapılan hem de Halk Ege Et üzerinden yeni satış kanalı açılan Yenipazar Kadın, Çevre, Kültür ve İşletme Kooperatifi'nin üretim kapasitesi ve satışları arttı. Kadın kooperatifinin başkanı Fadime Özkan, verilen desteklerden dolayı Aydın Büyükşehir Belediye Başkanı Özlem Çerçioğlu'na teşekkür ederken üretimin artmasından dolayı daha fazla kadının kazanç elde etmeye başladığını söyledi.

Muğla Büyükşehir Belediyesi Akıllı Tarım Projeleri kapsamında Karakılıç Buğdayı ekimi gerçekleştirdi. Yatağan Bahçeyaka Mahallesi'ndeki büyükşehir arazisinde 8 farklı ilden temin edilen 17 farklı Karakılıç Buğdayı çeşidinin 6 metrekairelik 17 deneme parseline ekimi gerçekleştirildi.

Beylikdüzü Belediyesi, paylaşmanın ve dayanışmanın en güzel örneklerinden biri olan Yaşam Bahçesi'nde ilk kış hasadını yaptı. Proje hayata geçerken yıllık hedeflerinin 35 ton olduğunu ancak kışlık ürünlerdeki 15 ton hasatla bu rakamın 40 tonu aşacağını belirten Beylikdüzü Belediye Başkanı Mehmet Murat Çalık, "Ekilen ürünlerimizin büyük bir kısmı filizlendi, bugün ilk kışlık hasadımızı gerçekleştiriyoruz. Üretmek ve üretim yapmak çok kıymetli. Hele ki şehrin ortasında tarımsal üretim yapmanın ayrı bir kıymeti var" şeklinde konuştu.

Kemalpaşa Belediyesi bünyesinde bulunan 24 dönümlük araziye 400 kilogram Karakılıç Buğdayı ekimi gerçekleştirdi. Projede tarlaya ilk tohumları Kemalpaşa Belediye Başkanı Rıdvan Karakayalı serpti.

Bornova Belediyesi'nin ilçenin eski köy yerleşimlerinden Yaka Mahallesi'ndeki 20 dönümlük atıl arazide iki yıl önce kurduğu Doğal Tarım Çiftliği, doğal tarım gönüllülerin merkezi hâline dönüştü. İzmir'deki gıda topluluklarının temsilcileri pek çok türde doğal ürünün yetiştirildiği alanda bir araya geldi. Gönüllüler, doğal yöntemlerle üretilen ürünlerin insan sağlığı açısından çok önemli olduğuna dikkat çekti.

EĞİTİM

Muratpaşa Belediyesi'nin uzaktan eğitime erişim imkânları kısıtlı ailelerin çocukları için başlattığı İmece Tablet Kampanyası sürüyor. Antalya Sanayici ve İş İnsanları Derneği (ANSIAD) ve Diana Turizm, toplam 20 tableti Muratpaşa Belediyesi'ne teslim etti.

Tepebaşı Belediyesi'nin Belde Evleri'nde ücretsiz olarak ve sınırlı sayıda katılımcıyla düzenlenen kış dönemi kursları koronavirüsle mücadele kapsamında alınan tedbirler altında sürüyor. HES kodlarının alınmasının ve ateşlerinin ölçülmesinin ardından titizlikle dezenfekte edilen sınıflara giren kursiyer kadınlar uzman eğitmenler tarafından verilen kurslarda hem öğreniyor hem de sosyalleşiyor.

Antalya Büyükşehir Belediyesi, Antalya genelinde sosyal ve ekonomik yoksunluk içerisinde bulunan ve desteklenmesi gereken yardıma muhtaç çocuklara, gençlere, kadınlara, yaşlılara ve engellilere yönelik sosyal projeleriyle yüzleri güldürüyor. Büyükşehir belediyesi, Covid-19 salgını nedeniyle evinde eğitim gören ancak maddi yetersizlikten dolayı bilgisayar ve tableti olmayan öğrencilere yönelik tablet yardımına Antalya merkezinde ve ilçelerde devam ediyor.

Tepebaşı Belediyesi, her yıl on binlerce kişinin faydalandığı ve 3 noktada hizmet veren Gençlik Merkezleri'yle gençlerin gelişimine destek olmayı ve geleceklerine katkı sağlamayı sürdürüyor. Yüz yüze gerçekleştirilecek kurslar kapsamında İngilizce speaking, photoshop, temel oyunculuk, gitar (2 grup), temel bateri, uzun sap bağlama (2 grup), dans ve tiyatro kursları gençlerle buluşacak. Pandemi süreci dolayısıyla kursların planları virüsle mücadele kurallarına göre hazırlandı ve kontenjanlar da derslik ve salonların fiziki yapısına göre belirlendi.

Nilüfer Belediyesi, gençleri ve çocukları geleceğe hazırlamak amacıyla farklı konularda eğitimler düzenlemeye devam ediyor. Nilüfer İnovasyon Merkezi bünyesindeki Nilüfer Atölye'de daha önce düzenlenen "Online Kodlama Eğitimi", "3 Boyutlu Yazıcı ve Modelleme Eğitimi" ve "Bilgisayar Oyunu Yapma Eğitimi"ne önümüzdeki Aralık ayında yeni bir eğitim ekleniyor. Nilüfer Atölye'de bu defa öğrenciler için "Online Temel Elektronik Eğitimi" verilecek.

Merkezefendi Belediyesi, eğitime desteğini sürdürüyor. Bu kapsamda evinde interneti, tableti, bilgisayarı olmayan ve uzaktan eğitime hiçbir şekilde erişim sağlayamayan ve okullarda oluşturulan EBA destek merkezlerine giderek eğitim almaya çalışan öğrencilere tablet desteği vermeye devam ediyor.

Bornova Belediyesi, eğitime olan desteğini sürdürüyor. Koronavirüs salgını döneminde uzaktan eğitim almak zorunda kalan ihtiyaç sahibi öğrenciler ve depremzede çocuklar için harekete geçti. Dijital Sınıf projesi kapsamında ihtiyaç sahibi ailelerin çocukları ve evlerini kaybeden depremzede çocuklar için tablet dağıtmaya hazırlanıyor. İş dünyasından gelen tablet bağışlarını kabul ettiklerini belirten Bornova Belediye Başkanı Mustafa İduğ, "Her tablet bir öğrenci demek. Hedefimiz iş dünyasından 5.000 adet tablet bağışı sağlamak" dedi.

ULAŞIM

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, tramvay projesini incelemek üzere kente gelen Pakistan Karacı'nın Belediye Başkanı İftikhar Ali Shallwani ve beraberindeki heyeti ağırladı. ESTRAM Projesi'nin ödüllü bir proje olduğunu bildiklerini ve sisteme hayran kaldıklarını ifade eden Shallwani, Eskişehir'le bu alanda ortak çalışmalar gerçekleştirmek istediklerini belirtti.

ETKİNLİK

Bolu Belediye Başkanı Tanju Özcan, Mehmet Yüçetürk Sanat Merkezi'nde fotoğrafçı Durmuş Şahar tarafından açılan "Gökyüzünden Bolu" konulu fotoğraf sergisinin açılışını yaptı.

Yenişehir Belediyesi'nin 10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü ve Atatürk Haftası etkinlikleri kapsamında düzenlediği 2. Ata'yı Anma Spor Yarışmaları yapıldı. Yenişehir Kros Parkuru'nda düzenlenen kros koşu ve bisiklet yarışmalarına farklı yaş kategorilerinde çok sayıda vatandaş katıldı.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi desteğinde gerçekleşen Türkiye'nin ilk ve tek polisiye edebiyatı organizasyonu Kara Hafta İstanbul Festivali, bu yıl altıncı kez düzenleniyor. Önceki yıllarda Agatha Christie, Georges Simenon, Ian Fleming, Mike Hammer ve Sir Alfred Hitchcock onuruna gerçekleştirilen festivalin bu yılki teması ise, polisiyenin mihenk taşlarından ünlü İngiliz yazar ve şair Edgar Allan Poe olacak.

Konak Belediyesi, 14 Kasım Dünya Diyabet Günü'nü özel bir etkinlikte kutladı. Diyabetin bulaşıcı bir hastalık gibi yayıldığını söyleyen Konak Belediye Başkanı Abdül Batur, "Bu gidişata bir dur demeliyiz" şeklinde konuştu.

Muratpaşa Belediyesi'nin Türkan Şoray Kültür Merkezi'nde düzenlediği toplantıda önce Türkiye'de 1980 sonrası protest müzik tarihi konuşuldu, ardından Orhan Kemal'in bir eserinden sinemaya uyarlanan Lütfi Ömer Akad'ın yönettiği 1962 yapımı Üç Tekerlekli Bisiklet filmi izlendi.

Tepebaşı Belediyesi'nin düzenlediği Kent & Kültür Söyleşileri, Zoom platformu üzerinden online gerçekleşmeye devam ediyor. Söyleşinin bu ayki konukları ise, sevilen şair ve gazeteci Rahmi Emeç ve yazar Hasan Erkek olacak.

Çankaya Belediyesi, her yıl Kasım ayında Meksika'da düzenlenen Ölüler Günü'nde sevdiklerini anmak için bir araya gelen insanların festival havasında geçen günlerinin fotoğraflandığı Meksika'da Ölüler Günü fotoğraf sergisi Çankaya Belediyesi Doğan Taşdelen Çağdaş Sanatlar Merkezi'nde açıldı.

Muratpaşa Belediyesi'nin ODTÜ Antalya Mezunlar Derneği'yle birlikte düzenlediği Uluslararası Antalya Gitar Festivali 9. yaşına girdi. Muratpaşa Belediyesi'nin 19-21 Kasım tarihlerinde 9.cusunu gerçekleştireceği Uluslararası Antalya Gitar Festivali'yle Kamil Erdem, Özcan Dal, Alper Er, Orçun Terzioğlu, Semih Sarihan ve Ricardo Moyano sanatseverlerle buluşacak. Muratpaşa Belediyesi tarafından Türkan Şoray Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilecek konserler ücretsiz olacak.

Mersin Büyükşehir Belediyesi Engelliler ve Sağlık Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, "Dünya Diyabet Günü"nü önemine dikkat çekmek ve vatandaşları diyabet hakkında bilinçlendirmek adına kentin belirli bölgelerinde şeker ölçüm stantları kurarak farkındalık çalışması gerçekleştirdi.

DİĞER

Çorlu Belediyesi, Marmara Belediyeler Birliği tarafından düzenlenen Altın Karınca Belediyecilik Ödülleri'nde Yerel Kalkınma kategorisinde "Hanımeli Çarşısı" projesiyle ödüle layık görüldü. Çorlu'da kadınların emeklerine ve yaşamlarına değer katan Hanımeli Çarşısı Projesi'yle Marmara Belediyeler Birliği (MBB) tarafından yetkin yerel yönetimler ve yaşam kalitesi yüksek sürdürülebilir kentler oluşturma çabalarına katkıda bulunmak üzere iyi uygulama örneklerinin tanıtılması ve yaygınlaştırılması amacıyla düzenlenen Altın Karınca Ödül töreninde Çorlu Belediyesi Hanımeli Çarşısı Projesi "Yerel Kalkınma" dalında ödül kazandı.

Kadıköy Belediyesi, Altın Karınca Ödülleri Mimari ve Kentsel Tasarım kategorisinde Sinematek ve Sinema Evi "Rekonstrüksiyon Projesi"yle Yönetişim ve Katılımcılık kategorisinde ise "Anlat Kadıköy" projesi ödül aldı. Sosyal mesafe kuralları gözetilerek düzenlenen ödül töreninde Kadıköy Belediye Başkanı Şerhil Dara Odabaşı'na ödülleri MBB ve Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı Tahir Büyükakın takdim etti. Belediyelerin şehirlerdeki yaşam kalitesini artıran projelerini teşvik etmek ve yaygınlaştırmak amacıyla Marmara Belediyeler Birliği'nin düzenlediği Altın Karınca Ödülleri, Hilton İstanbul Bomonti Hotel'de düzenlenen törenle sahiplerini buldu. Marmara Bölgesi'ndeki belediyelerin projeleri Altın Karınca'da yönetim ve katılımcılık, kentsel planlama ve altyapı, çevre ve atık yönetimi, mimari ve kentsel tasarım, kültür ve sanat, sosyal hizmetler, yerel kalkınma, ulaşım ve hareketlilik, akıllı şehir uygulamaları ve afet yönetimi olmak üzere 10 kategoride ödüllendirildi. 381 projenin yarıştığı Altın Karınca'da 41 belediyenin 52 projesi ödüle layık görüldü.

Maltepe Belediyesi, Türkiye'de ilk kez uygulanan taktiksel kentleşme çalışması olan ve Zümrütevler Mahallesi'nde yapılan "Taktiksel Kentleşme Projesi"yle Ulaşım ve Hareketlilik dalında Altın Karınca ödülünün üçüncü kez sahibi oldu.

Ataşehir Belediyesi ve Monheim am Rhein Belediyesi'nin birlikte hayata geçirdiği "Ataşehir-Monheim Tasarım Okulu" projesi iki halkın gençlerini kaynaştırması, sürdürülebilir temasları sağlaması, kültürel ve sanatsal anlamda ortak çalışmaların yapılmasına ve desteklenmesine katkı sunması nedeniyle Altın Karınca-Belediyecilik ödülüne değer bulundu. Proje, Türk-Alman çocuklarının ve gençlerinin hem birbirleriyle kaynaşması hem de oluşturulan ders programıyla iki kültürün buluşmasına katkı sunan bir farkındalık projesi olması nedeniyle de ödüllendirildi.

Büyükçekmece Belediyesi'nin Türkiye Belediyeler Birliği "Akıllı Şehirler Fikir ve Proje Yarışması" projesini kazanan "Büyükçekmece Ailem & Akıllı Etiket" mobil uygulaması bu kez de "Altın Karınca" ile ödüllendirildi.

Küçükçekmece Belediyesi, Marmara Belediyeler Birliği tarafından düzenlenen Altın Karınca 2020 Belediyecilik Ödülleri'nde Yerel Kalkınma dalında "Küçükçekmece Girişimcilik ve İnovasyon Merkezi (KÜGİM)" projesiyle ödüle layık görüldü. KÜGİM, Küçükçekmece Belediyesi Strateji Geliştirme Müdürlüğü tarafından Küçükçekmece'deki gençleri yenilikçi teknolojilerle eğiterek, fikirlerini girişimcilik örneğine dönüştürüp çalışma hayatına katkıda bulunmasını sağlamak amacıyla faaliyet gösteriyor.

Bolu Belediyesi, en prestijli yerel yönetim ödülü olarak kabul edilen Altın Karınca Ödülleri'nde "Ata Tohumlarımızdan İzaBuğdayı'nın Ticarileştirilerek Yerel Kalkınmaya Katkı Sağlanması" projesiyle ödüle layık görüldü.

Çanakkale Belediyesi, Altın Karınca 2020 Ödül Töreni'nde "Çevre ve Atık Yönetimi" ile "Kültür ve Sanat" kategorilerinde ödül aldı. Çanakkale Belediyesi, Çevre ve Atık Yönetimi kategorisinde kent genelinde yaptığı çevre yatırımlarıyla Bütünleşik Çevre Yatırımları Programı başlığında aldığı ödülün yanı sıra kentin en önemli tarihi mirasları arasında yer alan Çanakkale Seramiği'ne yönelik çalışmalarıyla da "Gelenekten Geleceğe" başlığı olmak üzere 2 farklı dalda ödüle layık görüldü.

Edirne Belediyesi, Altın Karınca 2020 Ödül Töreni'nde Interreg-IPA Bulgaristan-Türkiye Sınır Ötesi İşbirliği Programı kapsamında yürütülen Orman Yangınları İçin Operasyonel Kapasitenin Artırılması ve Afet Önleme Çalışmalarının Geliştirilmesi ile Yambol ve Edirne-Tunca'nın İki Şehri isimli 2 projeye ödüle layık görüldü.

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, Marmara Belediyeler Birliği tarafından düzenlenen Altın Karınca'da "Yaşadığım Alanlar ve Kültürel Mirasım Depreme Hazır" projesiyle birincilik ödülüne layık görüldü.

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer Çocuk ve Haklarını Koruma Platformu'nun bu yıl İzmir'de düzenlediği "Çocuk Hakları 2020 Zirvesi"nde konuştu. Yerel yönetimler olarak yapacakları öncelikli çalışmanın çocukların eşit koşullarda gelişmesine katkı sunmak olduğunu dile getiren Soyer, "Çocuklar yaşadığımız şehirlerde söz sahibi olmalı. Türkiye'de ilk defa Çocuk Belediyesi'ni Seferihisar'da açmıştık. Önümüzdeki süreçte bunu tüm İzmir'e yayacağız" dedi.

Bornova Belediyesi, İzmir Büyükşehir Belediyesi, Taşınabilir Pil Üreticileri ve İthalatçıları Derneği (TAB) ile ilçe belediyeleri tarafından bu yıl 23'üncüsü düzenlenen Atık Pil Toplama kampanyasının sonuçları açıklandı. 7 ton atık pil toplayan Bornova Belediyesi, İzmir'deki yerel yönetimler arasında ilk sırada yer aldı.

Çiğli Belediye Başkanı Utku Gümrükçü, merkezi Brüksel'de olan Avrupa Spor Kentleri Federasyonu'nun Covid-19 salgını dolayısıyla online gerçekleştirilen sunum toplantısına katıldı. Toplantıya Başkan Francesco Lupatelli ve altı farklı Avrupa ülkesinden komite üyeleri katıldı. Çiğli Belediyesi Başkanı Utku Gümrükçü'nün yaptığı sunumda sportif yatırımlardan faydalanan branşlara, sporcu sayısından uygulanan eğitim metoduna ve beslenme programına, kısa vadeli hedeflerden uzun soluklu planlamalara kadar birçok konuda detaylı bilgi aktarıldı.

